

voima

4/2018 TOUKOKUU | VOIMA.FI

INA MIKKOLA
MEDIASSA KASVANUT

Helsinki

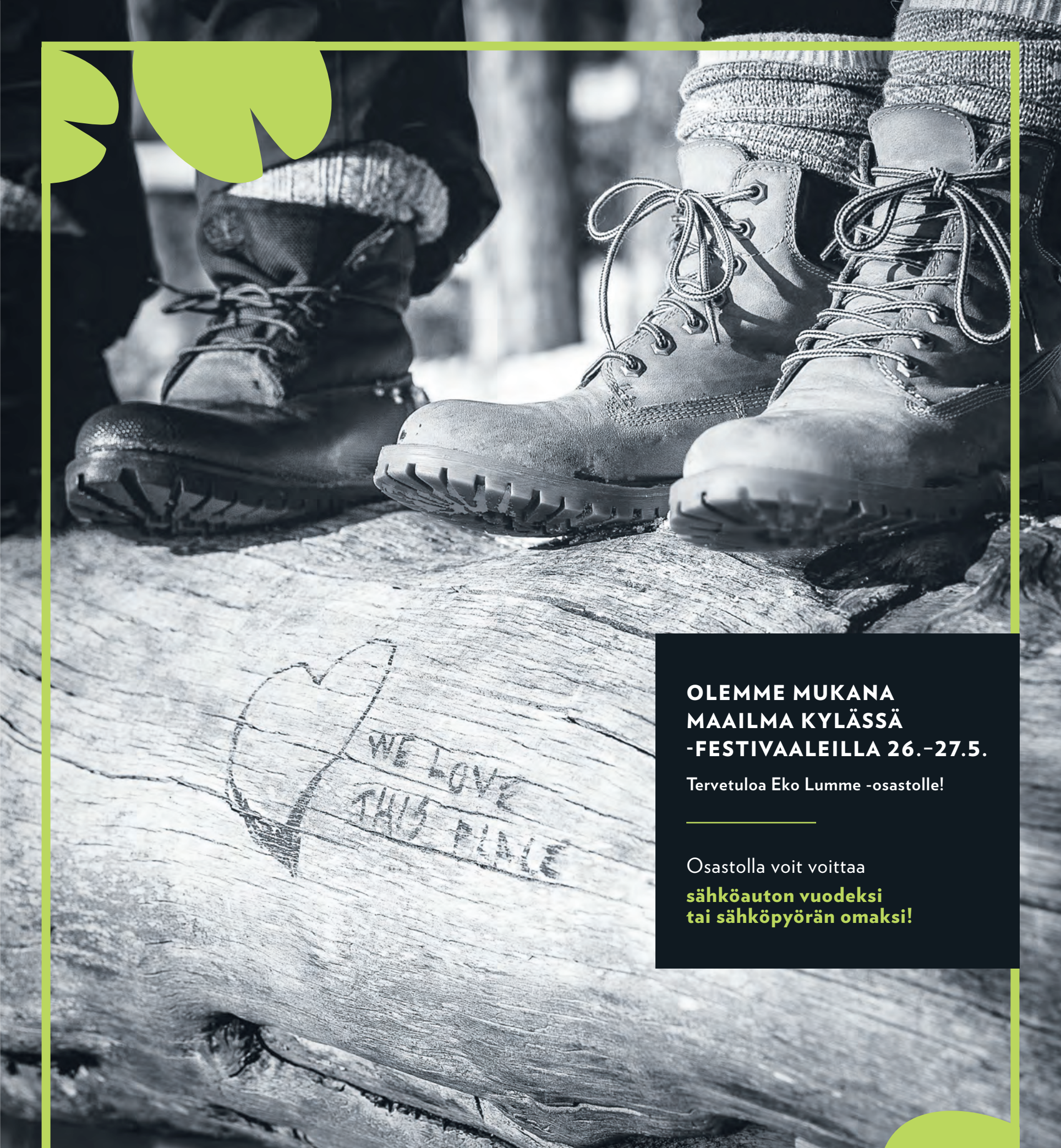
Säpinää Stadin kesässä

Skeittikurssit, puistojummat, kaupunkiviljelyt,
porras- ja ulkotreenit, peliohjelmoinnit,
katukahvilat, vesijummat, sirkuskoulut...

hel.fi/liikuntakurssit

harrastushaku.fi

**OLEMME MUKANA
MAAILMA KYLÄSSÄ
-FESTIVAALEILLA 26.-27.5.**

Tervetuloa Eko Lumme -osastolle!

Osastolla voit voittaa

**sähköauton vuodeksi
tai sähköpyörän omaksi!**

**EKO
LUMME**

Eko Lumme -sähkö sopimus on sinulle, jolle ympäristö on erityisen tärkeä. Voit valita joko Eko Lumme Puu tai Eko Lumme Vesi -sopimuksen. Ne takaavat, että sähkösi on tuotettu 100 % uusiutuvilla energialähteillä.

Eko Lumme -sopimuksien kautta osallistut myös vaihtuviin ympäristöhankkeisiin, muun muassa Elinvoimainen järviolhi -hankkeen tukemiseen.

**Lue lisää ja tee Eko Lumme -sähkö sopimus osoitteessa
lumme-energia.fi**

2 MILJARDIA VUOTTA VANHA TUNTURI-
JONO JUHLISTAA 20 VUOTTA VANHAA
KULTTUURISPEKTAAKKELIAAN.

KURUN TAIKA EI ONNEKSI VANHENE
KOSKAAN JA RIISUU MUSIIKIN JATKOSSAKIN
SEN SYNTYMÄPUKUUNSA.

TAPAHTUMASSA OVAT MUKANA
ISMO ALANKO, VON HERTZEN BROTHERS,
ATOMIROTTA, VESTA, DIANDRA, JAAKKO LAITINEN
& VÄÄRÄ RAHA, SCANDINAVIAN MUSIC GROUP,
VIITASSEN PIIA, DAVE LINDHOLM, KARI PEITSAMO,
JORE MARJARANTA, VESTERINEN YHTYEINEEN
JA MONIA MUITA HUIPPUESIINTYJIÄ.

PYHÄ
UNPLUGGED
20 VUOTTA

2. - 5.8.2018

LIPUT JA LISÄTIETOJA
PYHA.FI/UNPLUGGED

Sideways

THE NATIONAL ^{US}
MØ ^{DK}
A PERFECT CIRCLE ^{US}

RODRIGUEZ ^{US}
WARPAINT ^{US}
CIGARETTES AFTER SEX ^{US}
PAPERI T
SILVANA IMAM ^{SE}
DEERHUNTER ^{US}
APPARAT ^{DJ-SET DE}
YOUNG FATHERS ^{UK}
VESTA
PARIISIN KEVÄT
LITKU KLEMETTI
EZRA FURMAN ^{US}
ACTRESS A/V LIVE ^{UK}
GASELLIT
ORANSSI PAZUZU
JAMES HOLDEN & THE ANIMAL SPIRITS ^{UK}
MIREL WAGNER
RÄTTÖ & LEHTISALO
TEKSTI-TV 666
SLEAFORD MODS ^{UK}
+ KYMMENIÄ MUITA

HELSINKI,
NORDIS

THE NATIONAL ^{US}

A PERFECT CIRCLE ^{US}

WARPAINT ^{US}

KAIKKI LIPPUTYYPIT
NYT MYNNISSÄ!

MØ ^{DK}

PE 8.6. - SU 10.6.
SIDEWAYSHELSINKI.FI

40 Pro vinssi

28.-30.6.2018
TÖRNÄVÄNSAARI, SEINÄJOKI

VOLBEAT^{DK} • PROPHETS OF RAGE^{US} • THE OFFSPRING^{US}
RUN THE JEWELS^{US} • BIFFY CLYRO^{UK} • THE SOUNDS^{SE}
FRENCH MONTANA^{US} • CHEEK • ANTTI TUISKU

**ARCH ENEMY^{SE} • ASKING ALEXANDRIA^{UK} • ATOMIROTTA • BASEMENT^{UK} • DISCO ENSEMBLE • EVELINA
ISAC ELLIOT • JENNI VARTIAINEN • JVG • LAURI TÄHKÄ • MADNESS^{UK} • MESHUGGAH^{SE} • MOKOMA
NOAH CARTER^{DK} • OLAVI UUSIVIRTA • PAPERI T • PARIISIN KEVÄT • PIKKU G • PVRIS^{US} • PYHIMYS
REINO NORDIN • STAM1NA • SUPERORGANISM^{UK} • THE HUNNA^{UK} • VESTA • VON HERTZEN BROTHERS**

ABREU • ADIKIA • ALEKSANTERI HAKANIEMI • BLIND CHANNEL • CIRCLE • CLEDOS • DETALJI • EEVIL STÖÖ x KUBE • EGOTRIIPPI • ENSIFERUM
ERJA LYYTINEN • GETTOMASA • GHOST WORLD • HAVE YOU EVER SEEN THE JANE FONDA AEROBIC VHS? • HIGH SCHOOL DROPOUTS • HORTE
HUORA • IDA PAUL & KALLE LINDROTH • ILTA • JESS AND THE ANCIENT ONES • JOOSE KESKITALO • JUULIA • KARINA • K-X-P • KYNNET
LASTEN HAUTAUSMAA • LAURA MOISIO • LITKU KLEMETTI • M • MAIJA VILKKUMAA • MAJ KARMA • MARA BALLS • MMSP • NELLI MATULA
ONAKAMU • PASTORIPIKE • PIMEYS • PIRULAINEN • RUUSUT • SAMULI EDELMANN & ORKESTRA SUORA LÄHETYS • SCANDINAVIAN MUSIC GROUP
SITOI • SONATA ARCTICA • STIG DOGG • THE COMEDIANS • TIPPA • TUOMARI NURMIO & LUUPÄÄT • TÖÖLÖN KETTERÄ • VILMA ALINA • YARI

Kaikki lipputyytit myynnissä nyt! provinssi.fi/liput

#provinssi • provinssi.fi

MAKEALLA MAHAN TÄYTETTÄ

Taifuuni Haiyan tuhosi Mascobadon viljelijäin so-keritehtaan ja viljelmää maan tasalle vuonna 2013 Filippiineillä. Eurooppalaisten maailmankauppojen rahoituksella rakennettiin uusi tehdas ja kunnostettiin viljelmät. Perheillä on jälleen toimeentuloa ja uskoa tulevaisuuteen. **Mascobadon** saat **Tampereen kehityskaupasta** ja jälleenmyyjiltä, mm. Ruohonjuuresta.

Kysy lisää: 03 3446770
www.kehityskauppa.org

UMON TOUKOKUUN KEIKAT

UMOn 16-henkinen kokoonpano tekee vuosittain lähes sata konserttia ympäri Suomen. Orkesterin ohjelmisto ulottuu aina jazzista souliin ja klassiseen. Toukokuun konserteissa mukana muun muassa basistiguru **Lauri Porra** (7. ja 8.5.), kanadalaiset jazzsiskokset **Ingrid** ja **Christine Jensen** sekä taiteilijajuhlavuottaan viettävä **Jukka Eskola** (29.5.). Katso myös kesän festarikeikat os. www.umo.fi

UMO

MITEN TUTKIMME TULEVAISUUKSIA?

Johtavat asiantuntijat Suomessa esittelevät tulevaisuussientutkimusta, sen yhteyksiä muihin tietoihin sekä menetelmiä ja niiden sovelluksia. Kirjassa tutustutaan niin klassikkomenetelmiin kuten skenaariotyöskentelyyn ja tulevaisuusversteisiin kuin myös uudempiin menetelmiin kuten Critical Layer Analysis -metodiin. Kirja on tarkoitettu kaikille tulevaisuudentutkimuksesta ja sen sovelluksista kiinnostuneille ja sopii myös alan oppikirjaksi.

35 € + postikulut / Tulevaisuuden tutkimuksen seuran jäsenille 5€ alennus. Määräalennus yli 5 kirjan kertatilauksille.
www.tutuseura.fi ja tutuseura@gmail.com

KORPPIRADIO - VAPAA POSTKAPITALISTINEN ILMATILA

Korppiradio on vapaiden äänien anarkistinen yhteisömedia, johon sisältöä tekee korppien avoin tekijäkollektiivi. Uusille tekijöille järjestetään työpajoja tyyliin tee-se-yhdessä, tee-se-itse. Studiotala sijaitsee Helsingin Vallilassa, mutta lähetyksiä voi tehdä kaikkialta maailmassa. Ohjelmistossa on yhteiskuntakriittistä keskustelua sekä elävää epäkaupallista kulttuuria kuten jameja, radiotaidetta ja vapaata musiikkia. Tulossa kesällä 2018 muun muassa:

pixelache.ac/projects/biosignals

korppiradio.net

IC-98: 2016-2018

IC-98:n viimeaikaisia teoksia yhdistävät pohdinnat ympäristötuhosta ja ihmisen jälkeisestä maailmasta.

Helsingin Taidehalli
26.5.-5.8.2018
Nervanderinkatu 3, Helsinki
12 €/8 €/Museokortti
www.taidehalli.fi

HELSINKI LIT

Kansainvälinen kirjallisuustapahtuma Helsinki Lit tuo jälleen kesän kynnyksellä joukon vuoden kiinnostavimpia kansainvälisiä kirjailijoita Suomeen. 25.-26.5. Savoy-teatterissa järjestettävälle festivaalille saadaan vieraita niin Yhdysvalloista, Afrikasta, Etelä-Amerikasta kuin Euroopastakin. Keskustelupareina muun muassa **Ayobami Adébáyó** ja **Laura Lindstedt**, **Ebba Witt-Brattström** ja **Koko Hubara**, **Golnaz Hashemzadeh Bonde** ja **Jani Toivola** sekä **Johannes Anyuru** ja **Kjell Westö**.

Liput, lippu.fi:
2 päivää: 35/25 €, 1 päivä: 25/15 €
www.helsinki-lit.fi

VEGAANINEN LAKKI

Jäikö impro-baturit saamatta? Ei hätää! **Helunalla** nyt myynnissä **Fredriksonin** vegaaninen ylioppilaslakki. Tuotteen valmistuksessa ei ole käytetty mitään eläinperäisiä materiaaleja. Ylioppilaslakin hikinauha on tehty PVC:stä ja lippa PVC-laminoidusta selluloosasta. Lakin päällinen on Brilliant-samettia, vuori sinivalkoinen ja lyyra kullattu. Valmistettu Keiteleellä käsityönä, perinteisin työtavoin ja menetelmin. Tuotteella on Avainlippu-tunnus täyden kotimaisuutensa ansiosta.

59 euroa, Heluna Shop,
Hämeentie 48, Helsinki
www.helunanetti.com

RIKU NEUVONEN: SANANVAPAUDEN HISTORIA SUOMESSA

Sananvapautta – samoin kuin julkisen keskustelun rajoja – määrittelevät kaikki yhteiskunnan jäsenet. Sensuuri, uusien ilmaisukanavien ja viestintävälineiden kehittyminen sekä nykynäkökulmasta jopa koomisilta vaikuttavat ilmaisen rajoitukset ovat esimerkkejä sananvapauden liittyvistä ilmiöistä. **Sananvapauden historia Suomessa** kuljettaa lukijan vuosisatojen ja erilaisten kiistojen läpi nykypäivään valeutisinaan ja sosiaalisine medioineen.

gaudeamus.pikakirjakauppa.fi Gaudeamus

TOUKOKUUN
MERKKI-
TUOTTEET
voima

voima

7.5.–3.6.2018

TARVITSEMME YLEISÖN

Pääkirjoitus

TARVITSEMME LISÄÄ medialukutaitoa! Tarvitsemme yleisön, joka erottaa valeutiset vakavasti otettavasta journalismista. Tarvitsemme yleisön, joka suhtautuu kriittisesti lukemaansa ja näkemäänsä. Ennen kaikkea tarvitsemme yleisön!

Mediakasvatuspuhe aaltoilee. Kukin aika tuo omat tarpeensa. Tällä aallonharjalla toivotaan kansalaisille kykyä erottaa tosi valheesta, fakta mielipiteestä ja luotettava lähde epäluotettavasta.

Muutama vuosi sitten puhe oli vielä toisenlaista.

Vuosituhanne alussa mediakasvatuksen suuri linja kääntyi suojelemisesta osallistamiseen. Media hahmotettiin julkiseksi tilaksi, joka ei enää voi jakautua valtaa käyttäviin tuottajiin ja suojeltavaan yleisöön. 2000-luvulla kasvatettaisiin kansalaisia, joilla on tasavertaiset mahdollisuudet toimia. Internet nähtiin tämän vallankumouksen välineenä.

Jopa suurten mediatalojen kolumneissa rakennettiin aktiivista ja osallistuvaa kansalaista, vaikka talojen oma valta-asema alkoikin horjua. Vielä vuonna 2013 *Helsingin Sanomat* linjasi pääkirjoituksessaan, ettei ”kriittinen medialukutaito” riitä kansalaistaidoksi yhteiskunnassa, jossa ihmiset ovat itse aktiivisia toimijoita.

Sitten tuuli jälleen kääntyi. Tuli Hommaforum, *MV-lehti*, **Trumpin** valinta ja Brexit. Mediakasvatuspuhe alkoi taas erotella kansalaisia tuottajiin ja yleisöön. ”Kriittinen medialukutaito” teki uuden tulemisen. Vuonna 2016 *Hesarin* päätoimittaja **Kaius Niemi** linjasi kolumnissaan toimivan kansalaisyhteiskunnan perusedellytykseksi suomalaisten kyvyn ”erottaa tarkistamattomat ja valheelliset tiedot vakavasti otettavasta journalismista”.

Liikenne- ja viestintäministeriön – yhdessä media-alan toimijoiden kanssa – tänä vuonna julkaisemassa tutkimushankkeen loppuraportissa mediakasvatus on sijoitettu pääotsikon ”Kansalaisen ja yhteiskunnan suojelun” alle.

MUUTOS ON YMMÄRRETTÄVÄ. Kun kansalaisista todella tuli edellisen vuosikymmenen vision mukaisia aktiivisia mediantuottajia, internet täyttyikin höllynpölystä. Uutisfiktio, jota aiemmin olivat viljelleet lähinnä rahantahtoiset

mainostajat, sai pahantahtoisen poliittisen käyttötarkoituksen.

Kansalaisia ja yhteiskuntaa on tarpeen suojella. Se ei kuitenkaan edellytä kansalaisuuden päivittämistä takaisin 90-luvulle, takaisin kuluttajuuteen.

Valeutisten tunnistamista korostavan mediakasvatuspuheen toinen vaara on siinä, että se suuntaa kriittisen katseen pois ”vakavasti otettavasta journalismista”. Valedioiden heittämisessä varjossa valtamedian rakenteissa piileviä ideologioita on yhä vaikeampi havaita. Mitä uutisia valitaan, mitä ei? Mitä pidetään tavallisena, mitä uutisena? Ketkä uutisissa ovat toimijoita, ketkä toiminnan kohteita? Ketkä uutisia tekevät, ketkä eivät? Kriittinen lukutaito on näiden rakenteiden tarkkailua.

Julistautuminen vastuulliseksi valankäyttäjäksi on politiikasta tuttu tapa brändätä itsensä markkinoilla. Kun päätoimittaja seuraavan kerran vaatii yleisöltä lisää kriittistä medialukutaitoa, tarkistakaamme, puhuuko hän silloin vain muista medioista. Todella vastuullinen media näyttäisi esimerkiksi problematisoimalla avoimesti myös oman kuvansa maailmasta.

ISMO KIESILÄINEN

Tässä Voimassa vierailevana päätoimittajana on Ismo Kiesiläinen. Hän on mediapedagogi, nuorisotyöntekijä ja toimittaja, joka työskentelee tuottajana Nuorten Ääni -toimituksessa. Kiesiläinen harrastaa kaupunkikävelyä ja elokuvateoriaa.

TÄSSÄ LEHDESSÄ MUUN MUASSA

SOTA VALEMEDIAA VASTAAN 15

Kansi: Velda Parkkinen

VOIMA Hämeentie 48, 00500 Helsinki, puhelin 044 238 5109, sähköposti voima@voima.fi, toimituksen sähköposti toimitus@voima.fi, voima.fi | **VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA** Jari Tamminen 050 331 4357 | **VIERAILEVA PÄÄTOIMITTAJA** Ismo Kiesiläinen | **ULKOASU** Ninni Kairisalo & Antti Kukkonen, mainosgraafikko Ninni Kairisalo | **MUU TOIMITUS** Annika Pitkänen, Velda Parkkinen, Laura Railamaa, Tuomas Rantanen, Iida Simes, Kaisu Tervonen & Tatu Tissari | **TOIMITUSJOHTAJA** Teemu Matinpuro | **YHTEYSPÄÄLLIKKÖ** Antti Kurko 040 834 0286 | **KUSTANNUSPÄÄLLIKKÖ** Tuomas Rantanen 040 507 7165 | **AVUSTAJINA TÄSSÄ NUMEROSSA** Kukka-Maria Ahokas, Alma Alanko, Jonne Arioranta, Vilja Hakanen, Heikki Jokinen, Eeva Kemppainen, Marjo Kovanen, Marko Laihin, Vertti Luoma, Siiri Matinpuro, Valentina Mäntylä, Elsa Piela, Pontus Purokuru, Maija Puska, Fiódor Ramírez, Antti Rautiainen, Susanna Ruotsalainen, Riitta Ryhtä, Saara Salomaa, Janne Siironen, Ari Turunen, Ilmari Turunen, Niina Uusitalo & Heli Yli-Räisänen sekä Nuorten Äänen toimitus Lila Ahnger, Katriina Kontuniemi & Eetu Vienonen | **JULKAISIJA** Voima Kustannus Oy | **YHTIÖN OSAKKAAT** Rosebud Books Oy, Luonto-Liitto, Maan ystävät, Suomen Rauhanpuolustajat, Heikki Hiilamo & Tuomas Rantanen | **JAKELU** Jari Tamminen 050 331 4357 | **TILAUKSET** Antti Kurko 040 834 0286 | **VOIMAN VUOSITILAUS** 10 numeroa 39 euroa | **PAINO** Sanomapaino, Vantaa | **PAINOS** 70 000 | **ISSN** 1457-1005 | **VOIMA** – Toimii myös karpäslätkänä.

Tansanian presidentti puskee pois toimittajia

Toimittaja Ansbert Ngurumo odottaa aikaa, kun koulutus murskaa korruption.

TEKSTI IIDA SIMES KUVA LAURA RAILAMAA

JOURNALISTI Ansbert Ngurumo kirjoitti paljon Tansanian hallintoon kohdistuneista korruptioepäilyistä. Vuoden 2017 lokakuussa hän lähti juttukeikalle Pohjois-Tansanian Mwanzaan, hieman Helsinkiä pienemmän kaupunkiin, ja esiintyi siellä televisiossakin. Moisesta eivät valtaapitävät pitäneet.

Ngurumo oli tottunut uhkauksiin ja panetteluun, mutta Mwanzasä alkoi liikkua huhu, että jotkut etsivät Ngurumoa. Hän tajusi olevansa hengenvaarassa.

”Salamurhaajat jahtaavat minua, koska olen arvostellut hallitusta sanomalehtien lakkauttamisen takia”, twittasi Ngurumo ja pakeni Dar es Salaamiin, yli viiden miljoonan asukkaan suurkaupunkiin.

Parin viikon ajan Ngurumo vaihtoi hotellista toiseen, kunnes erään majapaikan johtaja lähestyi häntä: Virkamiehet olivat kuulemma käyneet kyselemässä Ngurumoa. Tai ehkä nuuskijat olivat poliiseja. Johtaja ei ollut ihan varma.

Viime vuosina Tansaniassa on kadonnut ja murhattu toimittajia. Sanomalehtiä on lakkautettu ja nettisivustoja suljettu. Toimittajia on myös pidätetty ilman syytä tai tuomittu vankeilaan epämääräisten oikeudenkäyntien tuloksena. Opposition poliitikkoja on murhattu.

Ansbert Ngurumon täytyi lähteä kauemmaksi.

Hän sai apua kansainvälisiltä ihmisoikeusjärjestöiltä ja oli pian matkalla Eurooppaan. Monien vaiheiden jälkeen hän päätyi Suomeen.

TANSANIAN SANANVAPAAUS- ja demokraatiapyrkimysten suurimpana esteenä pidetään presidentti **John Magufulia**. Tansaniassa presidentillä on paljon valtaa. Tämä nimittää pääministerin ja pystyy estämään lakien voimaantumisen veto-oikeudellaan.

Eikä Magufuli salli häntä tai hänen poliittisia toimiaan arvostelevia ääniä.

Pari viikkoa Ngurumon lähdön jälkeen toimittaja **Azory Gwanda** katosi. Gwandan vaimon mukaan tämä oli ollut autossa vieraiden ihmisten kanssa ja huutanut palaavansa huomenna. Sen jälkeen hänestä ei ole kuulunut mitään.

Väkivalta lisää onnettomuuksia: helmikuussa 2018 parikymppinen nainen, **Akwilina Akwilin**, kuoli harhaluotiin oikaistessaan kävellen protestimarssin läpi.

Kun *Voima* pari vuotta sitten tapasi maailmankuulun tansanialaisen journalistin ja ihmisoikeusaktivistin **Rose Haji Mwalimun**, tämä näki pieniä toivon pilkahduksia.

”Hän on sanonut kitkevänsä korruption. Ainakin ensimmäinen vuosi on mennyt ihan hyvin”, kommentoi Mwalimu uutta presidenttiä.

(Ks. ”Mama Rose rankaisi pahoja”, *Voima* 7/2016.)

”Ensimmäinen vuosi menikin kotalaisen hyvin”, vahvistaa Ngurumo keväällä 2018 Helsingissä. ”Mutta pian sen jälkeen alkoi paljastua, minkälainen Magufuli todella on.”

John ”Tingatinga” Magufulin lempinimi tarkoittaa pusku- ja traktoria. Nimen hän sai vaalikampanjan aikana, kun hän kertoi aggressiiviseen tyyliinsä, miten rötösherrat pitää saada kuriin.

PUSKUTRAKTORI-MAGUFULIN uudistukset, kuten asetus kyberrikollisuuden vähentämiseksi ja lukuisat tiedotusvälineitä kontrolloivat lait, eivät kuitenkaan edistäneet korruption kitkemistä. Niillä alettiinkin kitkeä korruption vastustajia.

Presidenttiä kritisoivia kansalaisia saatetaan syyttää ”kyberrikollisiksi”, kuten kävi ihmisoikeusaktivisteille **Isaac Habakukille** ja **Bob Wangwelle**. Molemmat kirjoittivat Facebookiin presidenttiä arvostelevia postauksia.

Habakuki sai nettikirjoittelusta kolmen vuoden vankeustuomion, mutta vältti tämän maksamalla yli 3000 dollarin sakot. Wangwe selvisi 2200 dollarilla.

Ansbert Ngurumo on erityisen huolissaan presidentin uudistuksista, jotka heikentävät lasten oikeuksia. Monet poliitikot yli puolue- ja sukupuolirajojen ovat sen sijaan yrittäneet parantaa raskaana olevien koululaisten ja hyvin nuorten äitien asemaa.

Tansanian parlamentin jäsenistä kolmasosa on naisia. Maan lakien mukaan naisten osuuden on oltava suuri, ja siksi naisia valitaan erityisiltä naisten vaalilistoilta. Tansanian terveys- ja tasa-arvoministeri on nainen.

Tansaniassa oli jo säädetty lainmuutos, jonka mukaan kouluikäiset tytöt saavat jatkaa koulunkäyntiä synnyttämisen jälkeen. Presidentti kieltäytyi hyväksymästä lakia.

”Hän sanoi, että ’äidit eivät voi käydä koulua!’” kertoo Ngurumo tuohtuneena. ”Hän käveli tässäkin asiassa kaikkien yli, hallituksenkin.”

MORAALIN ja terveyden vaaliminen tuskin on poliittisten johtajien suurin

motiivi nousta valtaan. Mitä tansanialaiset johtajat haluavat, mistä maassa taistellaan?

”Kaiken takana on kaivostoiminta”, väittää Ngurumo. ”Tansaniassa on timantteja, kultaa ja muita arvokkaita mineraaleja. Ja myös turismissa pyörivät isot rahat.”

Presidentin epäillään neuvotelleen salassa kaivosalan sopimuksia ulkomaisten, ehkä etenkin kiinalaisten yhtiöiden kanssa. Korruptoituneiden poliitikkojen huolena eivät ole vain toimittajat: kanadalaiset ja eurooppalaiset kaivosyhtiöt ovat suuttuneet Tansanian hallitukselle siitä, että se päästää kiinalaisia firmoja vyörymään apajille.

Oppositio poliitikko **Tundu Lissu** on puhunut julkisuudessa paljon presidentin hämäristä diileistä ja vaatinut häntä kertomaan, mitä on sopinut. Syksyllä 2017 Lissu yritettiin raivata lopullisesti pois Tansanian poliittiselta kartalta. Ihme kyllä Lissuun ammutut kahdeksan luotia eivät tappaneet häntä – nyt Lissu taistelee hengestään eurooppalaisessa sairaalassa.

IHMISOIKEUS- ja sananvapausjärjestöt ympäri maailmaa tuomitsevat presidentti Magufulin toiminnan. Riippumattoman ja maailmanlaajuisen korruptiota mittaavan järjestön Transparency Internationalin tekemässä 180 valtion korruptiolistauksessa Tansania on erittäin huonolla sijalla 103.

”Pelkään, että todellisuudessa tilanne on huonompi”, sanoo Ngurumo päätään pudistellen. ”Tilanne on huonontunut niin paljon.”

Ngurumo kaipaa kotiin. Hän on suurperheen vanhin poika. Hänen olisi kyettävä huolehtimaan leskiäidistään, omista lapsistaan puhumattakaan.

Miten Tansaniassa olisi parempi tulevaisuus?

”Avain on hyvä koulutus”, vastaa Ngurumo epäröimättä. ”Se olisi paras investointi.”

Ngurumon mukaan koulutuksella murskataan populistisen politiikan ja korruption rakentamat valheet.

”Ei riitä, että lapset osaavat lukea, vaan heidän on ymmärrettävä, mitä he lukevat. Kaikkien täytyy oppia ajattelemaan itse.”

Tansania

sijaitsee Itä-Afrikassa Intian valtameren rannalla Kenian ja Mosambikin välissä.

54 miljoonaa asukasta.

Suurimmat kaupungit ovat Dar es Salaam (yli viisi miljoonaa asukasta) ja Mwanza (840 000 asukasta). Pääkaupunki on Dodoma.

Valtio tunnetaan Afrikan korkeimmasta vuoresta, Kilimanjarosta (5 895 m).

Tansanian rajoilla sijaitsevat Afrikan suurimmat järvet Victoriajärvi ja Tanganjikajärvi.

Kuuluisan *Leijonakuningas*-elokuvan juoni perustuu löyhästi tansanialaisiin kansantarinoihin.

Ansbert Ngurumo

s. 1969 Mulebassa, Kageran alueella Tansaniassa.

Kirjoittaa kiswahiliksi (swahiliksi) ja englanniksi.

Hän on työskennellyt journalistina vuodesta 1997 ja ollut monen julkaisun päätoimittaja.

Ngurumo on opiskellut filosofiaa Hullin yliopistossa Britanniassa ja journalismia British College of Journalism -korkeakoulussa. Suorittanut journalismin ja filosofian tutkinnot myös Tansaniassa.

Vuonna 2003 hän sai Panos / Global Knowledge Partnership -palkinnon Genevessä.

Käsite kuin purukumi

Medialukutaidolla on valtaa tehdä meistä ”oikeita” osallistujia.

TEKSTI NIINA UUSITALO KUVA ANNIKA PITKÄNEN

KEVÄTTÄLVELLA satuin autoillessani Ylen Kansanradion äärelle. Siellä naispuolinen ikäihminen valitteli, että haluaisi vain kaikessa rauhassa nauttia eläkepäivistä sen sijaan, että koko ajan painostetaan oppimaan uutta. *Lakataksa yrittämästä opettaa meille uusia asioita*, hän suurin piirtein vetosi.

Toisessa miltei meemiksi muotoutuneessa Kansanradion pätkässä mummo valittaa, miten netti on viho viimeinen keksintö. Rauhassa on mökinjuuressa ilman nettiä pärjätty. *Mitä varten meidän menttiin pakottamaan tähän?* kysyy mummo. Nämä kaksi soittajaa osuvat siihen kansanosaan, johon mediakasvatustoimia on viime vuosina haluttu suunnata yhä enemmän. Puhutaan aikuisten mediakasvatuksesta ja senioreiden nettitaidoista.

MEDIKASVATUKSESTA on tullut 2000-luvulla suomalaisen kasvatustieteiden valtavirtaa. Medialukutaito ymmärretään mediakasvatuksen tuottamaksi positiiviseksi kansalaistaidoksi. Kansalaistaitojen määrittely ei kuitenkaan ole koskaan vapaata valtasuhteista.

Kasvatusjärjestelmän korostamat taidot liittyvät olennaisesti siihen, millaisia kansalaisia valtio tarvitsee. Hallinnan tutkijat **Michel Foucault**’sta lähtien ovat tunnistaneeet koulutusjärjestelmien vallan tuottaa meille rooleja ja toimintatapoja. Suomalaisissa opetussuunnitelmissa medialukutaito on muuttunut monilukutaidok-

si, joka kattaa kaikki elämän osa-alueet ja kaikki mahdolliset tekstit ja tilanteet. Herää kysymys, onko medialukutaito niin venyvä käsite, että siihen voidaan kiinnittää kulloinkin tärkeitä poliittisia ja kasvatuksellisia tavoitteita.

Alkuajoista lähtien medialukutaitoon on liittynyt vahva suojelun näkökulma, joka on edelleen painavana läsnä julkisessa keskustelussa. Huolet ruutuajasta, väkivaltaisista sisällöistä ja nettipornosta, Instagramin luomista ulkonäköpaineista tai WhatsApp-ryhmissä tapahtuvasta kiusaamisesta kuuluvat suojelun puhetaapaan, jossa media usein nähdään kasvualustana ongelmi-

Tuore mediapolitiikan nykytilaa kartoittava liikenne- ja viestintäministeriön tutkimuskin sijoittaa mediakasvatuksen ”Kansalaisten ja yhteiskunnan suojelu” -otsikon alle ja esittää mediakasvatuksen pääosin kilpenä ongelmallisille mediasisällöille ja häirinnälle. Suojelu kuulostaa päällisin puolin hienolta päämäärältä, mutta tavoitteen taustalla on myös kansalaisia ohjaava vallankäyttöä.

LUKUTAITO hallinnan työkaluna ei ole uusi ajatus.

Lukutaidon avulla on voitu ohjata kansaa, kun vallanpitäjien ohjeet voitiin välittää kirjoitetussa muodossa. Kansalaisia on myös aina kannustettu ”oikeanlaisen” ja ”hyödyllisen” lukemisen pariin. Vuoden alussa julkaistussa *Nuorten media-arki ja lukutaito* -tutkimuksessa havaittiin, että nimenomaan kau-
nokirjallisuuden lukeminen

tukee monipuolista lukutaitoa. Perinteinen lukutaito on siis edelleen merkittävä mittari, jolla kasvatettavia arvioidaan. Toisaalta tutkijat puhuvat myös ”lukutaitomyytistä”, sillä lukutaidon oppiminen on nähty taianomaisena ratkaisuna monenkirjaviin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Medialukutaito on esitetty ratkaisuna peliriippuvuuteen, nettikiusaamiseen ja työttömyyteen.

Lukutaidon hallinnallisesta voimasta johtuen sen määrittely on aina ollut kamppailujen kohteena. Kansalaisten mahdollisuus osallistua politiikanteen valmisteluun on kuitenkin vähäistä. Valmiiksi vallakkaat pääsevät osallistumaan mediakasvatustieteiden valmisteluun, mutta heidänkin valtansa on rajattua. Tutkijat ja kasvattajat voivat istua pitkiä kokousrupeamia työstämässä selvitystä mediakasvatuksesta, mutta huolella valmistelulla asiakirjalla ei välttämättä ole mitään merkitystä lainvalmistelussa tai poliittisten ohjelmien tekemisessä. Kulloinkin ministeri

MEDIALUKUTAITOINEN UOI KÄYTTÄÄ TAITOJAAN MYÖS RADIKAALIIN VALTARAKENTEITA VASTUSTAUAAN TOIMINTAAN.

käyttää valtaa ja päättää, mitkä selvitykset johtavat jatko-toimiin ja mihin raha virtaa.

Myös ylikansallisilla toimijoilla on valtaa kasvatustieteiden määrittelyssä. Esimerkiksi EU ja OECD ovat ajaneet yhtenäisiä mittareita, joilla oppimistuloksia ja kansallisia koulutusjärjestelmiä voidaan mitata ja verrata toisiinsa. Samanlaista mitattavuutta on py-

rittä kehittämään Euroopassa medialukutaidolle, mutta venyvän käsitteen mittaaminen on vaikeaa. Vuoroin nouseva innostus PISA-tuloksista ja järkytys tason laskusta ovatkin siis ylikansallisten toimijoiden vallankäytöstä johtuva oireyhtymä, jota ei tarvitse kritiikittömästi hyväksyä.

MEDIALUKUTAITO on osoittautunut siis joustavaksi purukumikäsitteeksi. Medialukutaitoon on sisällytetty kyky käyttää erilaisia sähköisiä palveluita, taito torjua vihamielistä puhetta verkossa sekä kyky tunnistaa valeuutisia tai piilomainontaa. Kaikki nämä aihepiirit ovat myös valtion kasvatusjärjestelmän intresseissä.

Itse asiassa suomalaisen kasvatustieteiden on sisällytetty 1990-luvulta lähtien monia ristiriitaisia käsityksiä medialukutaidon merkityksestä kansalaisuudelle. Medialukutaidon on nähty edistävän lasten suojelua sekä kansalaisten työllistymistä, kansainvälistymistä, joustavuutta ja kriittisyyttä.

Yleisesti medialukutaidon tavoitteena on yksilöiden osallistaminen yhteiskuntaan. Kasvatusjärjestelmä ei kuitenkaan voi määrätä, mihin ihminen taitojaan käyttää.

Medialukutaito soveltuu periaatteessa yhtä hyvin viihtymiseen, trollaamiseen ja hakkerointiin kuin ylevämpiin osallistumisen muotoihin, kuten demokraattiseen keskusteluun. Medialukutaitoinen voi käyttää taitojaan myös radikaaliin valtarakenteita vastustavaan toimintaan.

Osallistuminen onkin sosiaalisen median ja moninaisten verkkojulkaisuusien aikakaudella melko riskialtis päämäärä. Maahanmuuttokriittiselle ja isänmaalliselle keskustelufoorumille osallistuvat osaavat luoda ja muokata sisältöjä etevästi sekä kritisoivat perinteisen median valtajulkisuutta. He hallitsevat kyllä oman kuplansa keskustelukulttuurin, mutta eivät sinänsä edistä kokonaisvaltaista demokratista keskustelua. Instagramiin päivittäisiä selfietä julkaisevalla nuorella voi olla tuhansia tykkääjäseuraajia, mutta mikä on tämän näennäisesti aktiivisen osallistumisen yhteiskunnallinen merkitys?

MEDIALUKUTAI korostamisen ongelmana voi myös olla yksilölle annettu painava vastuu selviytyä mediaympäristössä itseksensä. Medialukutaito on kuin maaginen työkalu, jonka avulla kaikki mediankäytön uhat saadaan torjuttua ja mahdollisuudet hyödynnettyä. Tämä käsitys jättää varjoonsa median materiaalisena ja taloudellisena toimintaympäristönä. Miten medialukutaidolla esimerkiksi vastataan verkkoalustoja ja hakukoneita tuottavien jätti-

yritysten valtaan?

Tähdellistä olisikin pohdita, millainen medialukutaito edistää solidaarisuutta, hyvinvointia ja vuorovaikutusta. Verkkoympäristössä osallistumattomuus on toisinaan arvokkaampaa kuin provokaatioihin tai moraalipaniikkeihin osallistuminen. Samalla medialukutaito merkitsee epä-mukavuuden sietämistä ja jopa siihen hakeutumista. Tämä tarkoittaa joskus kitkaisia kohtaamisia, vaivalloisten fakto-

jen vastaanottamista ja oman toiminnan kyseenalaistamista. Jos mediankäyttö tuntuu yksinomaan luonnolliselta ja hyvältä, emme kenties ole riittävän kriittisessä tilassa.

Osallistuvia ja taidokkaita mediakansalaisia määritellesään kasvatusjärjestelmä tuottaa samalla kuvaa vääränlaisista kansalaisista ja heidän puutteellisista taidoistaan. Tästä oli kyse myös Kansanradioon soittaneiden mökin-

eivät kokeneet olevansa riittäviä kansalaisia ilman netti-surffailua ja digiosallistumista. Näille soittajille sanoisin kuitenkin, että totaalinen netistä kieltäytyminenkin on riittävää medialukutaitoa ja puhelimella radioon soittaminen lasketaan edelleen aktiiviseksi kansalaistoiminnaksi.

Kirjoittaja tutkijatohtori Tampereen yliopistossa. Hän on väitöskirjassaan tutkinut suomalaista mediakasvatuspolitiikkaa.

Kolumni

Juha-Pekka Vanhatalo

Kirjoittaja on Kansallisen audiovisuaalisen instituutin erityisasiantuntija.

Medialukutaidon opetusta, mutta millä koulutuksella?

MEDIALUKUTAITO JA DIGIOSAAMINEN ovat nykyään kansalaistaitoja. Niitä tarvitaan, jotta arki rullaa, työt hoiduvat, ääneensä saa kuuluviin eikä pieni ihminen tulisi josta käänteessä vedätetyksi. Opettajankoulutuksesta kumppakin sisältöä saa silti usein hakemalla hakea.

Mediakasvatusta on opinnoissa liian vähän tai aivan liian vähän, sanoi yli 70 prosenttia opettajaopiskelijoista viimevuotisessa selvityksessä. Alle puolet 448 opiskelijasta arveli tutkintoonsa kuuluvan pakollisena mitään mediakasvatusta, -laitteita taikka -sisältöjä.

Työelämässä vastavalmistuneella on edessä hikinen urakka. TVT- eli tieto- ja viestintätekniikan taitojen sekä medialukutaidon opetusta pitää olla kaikilla koulutusasteilla ja joka aineessa. Milläs opetat, jos et itse osaa?

Vastoin yleistä luuloa nuoret aikuiset eivät ole media-taitureita luonnostaan. Mitä pidemmällä opinnot ovat, sitä tyytymättömämpiä ovat opiskelijat. Luultavasti harjoittelut opettavat, miten paljon osaamiselle olisi tarvetta.

OPETUSSUUNNITELMIEN PERUSTEELLA opettajankoulutuksissa on jonkin verran mediakasvatusta kaikille. Usein se on niin vähäistä, ettei ole ihme, jos suurin osa opiskelijoista ei muista siitä kuullensa. Esimerkiksi TVT-opettaminen on voitu kuitata omien ATK-taitojen osoittamisella. Samalla logiikalla jokainen sisälukutaitoinen olisi aikänmaikka.

Sivuaineeksi mediakasvatus valitaan harvoin. Etenkin aineenopettajien työllisyystilanne on huono, joten kannattaa valita sivuaine, joka pätevöittää toiseenkin oppiaineeseen.

Mitä vähäiset kurssit sitten käsittelevät? Opiskelijoiden mielestä tärkeimpiä olisivat informaation haku- ja lukutaitojen opettaminen, kriittinen ja tutkiva asenne mediaan sekä turvallinen mediankäyttö. Tällaiset kurssit olivat harvassa. Jos mediakasvatuskursseja oli, yleisimpiä aiheita olivat TVT, digitaaliset oppimisympäristöt tai pelit. Sopii epäillä, kestävätkö teknologiaan keskittyvät opinnot aikaa, jos niihin ei kuulu opiskelijoiden kaipaamia laajempia näkökulmia.

EIVÄTKÖ ASIAT OLE kuitenkin menneet eteenpäin? Miten sen nyt ottaa. Kymmenen vuotta vanhat kyselyt ja analyysit kertovat samanlaisia tuloksia kuin vuoden 2017 selvitys. Luultavasti myös yliopistosäästöt iskevät mediakasvatuksen opetukseen, kun tuntiopettajista karsitaan. Kaiken lisäksi mediakasvatus tuli opetussuunnitelmiin jo yli 40 vuotta sitten. Sukupolvi mediakasvatusopinnoista kaivanneita opiskelijoita on ehtinyt muutosta odotellessa eläköityä.

Jo 60-luvulla taidekasvattajat kutsuivat ”pilapiirrosmaiseksi” senhetkistä tilannetta, jossa opettajien täytyi opettaa uusia audiovisuaalisen alan aiheita, joihin he itse eivät olleet saaneet koulutusta. Viidessäkymmenessä vuodessa vitsi on päässyt pahasti väljähtymään.

SAARA SALOMAA

Opettajaopiskelijat ja mediakasvatus 2017 -selvitys: mediataitokoulu.fi/opettajaopiskelijat.pdf

Journalismin vinot peilit

Mainonnan ja journalismin välinen harmaa alue kiteytyy
iltapäivälehtien lööpeissä ja kansissa.

TEKSTI TUOMAS RANTANEN KUVA VOIMA

MEDIAN VIRRASSA räpiköi erilaisia tiedon lajityyppejä. Tiedottamisessa yleensä pyritään ainakin näennäisen neutraaliin faktojen kertomiseen. Mainonnan puolelle siirryttäen, kun mukaan tulee mielikuvien rakennusta ja – ellei olla radiossa – visuaalista juonittelua. Mainospaikoista myös yleensä maksetaan.

Journalismilla tarkoitetaan faktoiltaan tarkistettuun, toimittajan riippumattomaan tulkintaan perustuvaa tiedonvälitystä.

Journalismin ja mainonnan välisen rajan määrittämisessä törmätään usein piilomainontaan. Siinä ulkopuolisen vaikuttamisen pyrkimys on onnistunut hiipimään toimituksellisen aineiston sisälle.

Toisaalta sisällöllisestä ristiinmarkkinoinnista puhutaan silloin, kun esimerkiksi iltapäivälehdessä puffataan uutisena saman mediakonsernin televisiokanavalla esillä olevan reality-ohjelman käänteitä.

Juha Herkman kuvaa väitöskirjassaan *Kaupallisen television ja iltapäivälehtien avoliitto* (2005) vielä vakavampia tapauksia, joissa oman mediakonsernin etu on saattanut – jopa toimittajien itsensä huomaamatta – heijastua toimituksellisen aineiston painotuksissa.

JOURNALISMI JA MAINONTA törmäävät erityisen tunnistettavalla tavalla nimenomaan lööpeissä ja kansissa, jotka on suunniteltu edistämään lehtien irtonumeroiden myyntiä. Sama faktan ja mielikuvaliioittelun kohtaaminen

näyttyy nettilehtien sivuille kävijöitä houkuttelevissa klikkiotsikoissa. Kaikissa näissä kyse on yhtä aikaa toimituksen tekemästä journalistisesta sisällöstä ja sen mainonnasta.

Näiden tiedonlajien väliseen jännitteeseen puututaan myös *Journalistin ohjeissa*: ”Otsikoille, ingresseille, kansi- ja kuvateksteille, myyntijulisteille ja muille esittelyille on löydyttävä sisällöstä kate.”

Tabloidien historiasta tiedetään, että irtonumeromyyntin kannalta lööppiotsikoiden tehokkaimpia koukkuja ovat julkisuuden henkilöiden yllättävät kuolemat, kansallisesti merkittäviksi tulki-

tut urheiluvoitot sekä yleisön mielissä lähelle sattuviksi koetut suuronnettomuudet ja -tuhotyöt.

Pasi Kivioja havaitsi *Alaston lööpi* -gradussaan (2004), että tämä päti hyvin myös vuoden 2002 *Ilta-Sanomien* lööppien ja etusivujen pääaiheiden valintoihin. Niistä yli puolet käsitteli julkisuuden henkilöitä, melkein kolmannes rikoksia ja niiden seuraamuksia sekä noin joka kymmenes onnettomuuksia.

Samaan aineistoon kuuluneet otsikot olivat sävyiltään enimmäkseen kielteisiä, ja niissä kerrotuista rikoksista suurin osa koski väkivallantekoja.

Pistokoe lähimmälle lehtikioskille osoittaa, että ainakaan kovin suuria muutoksia ei iltapäivälehtien mainonnassa ole tämän jälkeen tapahtunut.

MITEN LÖÖPIT KOETAAN? Lööppien psykologiasta väitellyt **Sini Setälä** puntaroi *Psykologia*-lehdessä (3/2015), miten ihmiset – vahvaksi kokemastaan mediakriittisyydestä huolimatta – jäsentävät lööppien kautta todellista ympäristöään. Negatiiviset uutiset herättävät pelkoa ja muita omaan elämään peilautuvia tunteita, vaikka vastaavien tapahtumien osuimen omalle kohdalle olisi kuinka epätodennäköistä.

Olenainen kysymys onkin, mikä verran väkivallan näkyminen jatkuvasti lööpeissä osaltaan normalisoi väkivallan roolia kulttuurissamme. Vaikeasti tutkittava kysymys puolestaan on se, voiko joku väkivaltaan taipuvainen tämän takia päätyä helpommin sitä myös käyttämään.

Lööppiväkivallan tunnistettujen kielteisten oheisvaikutusten takia jopa mainostajien oma Mainonnan eettinen neuvosto (MEN) on puuttunut etenkin lapsiin kohdistuvan väkivallan käyttämiseen iltapäivälehtien myynninedistämisessä.

Syltityhtaalla tätä ei helposti niellä. Vuonna 2006 *Ilta-Sanomien* vastasikin kriittisiin katumainoskampanjalla. Siinä

käytetty slogan ”Jos sinä lyöt lasta, me iskemme takaisin. Perheväkivalta ei ole yksityinen asia” antoi ymmärtää, että lapsiin kohdistuvasta väkivallasta kertovat lööpit ovat pikemminkin taistelua väkivaltaa vastaan.

Voima kommentoi heti tuoreeltaan kampanjan ilmeistä tekopyhyyttä vastamainoksen muodossa. Siinä slogan mestaroitiin satiiriseen muotoon: ”Kun sinä lyöt lasta, me lyömme sillä rahoiksi. Hyvä lööppi rikastuttaa katukuvaa, lapsen mieltä ja meitä.”

TÄLLAISIA VASTAMAINOKSIA on julkaistu *Voimassa* lehden perustamisvuodesta 1999 alkaen. Niiden idea ei ole myydä mitään, vaan mainoksia imitoivan muodon kautta niissä kommentoidaan kohteena olevaan viestintään kätkeytyä manipulaatiopyrkimyksiä.

Viereisellä sinulla julkaistu vastamainos on tehty yhteistyössä Nuorten Ääni-toimituksen nuorten kanssa.

Työryhmässä tutkittiin ensin lööppejä ja niistä etsittiin usein toistuvia ryhmiä. Perinteisten julkisten ohjelmien huomio kiinnittyi siihen minkä laissa rooleissa esiintyvät esimerkiksi nuoret, vanhemmat ja pomot.

Analyysinäkökulmaksi valikoitui taas ajatus siitä, miten otsikoissa pyritään vetoamaan samaan aikaan sekä ihmisten turvallisuuden tunteeseen että luomaan kuvia turvallisuutta horjuttavista uhkista. Parodian pääkärki jalostui tätä kautta siihen, miten lapset, nuoret ja työntekijät voivat näyttäytyä jopa yhtä aikaa uhkana ja uhreina.

Samassa vastamainoksessa ihmisille uhkaa edustaviksi onnettomuuksiksi ovat kääntyneet myös normaali luonnonilmiö, enemmän auton kuin kuljettajan syyksi määrittyvä kolari ja viihdejulkiksen keksityn oloinen vastoinikäminen.

Lisää *Voiman* vastamainoksia täällä:
www.voima.fi/vastamainokset

**KUN SINÄ LYÖT LASTA,
ME LYÖMME SILLÄ RAHOIKSI.**

Perheväkivalta ei ole yksityisasia. Hyvä lööppi rikastuttaa katukuvaa, lapsen mielikuvitusta ja meitä.

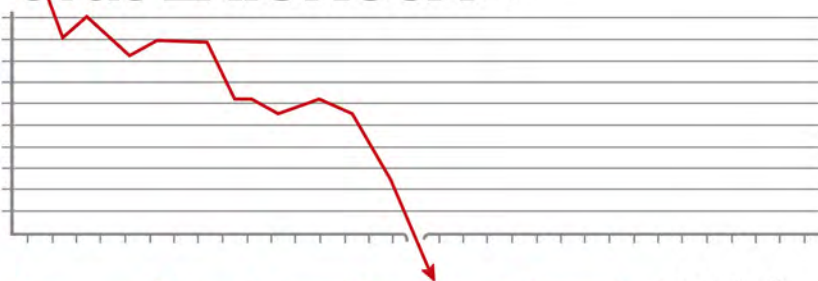
TUTKIMUS:

POMOT EIVÄT OSAA JOHTAA⁵

TOINEN TUTKIMUS:

Työntekijät eivät osaa ja ovat LAISKOJA²⁰

JOKA PÄIVÄ
Hinta: MIELENRAUHA

UHKALEHTI

ALASTON
NALLE
TELEVISI-
OSSA!⁸

Vanhemmat
järkyttyivät

NUORET PILASIVAT YHTEISKUNNAN

Sivu 26

Vanhemmat
mokasivat
LASTEN
ELÄMÄ
PILALLA!²

AUTO AJOI
KAUNIIN
TYTÖN
PÄÄLLE¹³

KATUGALLUP:
"Menisivät
töihin."

BB-TÄHDELLE TULI RYPPY

Katso kuvat! 12

REISSUSSAKIN SILKKIÄ YLLÄ JA ALLA

Vietnamaisten Tan Minhin yksinhuoltajanaisten valmistamat makuupussit. 100% silkkiä. Näppärä lakana kyläilyyn ja kaikenlaisille retkille. Korvaa lakanat retkeilymajassa. Paino vain 140 g. Hinta 42 euroa kotiin postitettuna: tilaukset@voima.fi

42€

Kansan Uutiset

TUTUSTUMISTARJOUS

5 kk LEHDET
+ tilaajalahja
VAIN 49 €

tilaukset@kansanuutiset.fi | p. 09 7596 0208
www.kansanuutiset.fi/tilaajapalvelu

Kiitos, tilaan Kansan Uutiset

- ☐ Määräaikainen 5 kk/49 €
☐ Kestotilaus 6 kk/81 €
☐ Kestotilaus 12 kk/159 €
☐ Näköislehti kestopilaus 12 kk/87 €

Valitsen tilaajalahjaksi

- ☐ Sukat, koko 36–39
☐ Sukat, koko 40–43
☐ Sukat, koko 44–47
☐ Kangaskassi ☐ En halua tilaajalahjaa

Nimi _____

Osoite _____

Puhelin/sähköposti _____

Maksajan nimi
jos eri kuin tilaaja _____

Osoite _____

Tilaushinnat sis. painetun lehden alv 10 % sekä näköislehden alv 24%.
Hinnat voimassa kotimaassa.

POSTIMAKSU
MAKSETTU

Kansan Uutiset
Tunnus 5005075
00003 vastauslähetys

KOHTI PAREMPAA MAAILMAA – LIITY NYT VASEMMISTONUORIIN!

Jäsenetuna Libero!
vasemmistonuoret.fi

KANSALAISALOITE

TAKUUTULOSTA

PERUSTURVAN

PARANTAMISEKSI

Allekirjoita aloite: takuutulo.fi

Takuutulo mukana tapahtumissa:

26.-27.5. Maailma Kylässä -festivaali

Suomi ilman köyhyyttä -keskustelutilaisuus 26.5. klo 13:10
Paikka: Taiga-lava, Kansallisteatterin Lavaklubi

Keskustelemassa mm. presidentti Tarja Halonen, europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen sekä köyhyystutkija Maria Ohisalo. Keskustelua johtaa Robert Sundman.

Lisäksi esittelypöytä Rautatientorin Kestävä kehitys -teemaosastolla.

7.6. Seminaari köyhyyden vähentämisestä ja Takuutulo

-kansalaisaloitteesta klo 12-16 Helsingissä
Keskustelemassa järjestöjen edustajia.

13.-16.6. European Minimum Income Journey -bussikiertue

13.6. Helsinki, Senaatintori klo 10-18

14.6. Tampere, Keskustori klo 11-18 sekä Kaupungin köyhyys-työryhmän ja Kuka kuuntelee köyhää -verkoston keskustelutilaisuus Valtuustosalissa klo 14-16.30

15.6. Turku, Kävelykatu klo 11-15

Lisätietoja: www.eapn.fi

SOTA VALEMEDIAA VASTAAN

JSN:n puheenjohtaja Elina Grundströmin mielestä vastuullisen journalismin tunnistaa lähdekriittisyydestä.

TEKSTI TUOMAS RANTANEN KUVA ELSA PIELA

MAALISKUUSTA alkaen mediakulttuurin on saattanut havaita lehdessään tai televisiuutisissa sinisen V-merkin.

Kyse on Julkisen sanan neuvoston eli JSN:n vastuullisen journalismin kampanjasta. Sen tarkoituksena on kertoa, mitkä mediat haluavat liputtaa alan yhteisten eettisten toimintakäytäntöjen puolesta.

Mutta eikö hyveelliseksi julistautuminen ole hiukan epäilyttävää, kukas nyt puuteitaan julistaisi?

”Tämä ei tietenkään tarkoita, että nämä mediat lupaisivat, että heidän uutisointinsa olisi aina virheetöntä. Kyseessä on ilmoitus sitoutumisesta siihen, että kaikki tiedot tarkistetaan lähdekriittisesti ja että kun virheitä sattuu, ne korjataan”, vastaa JSN:n puheenjohtaja **Elina Grundström**.

JSN on joukkoviestinnän kustantajien ja toimittajien vuonna 1968 perustama vapaaehtoinen itsesääntelyelin. Neuvostoon valitut tiedotusvälineiden ja yleisön edustajat tulkitsevat *Journalistin ohjeita* ja antavat lausuntoja sananvapauteen liittyvissä asioissa.

VAIKKA KAMPANJASTA saatu palaute on ollut pääosin myönteistä, sosiaalisessa mediassa on kuplinut kapinahenkeäkin.

”On tietenkin tahoja, jotka haluavat hämärtää aidon journalismin eroa muihin julkai-

semisen muotoihin. Silloin on usein tarkoitus levittää omia mielipiteitä eikä tosiasioihin perustuvaa informaatiota”, huokaa Grundström.

Miten journalismin ja valejournalismin erottaminen ylipäänsä onnistuu?

”Puhtaan motiivin mediat toimivat journalististen pelisääntöjen mukaan, ja niille on yleensä tärkeää tuoda se esiin. Netissä on myös paljon itenäistä mielipidekirjoittelua, joka ei ole journalismia. Esimerkiksi hyvät bloggaajat kertovat kuitenkin henkilöllisyytensä, taustansa ja juttuihin liittyvät sidonnaisuutensa. Silloin kun tiedon alkuperä on epäselvempi, jokaisen oma lähdekriittisyys on erityisen tärkeää.”

Grundström tähdentää myös, ettei media ole yhtenäinen monoliitti, joka puuhaa porukalla salaliittoa.

”Tiedotusvälineillä on erilaisia toimituksellisia linjoja silloinkin, kun ne sitoutuvat yhteisiin pelisääntöihin. Mediatilojen välillä on myös niin kova skuupikilpailu, että on vaikea uskoa niiden piilottelevan yhdessä suurta väärinkäytöstä.”

VASTUULLISELLA medially on muitakin uhkia kuin valemedia. Vaikka eletään nousukautta, mediassa toistuvat tavantakaa uutiset uusista toimittajien irtisanomisista.

”Netissä tarjolla oleva ilmainen sisältö on vienyt tuloja

perinteiseltä medialta. Silti on myös sellaista kehitystä, että luotettavaa media arvostetaan ja siitä halutaan jopa maksaa”, tuumii Grundström.

Onko eettisyys siis taloudellisesti kannattavaa brändin rakennusta?

”Valehtelu on ilmaista ja tarkistamattomien juttujen tekeminen halpaa. Minusta on oikein, että ne mediat, jotka tekevät valtavasti töitä pyrkiessään luotettavan tiedon välittämiseen, saavat siitä taloudellistakin hyötyä.”

Grundström kantaa huolta myös toimittajiin kohdistuvasta vihapuheesta. Se voi aiheuttaa itesesensuuria, jolloin tärkeitä asioita jää käsittelemättä.

”Lisäksi lehdistönvapaus on heikentynyt myös demokraattisissa maissa ja jopa Euroopassa, kuten Unkarissa. Kun vaalikampanjoissaan valeutisia käyttävät tahot pääsevät valtaan, he usein ryhtyvät toteuttamaan vanhanaikaista valtiototalitarismia ja rajoittamaan sananvapautta.”

Silti Open Society Instituten tuoreen tutkimuksen mukaan Suomessa vastustuskyky valeutisia kohtaan on Euroopan vahvinta.

”Täällä ollaan pärjätty hyvin, mutta on oltava valppaana. Vastuullisen journalismin kampanja tukee juuri tätä.”

www.vastuullistajournalismia.fi

Kolumni

Kirjoittaja on toimittaja ja mediakasvatuksen asiantuntija.

Mitä yhteistä on journalistilla ja mediakasvattajalla?

ISTUIN JOKIN AIKA sitten keskisuuren yläkoulun opettajainhuoneessa sivistyneesti teetä siemaillen. Ympärilläni pieni joukko opettajia keskusteli journalismista.

”Nykyajan journalistit ovat sielunsa myyneitä hempeitä”, esitti eräs kokenut kansan kynttilä. ”Luotettavatkin mediat sortuvat jo klikkiotsikoihin ja kirjoittavat hakukoneoptimointi edellä.”

”Sosiaalinen media on herkkuluu, jota vallan vahtikoira nuoleskelee”, jatkoi toinen. ”Se ei vain vielä tiedä, että luu on myrkytetty.”

Kesken kaiken koulun kello soi ja opettajat hajaantuivat luokkiinsa mediakasvattamaan z-sukupolven teinejä.

Jäin pohtimaan herkkuluun tematiikkaa. Sosiaalisesta mediasta on vähitellen muotoutunut medioiden media, jossa perinteiset tiedotusvälineet kilpailevat huomiosta. Yksityishenkilöiden keskustelut siirtyvät pienempiin samanhenkisten piireihin. Kohta vain ammattitrollaajat jaksavat enää räksyttää.

MEDIAN MURROKSESSA on pohjimmiltaan kyse siitä, että perinteiset mediat menettävät mainostuloja suurille verkossa toimiville teknologiayrityksille. Ikävästi tilanne on jo nyt kärjistynyt sellaiseksi, että yleisö vastaanottaa journalistien huolella kokoamat uutiset vanhaan tapaan passiivisesti. Kun ihminen haluaa aktiivisesti hakea tietoa, hän etsii netistä ja antautuu huolettomasti algoritmien vietäväksi.

On surullista, että myös aktiivinen mediankäyttö ajaa meidät mediakupliin.

Jos vain jotenkin saisimme ohjattua tiedon etsijät yli kaiken roskan, luotettavien medialähteiden äärelle. Se olisi media-alan lottovoitto.

Mediakasvatuksella tämä tietysti onnistuisi. Mediakasvatuksen tavoitteena on tuottaa aktiivisia ja medialukutaitoisia kansalaisia, joille tiedon alkuperällä on merkitystä. Aidosti medialukutaitoinen yleisö on jokaisen journalistin märkä päiväuni.

LASTEN JA NUORTEN mediakasvatus ei voi olla sitä, että kouluissa mollataan nykyajan journalistejä tai veistellään herkkuluuvitsejä. Media-alan on itse perusteltava roolinsa, selitettävä valintojaan ja avattava tuotantojensa ja digitaalisten palveluidensa rakenteet yleisön tarkasteltaviksi.

Mitä yhteistä on tulevaisuuden journalistilla ja mediakasvattajalla? Kaikki vai ei mitään?

On tyhmää sysätä mediakasvatustyö vain koulujen vastuulle, mutta yksittäisen rivitoimittajan kädet ovat nykyisellään sidotut. Tarvitaan uskaliaita ja persoonallisia mediakasvatusstrategioita ja täydennyskoulutusta. Journalismin tulisi aina olla medialukutaidon kohde ja väline.

Ihannemaailmassa tiedotusvälineiden mediakasvatustyö olisi itsellistä ja moniäänistä. Jos media-alan toimijat tekevät mediakasvatustyötä aina vain yhteisissä hankkeissa ”yhteisen asian puolesta”, se muuttuu niljakkaaksi promootiotyöksi.

Sellainen ärsyttää opettajia, jotka tällä hetkellä hoitavat mediakasvatustyön myös journalistien puolesta.

MAIJA PUSKA

200 lehteä maailman avartamiseen. Tutustu ja tilaa omasi!

KULTTUURI-, MIELIPIDE- JA TIEDELEHTIEN LIITTO KULTTI RY.

WWW.KULTTIKISKA.FI • KULTTI@KULTTI.NET • 044 755 5158

SOLIDAARISUUS

Solidaarisuus rakentaa maailmaa, jossa yksikään nainen ei kärsi väkivallasta eikä kukaan elä köyhyydessä. Lue laatujuuttuja globaaleista teemoista ja ihmisten arjesta.

Ilmestyy kerran vuodessa. Ilmainen.
solidaarisuus@solidaarisuus.fi
www.solidaarisuus.fi

TÄHTIVAELTAJA

Suomen paras sci-fi-, fantasia- ja kauhukulttuurilehti. Käsittelyssä kirjallisuus, elokuvat, sarjakuvat ja tv-sarjat. Mukana artikkelit, haastattelut, novellit ja arvostelut. Neljä 100-sivuista numeroa vuodessa. Ilman on paha elää!

Vuosikerta 29 e
www.tahtivaeltaja.com
www.tahtivaeltajablogi.com

ANANDA

Suomen luetuin joogalehti on uudistunut! Entistä kätevemmän kokoisen lehden sivuilla puhutaan kevyttä ja raskasta asiaa joogasta ja meditaatiosta sekä tutustutaan mielenkiintoisiin joogeihiin Suomessa ja ulkomailla.

4 numeroa vuodessa 25/30 euroa.
toimitus@anandalehti.fi
www.anandalehti.fi

YLIOPISTO-LEHTI

Yliopisto-lehti esittelee viimeisimmät tutkimukset, ajattomimmat analyysit, tietävimmät tutkijat ja ihastuttavimmat ilmiöt. Tiedettä rakkaudella Helsingin yliopistosta. Kaikille.

Kestotilaus (10 numeroa) 45 e
Opiskelijan kestopilaus (10 numeroa) 22 e
Tutustumistilaus (5 numeroa) 15 e
Tilaukset: helsinki.fi/fi/tilaa-yliopisto-lehti

ANTIMILITARISTI

Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan, siksi Antimilitaristi! Lehti julkaisee kiinnostavimmat raportit militarismistä vastaisesta toiminnasta ja parhaat pohdinnat väkivallattoman maailman rakentamisesta.

Vuosittilaus (4 numeroa) 15 euroa.
Tilaukset toimisto@aki-web.fi.
Aseistakieltäytyjäliiton jäsenille ilmaiseksi kotiinkannettuna.
Verkkooversio antimilitaristi.fi.

PERUSTE

Peruste on verkkolehti, joka edistää kriittistä ja perusteltua yhteiskunnallista keskustelua. Lehteä julkaisee ajatuspaja Vasemmistofoorumi.

Lue maksutta: perustelehti.fi
Seuraa Facebookissa: facebook.com/perustelehti

LIBERO

Nuortenlehti politiikasta, aktivismista ja kulttuurista.

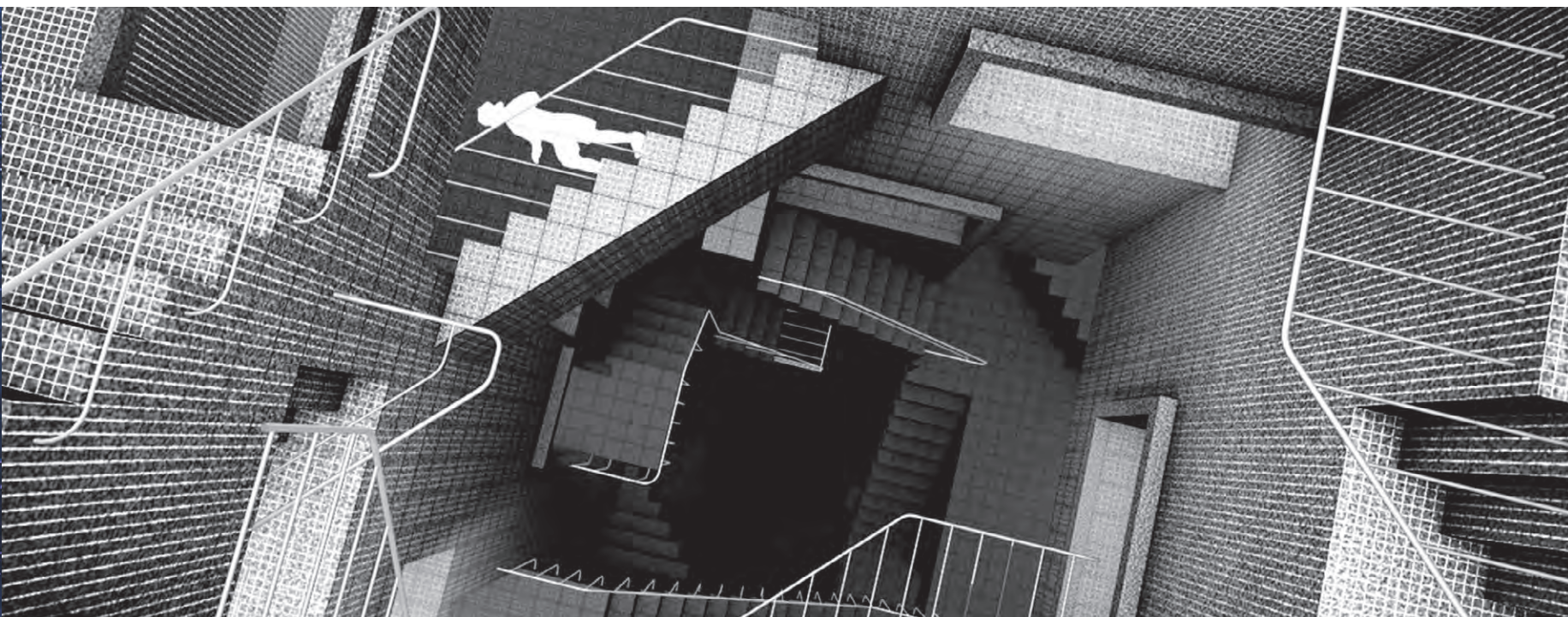
Vuosittilaus (4 numeroa) 20 euroa.
Maksutta Vasemmistonuorten jäsenille ja vuodeksi myös alle 30-vuotiaille koululaisille/opiskelijoille/työttömille. >> liberolehti.fi & facebook.com/liberolehti

YDIN

Ydin on niille, joille väkivallattomuus ja vastuu maailmasta ovat intohimo. Tilaa oma lehtesi printtinä tai digitaalisena. Tee meille myös palvelus, kysy Ydin-lehteä kirjastostasi. Mielipide- ja kulttuurilehtiä tarvitaan.

4 numeroa vuodessa. Vuosittilaushinta 35/28 (kesto)/20 e (opiskelijat/työttömät).
Irtonumero 9 euroa
Tilaukset: ydin@ydinlehti.fi
www.ydinlehti.fi

KULTTIKISKA.FI

Utelioiden ihmisten digitaalinen lehtikioski

KULTTUURIVIHKOT

Yhteiskunnallinen kulttuurilehti. Työväki ja sivistyneistö – yhdessä edistyksen puolesta!

6 numeroa vuodessa. Kestotilaus 44 e / vuosi, määräaikainen 51 e / vuosi.
Tarjous: Ensimmäiset puoli vuotta vain 16,90 e (kesto).

tilaus@kulttuurivihkot.fi / (09) 4114 5369
www.kulttuurivihkot.fi

KANSANMUSIIKKI-LEHTI

Kansanmusiikissa rikotaan rajoja. Paljon uutta ja hieman vanhaa kansanmusiikkia maailmanmusiikkia unohtamatta. Neljä numeroa vuodessa ja joulukuussa liite-cd. Suomen Kansanmusiikkiliiton jäsenille jäsenetu. Vanhat ilmaiseksi: lehtiluukku.com.

kansanmusiikki-lehti.fi
lehti@kansanmusiikkiliitto.fi
puh. 045 671 1868

KIRJASTOLEHTI

Kirjastolehti on raikas kulttuurilehti ja kirjastojen ääni.

Tutustu sisältöön www.kirjastolehti.fi

LAPSEN MAAILMA

Tilaa Lastensuojelun Keskusliiton mainio kuukausilehti! Saat ennakkoluulotonta ja painavaa tietoa (viihdyttävässä muodossa) lasten ja perheiden arjesta. Pysyt ajan tasalla myös liittymällä Lapsen Maailman uutiskirjeen lukijoiden joukkoon. 11 numeroa vuodessa.

74 euroa (kesto), 86 euroa (12 kk), 58 euroa (6 kk), 57 euroa (12 kk opiskelijat)
www.lapsenmaailma.fi

SKROLLI

Skrolli on suomalainen tietokone-kulttuurin erikoislehti tee-se-itse-tekijälle, koodaajalle, elektronikan rakentelijalle, pelaajalle.

Paperisena tai digitaalisena.
Vuosittilaus 38 €:
tilaaskrolli.fi

HISTORIAALLINEN AIKAKAUSKIRJA

Historiallinen Aikakauskirja on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä tieteellinen aikakauslehti, jonka parissa viihtyvät sekä ammattitutkijat että historian harrastajat. Lehti syventää ajankohtaisten ilmiöiden taustoja ja tarjoaa uusia näkökulmia menneisyyden tapahtumiin.

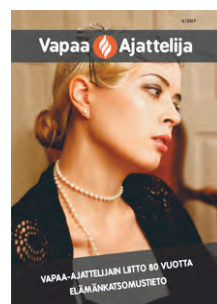
Tilaukset:
www.historiallinenaikakauskirja.fi/tilaukset

TIEDONANTAJA

Yhdistää teorian ja taistelun. Uudistunut, 52-sivuinen Tiedonantaja ilmestyy kerran kuukaudessa paperilla ja verkossa.

Tilaushinta 12kk 95 / 70 eur (työttömät ja opiskelijat), irtonumero 8 eur.
Tilaukset www.tiedonantaja.fi ja
(09) 774 3810

VAPAA AJATTELIJA

Sekulaarin kulttuurin, yhdenvertaisuuden, katsomusvapauden, tiedepohjaisen maailmankuvan, kriittisen ja rationaalisen ajattelun sekä humanismin äänenkannattaja. Julkaisija Vapaa-ajattelijain Liitto ry on uskonottomien edunvalvonta-, ihmis- oikeus- ja kulttuurijärjestö.

Ilmestyy neljä numeroa vuodessa;
<http://vapaa-ajattelijat.fi/va-lehti>;
tilaushinta 30 euroa, val@vapaa-ajattelijat.fi

ti. Pitää olla varma, että faktat ovat kohdillaan.”

Opiskelua oli kestänyt vasta pari vuotta, kun Mikkola bongasi, että Ylen *Hullu juttu* -asiaohjelmaan haettiin toimittajaa.

”Olin ajatellut, että se olisi unelma-duuni valmistuttuani. Koulu oli vielä kesken, mutta päätin kuitenkin hakea hommaa – olihan mulla 16-vuotiaasta saakka kokemusta Nuorten ääni -toimituksesta. Omaksikin yllätyksekseni tulin valituksi. Olin ihan et apua, nyt mun pitää tehdä ihan oikeasti, tässä ei ole tilaa harjoittelulle, nämä tulee televisiosta ulos!”

Seuraavaksi tie vei Nuorten ääni -toimitukseen tv-tuottajan sijaisuuteen ja sen jälkeen Bassoradioon aamujuontajaksi.

”En ollut ajatellut radiota työkseni, koska liikkuva kuva on enemmän mun juttu, mutta sinne kuitenkin menin. Radiossa työskennellessä tajusin, miten suuri vaikutus sillä voi olla, että ihmiset herää joka aamu sun juttujen äärelle. Jotkut on tulleet sanomaan, että alkoivat vegaaneiksi, kun puhuin siitä joskus lähetyksessä. Onhan se iso vaikuttavuus, ja mä en ole koskaan halunnut paasata vaan jakaa tietoa faktapohjalta ja ilon kautta.”

Mikkola työskenteli Bassoradiossa kaksi vuotta, mutta sitten tuli loppuun palaminen. Työ oli liian kuormittavaa.

”Duunia oli liika, eikä työtunnit riittäneet. Mun piti olla tosi tarkka, etten olisi jatkuvasti tehnyt ylitöitä – ja silti tein. Mua myös korpesi, että aamuradio on niin kevyt. Aamu on sellainen aika, että hevimpää kamaa on vaikea heittää, ja mä kuitenkin tykkään pureutua asioihin syvälle. En ollut enää onnellinen. Päätin, että vaikka jäisin tyhjän päälle, on pakko lähteä.”

VUONNA 2015 Mikkola marssi muun muassa *Madventuresia* ja *Sound Trackeria* tuottavan GimmeYaWallet-tuotantoyhtiön juttusille. Hänellä oli valtava määrä ideoita tv-ohjelmiksi.

”Esittelin ekana ideani *Ina <3 porno* -ohjelmasta, ja toimitusjohtaja **Elisa Pietarila** sanoi, että tehdään se.”

Meni vuosi ennen kuin kanava teki ostopäätöksen ohjelmasta.

”En osaa kuvitella, että mikään muu suomalainen tv-kanava kuin Sub olisi lopulta suostunut julkaisemaan ohjelman. Porno on sen verran tabuluontoinen aihe, vaikka mun ohjelma ei ole pornoa vaan käsittelee pornoa.”

Mikkola tiedostaa, että ohjelma-ideoiden ja aiheiden julkaisuun vaikuttavat monenlaiset tekijät.

”Kaupallisilla kanavilla on intressinsä mainostajien suhteen. Yleisradio kohtaa taas painetta veronmaksajien ja päättäjien suunnalta. On läppä, että vaikka meillä on näennäisesti vapaa

systemi julkaisemaan melkein mitä vaan, niin silti systeemillä on rajansa sille, mitä julkaistaan, tai ainakin sille, minkälaisella tyylillä tehtyjä ohjelmia julkaistaan. Mulla oli omasta ohjelmasta tietty visio. Oli upeaa, että se meni läpi. Se ei ole itsestään selvää tässä mediakentässä.”

MIKKOLALLE suoraan tuleva palaute ohjelmasta on pääasiassa positiivista.

”Positiivisessa palautteessa kiitellään sitä, että heittäydyn ja olen oma itseni, toimittajana empaattinen ja haastateltavia kunnioittava. Ohjelma on ollut ihmisille voimaannuttava ja vaikuttanut positiivisesti itsetuntoon ja seksuaalisuuteen. Ohjelma on saanut ihmiset todella ajattelemaan ja arvioimaan myös omaa avoimuuttaan uudelleen.”

Negatiiviset, henkilöön menevät palautteet lienevät enimmäkseen internetin syövereissä – niitä hän ei kai-vele – mutta jotain Mikkola on saanut suoraankin.

”Negatiivisessa palautteessa eniten musta käytetty adjektiivi on ’ärsyttävä’. Mietin, että mitä sillä tarkoitetaan. Joillekin ärsyttävää on se, että olen oma itseni ja kerron mielipiteeni. Jonkun mielestä puhun ärsyttävästi, änkytän ja kimitän, joitakin ärsyttää kirollu. Rusetti mun päässä on ruma, mun tatuoinnit on rumia. Joidenkin mie-

lestä olen naiivi tyttönen, joka ei ymmärrä ihmiskauppaa pornon takana, ja mun perseeseen pitäisi työntää viisi dildoa, jotta tajuaisin, mitä se ala on. Sellainen palaute liittyy selvästi mun sukupuoleen, etenkin ulkonäön kommentointi. Ei miestoimittajalle sanottaisi moniakaan samoja asioita.”

Mikkola ei vaivaudu vastaamaan haukkuviin kommentteihin ulkonäöstään, ja älykäs kritiikki on valitettavan vähissä.

”Negatiivisella palautteella on kuitenkin tavallaan paikkansa: positiivinen palaute kannustaa jatkamaan, mutta mun sukupuoleen ja ulkonäköön liittyvä nihkeä kommentointi tekee oikeastaan saman, koska siitä tulee fiilis, että pitää nähtävästi jatkaa normien rikkomista esimerkiksi sen suhteen, millainen naistoimittajan oletetaan olevan.”

PORNOTUOTANNOSSA on paljon epäkohtia, hyväksikäyttöä ja epäeettisyyttä – siitä Mikkola on hyvin tietoinen. *Ina <3 porno* näkökulma on kuitenkin ratkaisukeskeinen: miten tehdä pornoa eettisesti ja millaisia hyviä vaihtoehtoja on olemassa.

”Ohjelmassa on tarkoitus analysoida pornoa ja avata sen moninaisuutta. Pornohan on maailman kulutetuimpia mediasisältöjä, mutta sitä ei sisällytetä medialukutaitoon. Kun joku kritisoi

mun ohjelmaa, että miksi tässä ei ole sitä näkökulmaa, että pornoalalla on paljon paskaa, niin mietin, että kritiikin antaja selvästi tietää jo siitä – mitä uutta mä siis olisin siihen voinut antaa.”

Pornoa on valtavirrassa käsitelty vähemmän positiivisesta kulmasta. Mikkola on halunnut näyttää, kuinka myös pornossa asioita voidaan tehdä hyvin ja eettisesti.

”Pornon tekemisestä ja kuluttamisesta on lupa nauttia. Mun ohjelmassa pornon tekijät itse myös kritisoi- vat alaansa, ei se pelkkää hypeä ole. Ammattilaiset puhuvat kriittisesti esimerkiksi siitä, kuinka lesbopornoa saatetaan tehdä liiaksi heteromiehen näkökulmasta ja kuinka he siksi haluavat tehdä toisin. Brasilialainen miespornotähti puhuu siitä, kuinka tärkeää on ottaa naisen nautinto huomioon. Tämä puolestaan rikkoo mielikuvaan tunteettomasti jyystävästä pornotähtimiehestä.”

Pornoalalla on edelleen varaa parantaa.

”Maailmasta on poistettu paljon pahaa, huonojen toimintamallien poistaminen pornoalaltakaan ei ole mahdotonta. Pornon ja etenkin siinä esiintyvien naisten stigmatointi on vahingollisempaa kuin porno itsessään.”

TEKEMISEN PALO ja journalistinen kamppailu paremman maailman puolesta ovat tuoneet Mikkolalle myös menestystä. Hänelle se on kuitenkin vain tekemisen sivutuote.

”Mua ei kiinnosta ura, koko sana oikeastaan oksettaa. Se kuulostaa kuin elämää eletäisiin meriittien ja saavutusten takia. Raha ja maine ei kiinnosta mua itseisarvoina. Mainella on välinearvoa: jos mulla on mainetta, pystyn nostamaan esiin asioita, joille haluan huomiota.”

Tulevaisuudessa Mikkola haluaisi tehdä lisää vaikuttavia tv-ohjelmia. Se ei kuitenkaan ole itsestään selvää.

”Onhan mulla mielessä jo vaikka mitä ideoita, joissa kaikissa haastetaan valtarakenteita ja etsitään uusia tulevaisuuden toimintamalleja. Päivittäisjournalismi on niin nopeaa pintaraapaisua – mä haluan syventyä aiheisiin.”

Hyvät ideat ja aiemmat onnistumiset eivät tosin takaa kanavien kiin-

nostusta, minkä Mikkola hyvin tietää. Edes kova työ ei välttämättä tuota hedelmää.

”Menestyspuhe ärsyttää mua, että kun vaan teet duunia, niin kyllä onnistuu. Ei se mene niin. Paljon on kiinni sattumasta ja muiden armoilla olemisesta. Mäkin olen tosi etuoikeutettu, että olen päässyt toteuttamaan näin paljon unelmiani.”

S&D

URKKIJAJOUKKO VÄIJYY KANNOILLASI

MILTÄ TUNTUI, jos joka kerta kotoa lähtiessäsi kannoillesi liimaantuisi tyyppi verkkaripuvussa, muistilehtiö valmiina? Hän seuraisi sinua metrin päästä, valokuvaisi ja kirjaisi ylös kaiken: kulkureittisi, mitä istutuksia pysähdyt ihastelemaan, minkä lehden lukaiset ostarin kahvilassa, minkä kaupan näyteikkunan eteen pysähdyt ja miten pitkäksi aikaa. Kävellessäsi kaupungilla samanlaisia tyyppisiä ilmaantuisi lisää ja lisää, kunnes perässäsi jolkottaisi satoja verkkariripukuisia kirjaamassa jokaisen liikkeesä. Illalla varjostajat alkaisivat myydä muistiinpanojaan eteenpäin.

Ajatus on tietysti painajaismainen, mutta juuri näin datan keruu tällä hetkellä toimii. Suuri osa sivustoista vaatii, että käyttäjä hyväksyy koneelleen evästeiden eli cookiejen. Usein sivut kysyvät, hyväksytkö käyttäjä evästeiden, mutta kun käyttäjä painaa ok, latautuukin koneelle 20-40 erilaista evästettä. Evästeet ryhtyvät välittömästi jäljittämään kaikkea, mitä ihminen koneella tekee: millä sivustoilla vierailee ja kauanko viettää niillä aikaa, millaisia asioita googlaa, lukee ja katsoo. Ne jäävät koneelle ja jatkavat raportointia vuositolkulla. Kerätyistä tiedoista kasataan profiili, ja profiilia myydään mainostajille.

Nykyinen lainsäädäntö ei estä tällaista toimintaa, ja siksi EU:ssa on valmisteilla uusi sähköisen viestinnän tietosuojalaki. Parlamentti on ottanut kunnianhimoiset tavoitteet neuvotteluihin. Mielestämme sivusto ei saisi salaa upottaa useita kymmeniä evästeitä vaan ainoastaan sen, jonka käyttäjä nimenomaisesti suostuu. Ihmisen pitäisi myös pystyä käyttämään sivustoja normaalisti lukuun ottamatta toimintoa, joka vaatii evästeiden.

Samassa E-privacy asetuksessa on tulossa myös toinen selvä tiukennus yksityisyydensuojaan. Viestiminen nauttii tällä hetkellä erityissuojaa: kirjesalaisuus on turvattu lailla ja puhelinkuuntelu onnistuu viranomaisiltakin vain oikeuden luvalla. Uusi asetustaso suojaisi myös esim. WhatsAppin ja Skypen kautta tapahtuvat viestinnän, eivätkä firmat enää saa urkkia, mitä ihmiset niiden kautta juttelevat. Samoin omalle Facebook-seinälle lisätyt kuvat ja kirjoitukset ovat jatkossa yksityisyyden piirissä, mikäli ne on säädetty näkymään vain kavereille. Näin kolmas osapuoli – vaikkapa Cambridge Analytics tai muu firma – ei enää saisi kerätä tietoa siitä, kuka jakaa ja peukuttaa mitä, tai esimerkiksi imeä kuvista metadatasia. Rikkomuksista seuraisi moitteet rangaistukset, jopa neljä prosenttia maailmanlaajuisesta liikevaihdosta.

Vaikka parlamentin kanta on kunnianhimoinen, on riski, että jäsenmaat vesittävät sen. Jos kaipaavat parempaa yksityisyydensuojaa, nyt on hyvä hetki kertoa siitä kansanedustajille! Europarlamentin kanta on jo hyvä ja selvä.

MIAPETRA
KUMPULA-NATRI
Europarlamentaarikko (sd)
miapetra.fi

Opiskele taidemaalariksi
Helsingin Kaapelitehtaalla!

www.vapaataidekoulu.fi

Lopputyönäyttelymme

VAPAA '18

4.-20.5.2018 Puristamossa

Think like an artist

NORDIC ART SCHOOL.FI

Kansainväliset taideopinnot
Kokkolassa, parhaat työtilat

Haku toukokuussa,
katso kotisivut!

Aloita yliopistosi Akatemiassa

Kansainväliset opinnot

Kasvatustiede Psykologia

Kauppa- ja taloustieteet

Kielet Kirjoittaminen

Oikeustiede Yhteiskuntatieteet

TYÖVÄEN
AKATEMIA

Kauniainen akatemia.org

Saa olla fiksu!

Tähtää korkealle!

**SYKSYN
2018 LINJAT**

Populaarikulttuuri

Esittävätaide

Tanssitaide

Valokuvataide

Velmu- voimauttava taide

www.kpedu.fi/kansanopisto

KÄLVIÄ
ARTS

Lue lisää ja hae osoitteesta
www.kpedu.fi/kansanopisto

Keski-Pohjanmaan kansanopisto
puh. 040 808 5035 | info.kansanpisto@kpedu.fi

ARCADA

DIGITAALINEN MUOTOILU

3.9.2018–28.2.2019

**TÄYDENNYS-
KOULUTUS**

Koulutus on suunniteltu sinulle, joka haluat oppia ja hallita useita graafisen alan osa-alueita sekä soveltaa oppimaasi käytäntöön. Koulutuksen moduulit muodostuvat mm. kuvankäsittelystä, verkkosivujen suunnittelusta ja ylläpidosta, digitaalisesta videoeditoinnista sekä dokumenttisuunnittelusta.

Koulutuksen aikana opiskelijat työskentelevät eri aihealueiden parissa. Tarkoituksena on perehdyttää opiskelijat niin projektityöskentelyyn kuin antaa valmiudet realististen projektien toteuttamiseen mm. Adobe Creative Cloud -ohjelmistoja hyödyntäen. Koulutus toteutetaan MAC-ympäristössä.

Osa-alueet:

- Verkkotuotanto
- Graafinen tuotanto
- Mediatuotanto

Opetus maanantaisin ja keskiviikkoisin, klo 13 -17. Koulutukseen sisältyy luentojen lisäksi tehtäviä ja projektitöitä.

Hinta: 400€

Hakuaika päättyy 20.8.2018, klo 16.00

Lisätiedot: www.arcada.fi/digitaalinenmuotoilu

Arcada | Jan-Magnus Janssonin aukio 1 | Helsinki | www.arcada.fi

LÄNSI-SUOMEN OPISTO

TANSSITAITEEN LINJA

Linja on suunnattu sinulle, joka olet kiinnostunut kehittämään itseäsi ja taitojasi tanssijana ja tanssintekijänä. Tanssitaiteen linja vie eteenpäin valmiuksiasi tanssiteknisesti sekä antaa tietoa tanssista teoreettisten opintojen kautta

PARITANSSILINJA

Kurssi kehittää paritanssin osaamista oman tanssin, parityöskentelyn, tanssimusiikin ja pedagogiikan näkökulmasta.

Molemmat linjat antavat valmiuksia tanssin ammatilliseen koulutukseen Suomessa ja ulkomailla

HAKU KÄYNNISSÄ! www.lansisuomenopisto.fi

MILLOIN?

27.08.2018 - 10.05.2019

MISSÄ?

Huittinen, Satakunta

**Täällä työskentelee enemmän ihmisiä kuin
Suomi vastaanottaa pakolaisleireiltä vuodessa.**

Kansanedustajat päättävät pakolaiskiintiöstä joka vuosi. Kannustetaan heitä
inhimilliseen päätökseen – nostetaan kiintiö ja tarjotaan turvaa sitä tarvitseville!
Allekirjoita vetoomus: amnesty.fi/tarjotaanturvaa.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Elokuvan uusin aalto

YouTube'n kansanelokuvassa tavallinen ihminen tulee näkyväksi.

TEKSTI ISMO KIESILÄINEN KUVA JORMA KONALA

VUONNA 1895 Ranskassa käynnistyi vallankumous. **Lumièren** veljekset **Auguste** ja **Louis** patentoivat *kinematografín*, laitteen, jolla oli mahdollista kuvata elävää valokuvaa ja heijastaa se valkokankaalle yleisön nähtäväksi. Elokuva oli syntynyt lisääntyäkseen ja täyttääkseen maan. Tällä hetkellä sen elinvoimaisin jälkeläinen kasvaa YouTube'ssa tubettajien hoi-
vassa.

Unkarilainen elokuvateoreetikko **Béla Balázs** (1884–1949) näki historiallisen käänteen siinä, miten elokuva kuvaa ihmistä. Kirjapainotai-

don keksimisestä lähtien sana oli ollut pääasiallinen väline, jolla ihmisen sielun liikkeitä kuvattiin. Elokuvateatterin hämärässä oli kuitenkin toisin. Mykkäelokuvien yleisö ei tarvinnut sanoja ymmärtääkseen kankaalla esitettyjä inhimillisiä tunteita ja kohtaloita.

”Elekieli on ihmiskunnan varsinainen äidinkieli”, Balázs tuumi. Ihmisen kasvoilla ja liikkeissä sielu ilmaisee Balázsinkin mukaan itseään suoraan ja tulee sanattomasti näkyväksi. Elokuvassa ”ihminen tulee taas näkyväksi”, Balázs kirjoitti.

Elokuvasta kehittyi globaali miljarditeollisuus, joka alkoi määritellä myös sitä,

miltä ihminen näyttää. Ihmisestä tuli filmitähden näköinen. Kaitafilmi, videonauhurit ja digivideokamerat yrittivät kukin vuorollaan tehdä elokuvasta myös kansantaidetta, mutta nämä otokset jäivät pieneen piireihin.

Kunnes tapahtui seuraava vallankumous. 2010-luvun tubettajien käsissä elokuva on ensimmäistä kertaa saanut muotonsa elävänä kansankulttuurina.

Joukko tämän päivän elokuva-ajattelijoi-
ta kokoontui pienen ruudun äärelle. Miltä uusi tubekulttuuri näyttää elokuvan tradition näkökulmasta?

SELMA VILHUNEN, dokumentti- ja fiktioelokuvien ohjaaja ja käsikirjoittaja, joka seuraa tiiviisti keppihevostilejä Instagramissa.

”Kepparivideot ovat mielestäni sillä tavalla ’puhdasta elokuvaa’, että ne sisältävät elementtejä, joita ei voisi ilmaista minkään muun välineen avulla. Keppihevosen olemukseen liittyy olennaisella tavalla hevosen rytmi, sen tapa liikkua, olla kontaktissa, käyttää tilaa. Näitä asioita elokuva pystyy kuvaamaan.

Nuorten videoissa ylipäättään korostuu läsnäolon tunne. Videon tekijä ja katsoja tuntuvat kaipaavan välitöntä kontaktia vailla turhaa yrittämistä. Video on usein miltei kuin Skype-yhteys, vain pienellä viiveellä ja rajattoman vastaanottajajoukon välillä. Eli lähikuvan merkitys on suuri. Minä olen tässä, tänään tällaisena. Pienet nyanssit kertovat tekijästä, kasvojen pienet ilmeet, äänen olemus ja puheen rytmi. Se on eräänlaista interaktiivista instant-elokuvaa.”

JURYSSA ETURIVISSÄ Aleksi Bardy, Selma Vilhunen ja Anton Vanha-Majamaa, toisessa rivissä Juha Oravala ja Maria K. Mononen, takarivissä Kaisa Kukkola.

MARIA K. MONONEN, elokuvaohjaaja ja -käsikirjoittaja. *Esikoispitkä, Oulun seudulle sijoittuva komedia teinityöistä, julkaistaan ensi talvena.*

”Tubekulttuurissa kamera- ja äänikerro-
nnan keinoja käytetään johonkin muu-
hun kuin perinteiseen elokuvakerrontaan,
dokkariin tai fiktion. Tubessa elokuvalliset
keinot muuttuvat kommunikoinnin vä-
lineiksi. Nuoret ovat hyvin tietoisia siitä, et-
tä kaikki mitä kamerakännyköillä tehdään,
on viestiä.

Dokkarikerronnan keinoja käytetään
arjesta ja juhlasta vlogaamiseen, ja kuten
kunnan dokkarissa kuuluukin, kuikuil-
laan jatkuvasti fiktion reunamilla. Kuiten-
kin tietty läpinäkyvyys on muuttunut ihan-
teeksi. Kaupallisimmatkin *beautyvlogaajat*
saattavat esittää *disclaimereita* siitä, että
vlogeissa nähty todellisuus ei ole koko ta-
rina, ja jopa heittää sekaan ikään kuin va-

kuudeksi äärimmäisen arkista, ”aitoa” ja
sattumanvaraista materiaalia. Tämäkin on
viesti.

Erilaisissa alakulttuureissa alkaa nähdä
jo hyvinkin hienostunutta ja eriytynyttä
ilmaisua. Ilmaisua saattaa vaikuttaa käsit-
tämättömältä kulttuuria tuntemattoman
silmiin. Meemeistä on tullut keskustelu-
välineitä, joilla havainnollistetaan ja kom-
mentoidaan maailmaa. Sanallisen argu-
mentin sijaan saatetaan esittää meemi tai
gif-animaatio, kotona tehty sketsi, äänite-
hoste, animaatiotehoste tai lainaus jonkun
toisen videosta.

Ja tavallinen ihminen on tullut näky-
väksi. Enää ei tarvita minkään valtakun-
nan väliporrasta siihen recciä painamaan,
ei tuotantoa antamaan oikeutusta muuttua
elokuvan kasvoiksi. Jokainen voi sanoa sa-
nottavansa omalla naamallaan.”

KAISA KUKKOLA, vanhanaikaisen cinefilian kasvatti, joka
työskentelee elokuvatapahtumien, elokuvakasvatuksen ja
kulttuurin rakkauden edistämisen puolesta.

”YouTubesta löytyy julkaisuja, jotka ovat selvästi elo-
kuvan suoria jälkeläisiä. Niissä on esteettiset ja symboli-
set arvot, vahvaa omaa näkemystä ja luomisen tarvetta,
kykyä olla piittaamatta konventioista. Tällaisen julkaisun
tunnistaa siitä, että sen katsottuaan on saanut jotain, on
tullut katsojana tyydytetyksi, kokenut iloa ja oivallusta,
jaksanut uppoutua ja keskittyä koko videon ajan.

Elokuva tai tubesisältö on yksi kokonaisuus, yksi yk-
sikkö, jolla on oma kesto, rytmi, ja joka luo oman maail-
mansa ja tarinansa.

On myös niitä sisältöjä, joiden sukulaisuussuhde on
suorempi televisiosarjojen tai mainosten kanssa, ja suh-
de kaukaiseen esivanhempaan, elokuvaan, on hieman
etäisempi. Sukunäköä on silti. Tällaisen sisällön vahvuus
on vahva sitoutuminen henkilöhahmoihin ja käsikirjoit-
ukseen.

Mitä vlogaaja sanoo ja juttelee tänään? Jos henkilö on
samaistuttava, hän on kuin kaveri – tai vanhan koulukun-
nan ihmisille *Kauniit ja rohkeat* tai *Dynastia*. Ei häitää,
jos jaksoja jää väliin. Joitain jaksvoja voi katsoa uudestaan-
kin. Seuraavaa jää odottamaan, koska tuntuu, että kaik-
kea ei ole vielä sanottu.

Tällaisessa julkaisussa kuva on mukana kulkeva lisä,
pieni plussa, joka ei ole itsessään merkityksellä. Eloku-
vallisempi sisältö, tiivis ja rytminen kokonaisuus, aukeaa
helpommin tällaiselle vanhan koulukunnan katsojalle.”

ANTON VANHA-MAJAMAA, elokuvatoimit-
taja, jota viehättää elokuvan voima vaikut-
taa maailmaan ja ihmisten käsitykseen siitä.

”Tubetus on elokuvan tekemistä: sitä,
että osoitetaan kamera johonkin (usein tekijään itseensä) ja kerrotaan näin tarinaa.
Jokaisella kuusivuotiaalla on mahdollisuus
tehdä elokuvaa tavalla, joka oli ennen va-
rattu koulunsa käyneille aikuisille. Eloku-
vanteko on välineiden osalta demokratisoi-
tunut ja tehostunut.

Koska tubevideot ovat lähtökohtaisesti
harrastelua ja täysin tekijöidensä näpeissä,
niitä eivät ohjaile elokuva-alalta tutut asiat:
rahoittajat, tuottajat, säätiöt ja pahimmil-
laan vuosia vievät hitaat tuotantokoneistot.

Tubettaminen on notkeampaa ja responsii-
visempaa kuin mitä pitkä ”perinteinen” elo-
kuva tai tv-draama voisi koskaan olla.

Tubettamiseen kuuluu olennaisena osa-
na yhteisöllisyys: videoita katsotaan ja niit-
tä kommentoidaan. Niihin vastataan toisil-
la videoilla. Näin syntyvä yhteisö on kuin
hyperversio Ranskan uudesta aallosta tai
1990-luvun alun jenkki-indiestä, joissa elo-
kuvantekijät olivat tietoisia toisistaan, kom-
mentoivat toisiaan ja ”kilpailivat” – mutta
sillä erotuksella, että skeneen pääsy ei enää
edellytä koulutusta tai rahallista investoin-
tia.

Elokuva on helppo keino välittää aja-
tuksia nopeasti. Monelle nuorelle tube on

ALEKSI BARDY, elokuvatuottaja ja käsikirjoittaja, joka
haaveilee toisenlaisistakin todellisuuksista.

”Tubetus on luonut kansainvälisen foorumin tälle
ruohonjuurilähtöiselle harrastustoiminnalle, jota on
ollut super-8-ajoista saakka. Silti edelleen ylivoimai-
sesti suurin osa tubetettavasta materiaalista jää per-
he-, kaveri- tai harrastuspiiriin.

Sitten on se promillen osa, joka pääsee kansainvä-
lisesti isoon näkyvyyteen ja tuottaa tuloja ja luo uusia
tähtiä. Se on uusi ilmiö, mutta se nousee tuosta van-
hasta ilmiöstä.

Tubettajat ovat pääsääntöisesti katsoneet paljon
elokuvia – kaikki elokuvat. Vaikka itse tehtyjen pät-
kien estetiikka on toinen, taustalla on yhteinen koke-
mus *Kummisedistä, Ilmestyskirjasta* ja niin edelleen.
Tubekulttuuri viittaa elokuvakulttuuriin, musavideo-
kulttuuriin, naistenlehtiin, telkkariin, päiväkirjoihin
ja moniin muihin ilmiöihin.

Kenties pätevytyminen pitkän elokuvan tekijäk-
si tapahtuu tulevaisuudessa tuben kautta, tekemällä
pientä ja ilmaiseksi. Se voi lopulta johtaa isoihin este-
tiikan ja tuotantotapojen muutoksiin.

Demokratisoitumisesta haaveilevien on kuitenkin
hyvä muistaa, että YouTube on rakentanut studiofa-
siliteetteja, joissa menestyneimmät tubettajat saavat
resursseja ja osaamista käyttöönsä – ja pääoma saa si-
sällön haltuunsa.”

JUHA ORAVALA, elokuvatutkija, joka on lu-
ennoinut yliopistoissa, opettanut opettajia
ja oppilaita sekä tehnyt väitöskirjan *Jean-
Luc Godardin elokuvakäsityksestä*.

”Ymmärrän elokuvallisuuden ilmene-
vän tekijän pyrkimyksessä esittää ja vies-
tiä ajatteluaan tai sisäistä kokemustaan
suoraan liikkuvan kuvan muodossa. Se
ilmenee kuvassa itsessään, otosten välillä
tai kuvien ja äänten välille muodostuvissa
suhteissa. **Jean-Luc Godard** puhuu muo-
dosta, joka ajattelee. Elokuvallisuus toteu-
tuu audiovisuaalisesti, se ei tapahdu, jos
ajatusta tai sisäistä kokemusta selostetaan
kielellisesti.

Suurimmassa osassa Tube-videoita
lähtökohdat ovat kuitenkin aivan muual-
la kuin elokuvallisuudessa. Tärkeintä on
mahdollisimman välitön ja suora kommu-
nikaatio. Tekijöillä vaikuttaa olevan valta-
va tarve tulla huomatuksi ja huomioduk-
si. Omaa henkilökohtaista elämää halutaan
jakaa ja esittää jollekin.

Koska tubettamista ei voi tarkastella pe-
rinteisen elokuvan tapaan, esittäisin siitä
tulkinnan **Jacques Lacanin** psykoanalyyt-

tisen teorian käsitteiden valossa. Tube-
videoissa kommunikaatio tapahtuu sym-
bolisen järjestelmän eli kielen, normien,
tapojen ynnä muiden vastaavien alueella,
mutta se, mitä videoissa halutaan ilmaista,
ilmenee poissaolevana *imaginaarisen* alas-
sa. Tekijä haluaa viestiä ja tavoittaa jotain,
joka jää aina tavoittamattomaksi.

Lacanin terminologiassa tämä jokin
on yksilön subjektiivinen kokemus *reaa-
lisesta*, jota ei voi milloinkaan kielellises-
ti tavoittaa eikä symbolisoida vaan joka
hahmottuu fantasiana jokaisen subjektin
mielessä.

Tekijät, jotka ovat kysyneet ilmentä-
mään elokuvallisuutta videoissaan, onnis-
tuvat nähdäkseen tavoittamaan jotain täs-
tä Lacanin tavoittamattomasta reaalisesta
osaksi itse kuvaa. Näin syntyy tila, jossa tekijän ja kokijan ajattelu kohtaavat kuvassa.
Keskittymällä enemmän kuviin ja ääniin
ja käyttämällä vähemmän puhetta tekijät
voisivat tavoittaa niitä ilmaisun aloja, joita
elokuvaa taiteellisenä muotona lähestyvät
tekijät ilmentävät.”

helpoin ja luontevin tapa ilmaista itseään.
Vaikka Suomen kielen kirjoittaminen voi
olla vaikeaa, videoiden tekeminen hoituu
suvereenisti.

Demokratisoituminen näkyy myös sii-
nä, miten ympäröivää maailmaa peilataan.
Tubevideoiden tähdet edustavat sukupuolen,
ihonvärin ja seksuaalisuuden osalta
paljon tarkemmin oikeaa maailmaa kuin
”virallinen” elokuvatuotanto. Naispuolisten
elokuvantekijöiden vähyyttä harmitel-
laan, vaikka Suomen suosituimpien tubet-
tajien kärjessä ovat muun muassa **Miisa
Rotola-Pukkila** (mmiisas), **Maiju Voutilai-
nen** (Mansikkka) ja **Veronica Verho** (Marii-
everonica).

Uutisia synkiltä vyöhykk

Riippumaton verkkomedia MediaZona kertoo oikeudenkäytöstä ja oman käden oikeudesta Venäjällä.

TEKSTI ANTTI RAUTIAINEN KUVA ANNICA PITKÄNEN

VERKKOMEDIA *MediaZonan* perustaminen alkoi Pussy Riot -punkiyhtyeestä ja sen solisteista, **Maria Aljohinasta** ja **Nadežda Tolokonnikovasta**. Heidän kapinansa ei päättynyt tuomioon, joka langetettiin elokuussa 2012. Vankila-aikanaan he yrittivät parantaa vankilan työoloja kirjelmien ja nälkälakkojen avulla.

Kun Aljohina ja Tolokonnikova vapautuivat vankilasta armahduksella vuoden 2013 lopussa, he päättivät jatkaa työtä vankilaolojen parantamiseksi ja perustivat Zona Prava -kansalaisjärjestön. Pian kävi ilmi, että kansalaisjärjestön lisäksi olisi tarve mediaresurssille, joka levittäisi tietoa vankiloiden olosuhteista ja oikeusjärjestelmän puutteista. Tähän tarkoitukseen perustettiin *MediaZona*-verkkomedia.

Zona, eli vyöhyke, tulee venäläisestä vankilaa tarkoittavasta slangisanasta. Zona Prava tarkoittaa oikeuden vyöhykettä ja *MediaZona* mediavyöhykettä. *MediaZona* nousi muutamassa vuodessa yhdeksi Venäjän suosituimmista sivustoista: Medialogia-yhtiön lainausindeksin mukaan sivusto kuuluu Venäjän 20 siteeratuimman verkkomedian joukkoon.

MEDIAZONASTA kertovat *Voimalle* Maria Aljohina ja alusta asti päätoi-

mittajana toiminut **Sergei Smirnov**, joka oli ennen *MediaZonaa* töissä *Gazeta.ru*-sivustolla ja sitten *Russkaja Planetassa*. Molemmat ovat verkkoon keskittyneitä, vanhoista tiedotusvälineistä riippumattomia ja Venäjän suosituimpia uutissivustoja.

Aljohina kertoo verkkojulkaisun synnystä:

”Kun istuimme Nadjan [Tolokonnikovan] kanssa vankilassa, ymmärsimme, että vankila heijastaa hyvin tarkasti venäläisen yhteiskunnan todellisuutta. Lisäksi halusimme välittää eteenpäin kaiken sen tuen, minkä saimme ihmisiltä ympäri maailmaa, tuen poliittisille vangeille ja vangeille ylipäättänsä.”

MediaZona kertoo, mikä on vapauden murentumisen hinta Venäjällä.

”Teemme reaaliaikaista raportointia poliittisista oikeudenkäynneistä, kerromme poliisiväkivallasta. *MediaZonan* julkaisujen avulla olemme onnistuneet muuttamaan asioita.”

Päätoimittaja Smirnov lisää, että tällä hetkellä monet keskeisimmät Venäjän yhteiskunnalliset prosessit tapahtuvat oikeussalissa. Venäjän yhteiskunnallinen tilanne tiivistyy vankiloihin ja oikeudenkäynteihin. Kehitys alkoi Pussy Riotin ja oppositiopoliitikko **Aleksei Navalnyn** oikeudenkäynneistä, uusimpina ilmiöinä taloudellisen kehityksen ministerin **Aleksei Uljukaevin** vankilatuomio ja teatte-

ri- ja elokuvaohjaaja **Kiril Serebrennikovin** poliittisena pidetty rikosprosessi. Oikeudenkäynnit eivät liity pelkästään vallan ja opposition suhteisiin vaan myös vallanpitäjien sisäisiin välienselvittelyihin, kuten Uljukaevin tapaus osoittaa.

Vankiloista ja oikeudenkäynneistä on tullut Venäjän luetuin aihe.

”Projektin fokus on kapea, mutta tällä hetkellä kirjoitamme aiheista, jotka saavat Venäjällä enemmän huomiota kuin mikään muut”, Smirnov kertoo.

MEDIAZONAN TOIMITTAJAT ovat kokeneita ammattilaisia, eivätkä ihmiset toistaiseksi pelkää jakaa alustan linkkejä sosiaalisessa mediassa. Kaksi kolmasosaa *MediaZonan* kävijöistä tulee jaettujen linkkien kautta.

Toisin kuin Venäjän medialle yleensä, *MediaZonalle* tärkein sosiaalinen media on Twitter. Sen jälkeen eniten kävijöitä tulee Facebookista, Facebookia muistuttavasta venäläisestä VKontaktesta ja Telegramista, viestisovelluksesta, josta on tullut tärkeä sosiaalinen media.

Suurin osa lukijoista on suurten kaupunkien asukkaita. Sivustolla vierailijoiden jakauma on samanlaista kuin muillakin verkkomedioilla.

MERKITTÄVÄ OSA *MediaZonan* kuvailemista ilmiöistä löytyy Suomessa parhaiten *Alibi*-lehestä, joskin kirjoitusten tyyli on erilainen. Sivustolla on paljon uutisia myös järjettömistä ja synkistä väkivallanteoista ilman poliittista kontekstia.

Kriitikot ovat kuvailleet *MediaZonan* genreä ”tšernuhaksi”. Sille ei ole yksiselitteistä käännöstä. Elokuvan ja kirjallisuuden genrenä se voisi olla ”noir” tai ”roska”. Venäjällä termi assosioituu 90-lukuun, jolloin aikaisemmin sensuroitu ronskimpi viihde vyöryi julkisuuteen ja yhteiskunnan romahduksen takia myös arkielämä alkoi muistuttaa roskaelokuvia.

Smirnov vastaa kritikoille, että tarkoituksena on tehdä media, joka kuvaa Venäjän todellisuutta sellaisena kuin se on.

”95 prosenttia sisällöstä on raskasta. Tämä oli alkuperäinen suunnitelma, emmekä odottaneet, että lukijoita tulisi näin paljon. Eikä [tämä aihepiiri] ole muutakaan materiaalia saatavilla. Ne, jotka tarvitsevat optimis-

mia tai huumoria, voivat lukea toisia sivustoja.”

MEDIAZONASSA on sen tematiikkaan liittyviä selainpelejä. Eräässä pelissä saa jakaa tuomioita todellisissa rikostapauksissa ja verrata tulosta tuomareiden antamaan tuomioon. Toisessa osallistutaan Moskovon syyskuun 2017 paikallisneuvostojen vaaleihin.

Paikallisneuvosto on Moskovon kolmesta hallinnon tasosta alin, eräänlainen kaupunginosavaltuusto. Pelihaanke tehtiin yhteistyössä ”Riippumattoman kunnalliskampanjan” kanssa. Se pyrki edistämään riippumattomia ehdokkaita vaaleissa, jotka lopulta päätyivät hallitsevan Yhtenäisen Venäjän voittoon. Äänestysprosentti jäi noin viiteentoista prosenttiin.

Viimeisimmässä ja suosituimmassa pelissä osallistutaan laittomaan mielenosoitukseen. Pelissä pitää agitoida ohikulkijoiden ja televisiokameroiden edessä vältellen poliisia ja **Putinin** tukijoita. Smirnov kertoo, että pelien sarja on saamassa jatkoa.

MEDIAZONA HALUAA laajentua. Aljohina ja Tolokonnikova eivät osallistu julkaisun päivittäiseen työhön vaan jättävät sen mielellään ammattitoimittajille. He keskittyvät varainhankintaan. Joulukuussa aloitettiin joukkorahoitusohjelma, jonka avulla on onnistuttu keräämään noin 30 prosenttia toivotusta rahoituksesta.

MediaZona on rahoittanut toimintaansa myös omalla vaatelinjallaan nimeltä ”Budet Huštše” eli ”Pahempaa on luvassa”. Ensimmäinen vaate-erä myytiin joulukuussa netin kautta loppuun vuorokaudessa, uusi erä on tulossa myyntiin lähiaikoina.

”Pahempaa on luvassa” oli alunperin Smirnovin Twitter-tililtä lähtenyt meemi, joka ei enää ole pelkkä vitsi vaan Venäjän todellisuutta kuvaava slogan. Vaatteet ovat *MediaZonan* tutujen ja tukijoiden suunnittelemaa.

Suosituin tuote oli hiphop-yhtye Krovostokin MC:n **Anton Šilovin** suunnittelema paita. Vuonna 2015 yhte oli ongelmassa, koska Jaroslavl'n kaupungin oikeusistuin halusi kieltää sen kappaleita. *MediaZona* raportoi oikeudenkäynnistä, joka lopulta päättyi sananvapauden voittoon. Joulukuussa 2017 Šilov maksoi palveluksen palveluksella suunnittelemalla ”Pahempaa on luvassa”-vaatelinjalle paidan.

Median ongelmat Venäjällä

VENÄJÄN tiedotusvälineet kärsivät viranomaisten painostuksesta. Toimittajat ilman rajoja -järjestön lehdistönvapausindeksissä Venäjä on vasta sijalla 148 kaikkiaan 180 maasta.

Useita toimittajia on tapettu tai kuollut epäilyttäviissä olosuhteissa. Viimeksi 13. huhtikuuta Jekaterinburgissa **Maksim Borodin** tippui neljännen kerroksen ikkunasta ja kuoli. Borodin oli tutkinut järjestäytynyttä rikollisuutta ja Syyriassa toimivia venäläisiä palkkasoturiyriä.

Venäjällä ei ole riippumattomia tv-kanavia. Viranomaisten painostus kaatoi riippumattomat valtakun-

nalliset tv-kanavat vuosina 2002–2003. Viimeisin Venäjällä tuotettu kriittinen kaapelikanava Dožd suljettiin merkittävimpien tarjoajien kaapeliverkoista vuonna 2014.

Venäjällä toimii yksi kriittinen radiokanava, Eho Moskv. Sanomalehdistä *Novaja Gazeta* on tunnettu kriittisestä linjastaan. Lehti on hyvin saatavilla vain suurissa kaupungeissa.

Venäjän viestintävirasto Roskomnadzor pitää yllä laajaa kiellettyjen nettisivustojen listaa. Huhtikuusta eteenpäin se on yrittänyt blokata myös tiedonvälitykseen käytetyn pikaviestintäpalvelun Telegramin, mutta yritys on törmännyt teknisiin vaikeuksiin.

eiltä

Venäjällä ”ei ole valoa tunnelin päässä eikä toivoa paremmasta”, sanoo Smirnov.

”Odotamme, että ihmisoikeustilanne huononee entisestään. Ei ole mitään syytä uskoa, että Putinin neljäs kausi johtaisi parannuksiin.”

SMIRNOVIN MIELESTÄ viranomaiset eivät ole erityisesti vaivanneet media-projektia. Venäjän verkkovalvontaviranomainen Roskomnadzor on antanut sivustolle vain muutamia varoituksia.

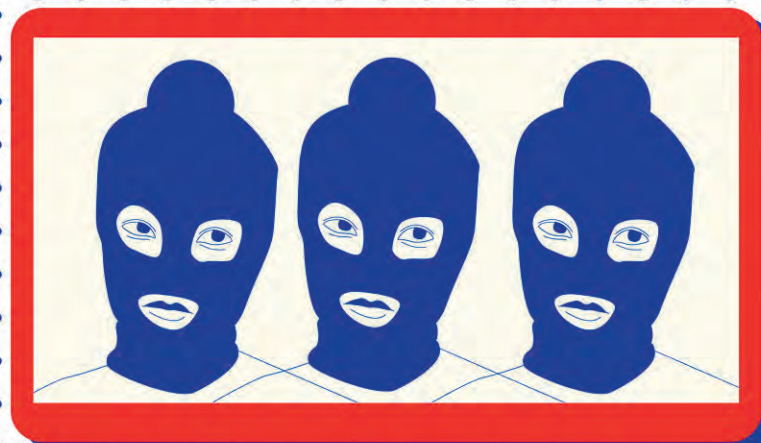
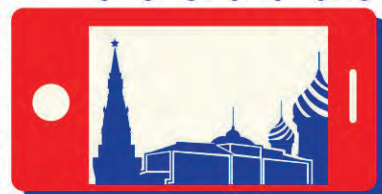
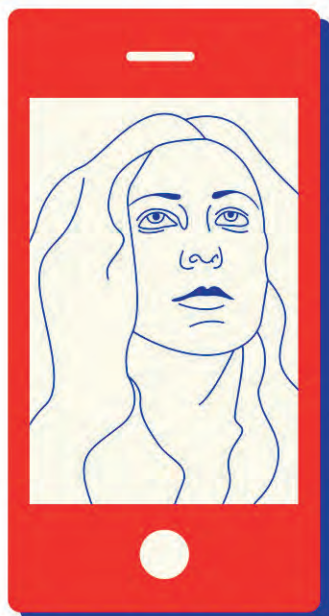
Viimeksi Roskomnadzor vaati poistettavaksi sisältöä, joka koski paljastuksia alumiinimiljardööri **Oleg Deripaskan** ja varapääministeri **Sergei Prihodkon** yhteisestä lomasta ensiksi mainitun huvijahdilla Norjassa. Tiedot tulivat julki laivalla olleen seksityöläisen **Nastja Rybkan (Anastasija Bašukevitšin)** kirjoitettua Deripaskasta ja Prihodkosta paljastuskirjassaan ja julkaistuaan jahdilta kuvia instagram-tilillään. Roskomnadzor on luvannut perua varoituksensa, mikäli sen aiheuttanut materiaali poistetaan. *MediaZona* on suostunut kaikkiin poistamiskehoituksiin.

Smirnov uskoo, että pian materiaalien poistaminen ei välttämättä enää riitä viranomaisille. Aljohinan mukaan *MediaZona* on toistaiseksi saanut yhden varoituksen, jonka toistuminen voi johtaa medialisenssin peruutukseen, mutta uusi varoitus voi tulla koska tahansa.

MEDIAZONA KOHTAA samanlaisia ongelmia kuin muukin media. Pääsärkyä aiheuttaa myös jatkuvasti muutuva lainsäädäntö. Taannoin Venäjän viranomaiset kielsivät itsemurhista kertovan uutisoinnin, koska ”se kannustaa itsemurhiin”. Itsemurhan voi kertoa tapahtuneen, mutta teon kuvaaminen voi johtaa syytteisiin ”itsemurhapropagandasta”.

Viranomaisten tai yksityisen mielivallan uhriksi päätyneet ihmiset saattavat ajautua itsemurhaan, mutta ”itsemurhapropagandan” kieltö vaikeuttaa näiden tapausten käsittelyä kriittisessä mediassa.

Monet ulkomaista rahoitusta Venäjällä saaneet kansalaisjärjestöt ovat joutuneet lopettamaan toimintansa ”ulkomaalaisagenttilain” vuoksi. Laki asettaa ulkomailta rahoitusta saaneille järjestöille velvoitteita, joiden rik-

komisesta saa isot sakot mutta joiden noudattaminen on käytännössä mahdotonta.

Smirnovin mukaan uusiin rajoituksiin ei kannata valmistautua etukäteen. Selviytymistapoja voi etsiä, kun onnettomuus tulee omalle kohdalle.

MEDIAZONAN JULKAISUT ovat voittaneet palkintoja. Vuonna 2016 Venäjän GQ valitsi MediaZonan **Nikita Sologubin** Vuoden toimittajaksi. Palkittu kaffkamaisia ja lynchiläisiä elementtejä sekoittava tositarina kertoi oikeudenkäynnistä, jossa kuollutta miestä, **Maksim Litasia**, syytettiin tapon yrityksestä Krasnodarin alueella Etelä-Venäjällä. Erikoisen oikeudenkäynnin ehkä hämmäntävin yksityiskohta oli, että syytetyn pää katosi rikosteknisestä laboratorion, eikä sitä koskaan löydetty.

Litasovin sukulaisten mielestä päänsä kadottanut mies oli jo kuollut,

kun väitetty rikos tapahtui. Sukulaiset myös uskovat, että Litasovin kuolemaan liittyi poliisimies, jonka ystävältä Litasov oli mennyt perimään palkkasaatavia kuolinpäivänään. Litasovin veli **Andrei Litasov** kirjoitti presidentille valituskirjeen. Sen jälkeen hänet tuomittiin puoleksitoista vuodeksi vankeuteen ryöstöstä ja kiristyksestä, jonka väitetty uhri oli myös kuollut, eikä siis voi todistaa oikeudessa.

Päänsä menettäneen miehen tarinan loppu ei ollut onnellinen. Kuollut Maksim Litasov tuomittiin heinäkuussa 2017, ja oikeuslaitoksen mukaan tapaus on loppuun käsitelty.

MEDIAZONA on saanut kahdesti journalismin tukevan kuukausittain jaettavan Sreda-säätiön Redkollegija-palkinnon. Ensimmäisen kerran se annettiin **Jegor Skovorodan** artikkelista, joka kertoi amerikkalaisesta venäläissiir-

tolaisten tyttärestä. Hänet lähetettiin 15-vuotiaana syvällä Siperiassa asuvien ”vanhauskoisten” luostariin, jossa häntä pidettiin vankina 15 vuoden ajan.

Elokuussa 2017 MediaZonan toimittajat **Maria Klimova** ja **Julia Sugueva** voittivat Redkollegija-palkinnon artikkelista, joka käsitteli Tšetšenian, Dagestanin ja Ingušetian kunniamurhia. Kirjoituksessa käsiteltiin neljää oikeudenkäyntiä, joissa kunniamurhien tekijät tuomittiin. Artikkelissa listattiin myös muutama tunnettu tapaus, jossa ”suvun kunnian tahraama” nainen katosi, mutta rikostutkintaa ei ole tehty.

MediaZonan tekijöiden mielestä naisten asemaan Venäjällä pitäisi kiinnittää huomiota. Tosin Smirnovin mielestä Venäjällä on feminismiin keskittyviä verkkomedioita, jotka edistävät naisasiaa MediaZonaa paremmin, esimerkiksi *Wonderzine.com*.

KAIKEN KAIKKIAAN MediaZona työllistää 15 henkeä, joista kymmenen on toimittajia. Muutamia artikkeleita on käännetty englanniksi yhteistyössä *Vicen* ja *The Guardianin* kanssa. Viimeksi englanniksi on käännetty uutisia Penzan ja Pietarin antifasistien kohtaloista.

MediaZona ei aio tehdä sivustosta englanninkielistä versiota, koska lukijoita sellainen löytää vähänlaisesti. Karu totuus on, ettei Venäjä ole aihe, joka tällä hetkellä kiinnostaisi laajasti länsimaisia lukijoita.

Venäläisiä oman maan asiat kuitenkin kiinnostavat, niiden raadollisuudesta huolimatta.

MediaZona: zona.media

Varainhankintakampanjan sivusto: donate.zona.media

Venäjän antifasistit ahdingossa

POLIITTISTEN AKTIVISTIEN vangitsemiset ja kidutukset Pietarissa ja Penzassa ovat olleet viime aikoina esillä *MediaZonassa*. Ne ovat kuin malliesimerkkejä siitä, miksi *MediaZona* on perustettu.

Antifasisteja ja anarkisteja on vangittu Venäjällä ennenkin. Toisinaan syytteet ovat perustuneet todellisiin laittomiin suoran toiminnan iskuihin, toisinaan syytteet ovat olleet tekaistuja. Nyt Pietarissa ja Penzassa on kuitenkin rikottu epäiltyjen ihmisoikeuksia ennenkuulumattoman törkeästi, minkä vuoksi Venäjän riippumaton media ja ihmisoikeusaktivistit ovat joutuneet tekemään kaksin käsin töitä vangittujen aktivistien puolesta.

TAPAHTUMAKULUN ALKU juontaa **Vjatseslav Maltseviin**. Hän on eksentrisen oikeistopopulisti, joka on julistanut vallankumousta Venäjälle vuodesta 2013. Vallankumouksen oli määrä tapahtua 5. marraskuuta viime vuonna. Samana päivänä vuonna 1605 katolilainen **Guy Fawkes** yritti räjäyttää Englannin parlamentin.

Viime vuosina Maltsev on radikalisoitunut ja lähettänyt lähes joka päivä pitkiä maanisia höpinöitä YouTube-kanavallaan nimeltä *Artpodgotovka* (”tykistövalmistelu”). Maltsevin videoilla on satoja tuhansia katselukertoja.

Ilmeisesti osa Maltsevin tukijoista oli tosissaan tekemässä vallankumousta. Moskovassa yritettiin polttaa hallitsevan Yhtenäisen Venäjä-puolueen toimisto, ja ryhmä Maltsevin tukijoita valmisti polttopulloja. Yhteensä 448 epäiltyä liikkeen tukijaa otettiin kiinni ympäri Venäjää

loka-marraskuun vaihteessa, mutta suurinta osaa ei epäilty vakavista rikoksista.

KIINNI OTETTIIN myös monia, joilla ei ole mitään yhteyttä Maltsevin outoon projektiin. Moskovassa putkaan vietiin liberaalin **Adam Smith** -lukupiirin osallistujia ja Pietarissa kaupungin itsenäistymistä vaativia separatisteja. Penzassa otettiin kiinni kuusi antifasistia, joita syytettiin terroristijärjestön jäsenyydestä.

Yksi heistä, 25-vuotias **Dmitri Ptšelnitsev**, kertoi tämän vuoden helmikuussa asianajajalleen, että häntä oli kidutettu sähkösokeilla 28. lokakuuta. Kidutusta seuraavana päivänä hän oli yrittänyt viiltää rikkomansa vessanpöntön sirpaleilla ranteensa ja kaulansa valtimot auki. Noin viikko kidutuksesta kertomisen jälkeen Ptšelnitsev veti äkillisesti pois kidutuksesta antamansa todistuksen.

Vuoden 2017 aikana Penzan pidätykset eivät vielä herättäneet huomiota. Paikalliset aktivistit olivat heikosti verkostoituneet muiden kaupunkien kanssa, ja heidän sukulaisensa pelkäsivät huomion vain pahentavan tilannetta.

Penzan tapahtumat tulivat julkisuuteen, kun Venäjän turvallisuuspalvelu FSB aloitti Penzan antifasistien tuttuun kiinniottot Pietarissa tammikuun lopussa. Ensimmäiseksi antifasisti **Igor Filinkov** katosi 23. tammikuuta matkalla lentokentälle. Hänet löydettiin vasta kaksi vuorokautta myöhemmin, kun tiedote terrorismisyytöksistä ja vangitsemisoikeudenkäynnistä ilmestyi paikallisen oikeusistuimen verkkosivulle.

Myöhemmin Filinkov ilmoitti, että häntä kidutettiin ennen kuulustelua ja sähkösokeilla. Kidutuksen aikana hänelle opetettiin ulkoa kuulusteluissa vaadittavia vastauksia. Filinkovin asianajajan **Viktor Tšerkasovin** mukaan Filinkovin kidutusvammat olivat hurjimmat hänen näkemänsä, vaikka Tšerkasov on puolustanut useita kidutettuja ja lähettänyt vankilaan yli 50 kidutuksesta ja muusta valtuuksien ylittämisestä syytettyä poliisia ja muuta viranomaista.

Illalla 25. tammikuuta pidätettiin **Ilja Kapustin**. Häntä kidutettiin metsässä kolmen tuntia. Kapustin ei ole aktivisti, hänet ilmeisesti otettiin kiinni vain, koska hän oli tarjonnut Filinkoville töitä. Kapustin pakeni Suomeen ja tuli julkisuuteen maaliskuussa.

Aamulla 26. tammikuuta antifasisti **Igor Šiškin** lähti ulkoiluttamaan koiransa, mutta ei enää palannut kotiin. Koiran kanssa kotiin tuli Filinkovin sijasta Venäjän turvallisuuspalvelu FSB, joka teki kotietsinnän. Šiškin vietiin metsään, jossa häntä uhkailtiin ja hänelle annettiin sähkösokeja.

11. huhtikuuta epäiltyjen listalle lisättiin **Juli Bojaršinov**. Hänet pidätettiin jo 21. tammikuuta jolloin häntä myös kidutettiin, mutta FSB ei aikaisemmin liittänyt hänen pidätystään muiden rikosepäilyihin.

Huhtikuussa Suomeen pakeni Ukrainasta myös Igor Filinkovin vaimo **Alexandra Aksjonova**, koska Ukrainassa asuvia Venäjän hallituksen vastustajia on kidnapattu Venäjälle ja kuollut hämäriissä olosuhteissa.

FSB:N MUKAAN Penzan ja Pietarin anarkistit ja antifasistit perustivat

Verkosto-nimisen järjestön, jonka tarkoitus oli ”mustan terrorin” avulla hyökätä paikallishallintoa ja Yhtenäisen Venäjä -puoluetta vastaan. Lisäksi FSB:n mukaan järjestöllä on jäseniä Moskovassa ja Valko-Venäjällä.

Jäseniä syytetään terrorismista ja terrorismin oikeuttamisesta ja tukemisesta. Penzassa pidätetyistä kuudesta antifasistista viisi on myöntänyt kuuluneensa terroristijärjestöön, joka ei suunnitellut eikä koskaan toteuttanut yhtäkään iskua. Igor Šiškin ilmoitti myöntävänsä kaikki syytteet ja hakevansa nopeaa oikeudenkäyntiä, joka ei vaadi ollenkaan todistamista.

Penzan ja Pietarin antifasistien tapaukset muistuttavat kovasti Stalinin aikaisia vakoilijoiden ja terroristien vainoja 1930-luvulla. Jopa 99 prosenttia 30-luvulla vakoilijoina, terroristeina ja heidän tukijoinaan ammutuista saattoi olla täysin syyttömiä. Kuten tuolloin, myös nyt kiinni otettuja kidutetaan järjestelmällisesti, ja suurin osa on myöntänyt kaiken, mitä FSB on halunnut heidän myöntävän. Tämän jälkeen FSB on käynyt järjestelmällisesti läpi pidätettyjen kontakteja ja pidättänyt lisää ihmisiä.

Ilman *MediaZonan* ja ihmisoikeusaktivistien toimia tunnustuksien ja uusien pidätyksien ketjureaktio ei välttämättä loppuisi koskaan. Tällä hetkellä Penzassa ja Pietarissa kiinni otettujen tueksi ollaan järjestämässä kansainvälistä kampanjaa, joka tiedottamisen lisäksi auttaa pidätettyjen oikeusavun kuluissa.

ANTTI RAUTIAINEN

KANSAINVÄLISTÄ JOURNALISMIA SUOMEKSI.

Tilaa Diplo alkaen 30 € / vuosi (sisältää myös digilehden) mondediplo.fi

Silmusalaatit rakkaudella, terveisin luomuviljelijäsi

Mitä jos kaupan vihan-
neshyllystä löytyisi salaatti,
joka kasvatetaan parin
autotallin kokoisessa
tilassa energiapihisti ja
luomuna?

Hyviä uutisia!

Silmusalaatit löytyvät jo hyvin
varustettujen kauppojen hyllyistä.

Silmusalaateissa on myös runsaasti
makua. Voit valita Alfalan, Parsakaalin,
Tulisen tai Rouskuvan
– nauti sellaisenaan tai päästä
vihreys valloilleen mihin
tahansa ruokaan!

SILMUSALAATTI

Aitoa ja eettistä sinulle ja sisustukseen

BABADUM.

PÄIVÄPEITTOJA Intiasta
VAATTEITA ym. Nepalista
puuvillaa, hamppua, kashmiria...

verkkokauppa
babadum.fi

[f](https://www.facebook.com/babadumshop) [i](https://www.instagram.com/babadumshop) babadumshop

ReissuBaba
tapahtumissa
– seuraa fb!

Meiltä myös Local Women's Handicraft kierrätystuotteet Kathmandusta

愉園

HAPPY GARDEN

Herkulliset ja edulliset lounas-, lista- & take away-
annokset. Käytämme tuoreita vihanneksia.
Tarjolla runsaasti vegaaniannoksia.

Keittiö suosittelee:
Tofua vihreässä curry-kastikkeessa

AUKIOLOAJAT: ma 11–14 ti–pe 11–21 ja la–su 12–21
Kinaporinkatu 2, Helsinki, (09) 701 2961
Sörnäisten metroaseman vieressä

TILAA VOIMA!

Voima-lehden vuosikerta,
10 numeroa

39€
kotiin kannettuna

Tilaukset www.kauppa.voima.fi,
spostilla tilaukset@voima.fi tai
puhelimitse 044 238 5109.

voima
Jo 18 vuotta murrosiässä

VILLI JA VAPAA 30 €/KAUSI.

Liiku vailla aikatauluja.
Rekisteröidy kaupunkipyöräilijäksi.
hsl.fi/kaupunkipyorat

.....

HSL
HRT

HKL
HST

ESPOO
ESBO

Kumppani

alepa

MEDIAKASVATTAJAN TUKEPAKETTI

Materiaalilistaus pohjautuu pääosin Mediakasvatusseuran 100 mediakasvatusideaa -koosteeseen.

RAUHANPROJEKTIHAUTOMO

TEKSTI VILJA HAKANEN
KUVA VERTTI LUOMA

REILUT parisaataa kahdeksaluokkalaista, liuta nuorisot ja media-alan ammattilaisia ja yksi viikko aikaa toteuttaa 20 rohkeaa rauhantekoa. Näissä puitteissa alkoi Gutsy Go Sipoon Nikkilässä maaliskuussa.

Vuosisadan rakentajat -ideakilpailun voittanut Gutsy Go -konsepti kannustaa nuoria havaitsemaan oman asuinympäristönsä epäkohdat ja vaikuttamaan niihin rohkeasti. Gutsy Go toteutetaan kouluissa ympäri Suomen: Nuoret ideoivat ja toteuttavat rauhankäytännön yhteisönsä hyväksi. Nämä rauhanteot kuvataan, editoidaan videoiksi ja jaetaan sosiaalisessa mediassa inspiraatioksi muille.

Gutsy Go:n periaatteena on, että *copyright on right to copy* eli kaikki toteutuneet rauhankäytännöt saa kopioida ja toteuttaa missä vain. Median siivon nuorten rauhanteot leviävät ympäri Suomea ja lopulta maailmaa, ja näin hyvän tekemisen ja rauha lisääntyvät.

SIPOOSSA JÄRJESTETTIIN ennen varsinaista Gutsy Go -viikkoa videokoulutus. Jo koulutusviikon maanantaina ryhmät tekivät ensimmäiset videonsa, joita kokoonnuttui iltapäivällä yhdessä katsomaan. Samalla yhteishenki kasvoi.

Gutsy Go -viikon aikana päästiin tositoimiin, kun projekti ihan oikeasti toteutettiin. Median käyttö teki rauhanteoista näkyviä ja si-

tä kautta todempia. Nuorille on tärkeää nähdä itsensä positiivisena mediassa ja saada kokemus siitä, että heihin uskotaan ja että he voivat vaikuttaa asioihin. Viikon aikana rohkeat rauhanteot pääsivät myös moniin lehtijuttuihin, uutisiin ja radioon.

VIKKO LOPPUI jännittävään ensi-iltaan, jossa kaikki 20 toteutunutta rauhankäytännön esitettiin minileffoina. Paikalla oli myös Sipoon kunnanjohtaja **Mikael Grannas**, joka antoi nuorille kiitosta rohkeudesta tarttua tärkeisiin asioihin:

”Useampikin näistä nuorten projekteista on sellaisia, joista voisi syntyä kuntaan pysyviä ihmisten hyvinvointia edistäviä toimintamalleja.”

Nuorten projekteissa purettiin muun muassa kielimuuria suomea ja ruotsia puhuvien välillä, tuotiin perheitä yhteen sekä ilahduttettiin vanhuksia. Jotkut keskittyivät purkamaan ennakkoluuloja vähemmistöihin

liittyen, ja toiset halusivat puuttua epäkohtiin koulunsa sisällä. Moni sipoolaisnuorten projektista jatkuu vielä Gutsy Go -viikon jälkeen.

www.gutsygo.fi

Sipoon Nikkilän kahdeksaluokkalaisten ideoivat Gutsy Go -viikolla projektin, jonka tarkoituksena on yhdistää seitsemäs- ja kahdeksaluokkalaisten tekemällä yhdessä frendisandaalit, eli frendaalit.

MEDIAKASVATTAJAN TUKIPAKETTI

KOULULAISET

TUOTA JA TULKITSE -MATERIAALI (2016)

Tuottaja: Mediakasvatusseura
Sisältö: Materiaali ohjaa mediasisältöjen kriittiseen arviointiin monelta kantilta: vastaanottamisen, kuluttamisen, tuottamisen ja levittämisen näkökulmista.

KOOSTEET MEDIAKASVATUKSEEN (2016)

Tuottaja: Mediakasvatusseura
Sisältö: Vuonna 2016 käyttöön otetun opetussuunnitelman puitteissa hyödynnettäviä mediakasvatusmateriaaleja. Koosteet on laadittu erikseen alakouluun ja yläkouluun.

MEDIAKARTAN TUNTIJAT (2016)

Tuottaja: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Mediakasvatusseura, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Mediakasvatuskeskus Metka ja Opetushallitus
Sisältö: Materiaali sisältää tietoa, toimintamallin ja tehtäviä eri ikäryhmille: 8-vuotiaille, 8–12-vuotiaille sekä 13–18-vuotiaille.
www.mediataitokoulu.fi

MEDIALUKUTAITOA VASTAMAINOKSISTA (2015)

Tuottaja: Eettisen kaupan puolesta Eetti ry.
Sisältö: Kasvatusalan ammattilaisille suunnattu opas neuvoa, kuinka ohjataan kouluryhmille sopiva vastamainostyöpaja.
www.eetti.fi

OPPILASAGENTTI (2013-)

Tuottaja: Kuuma TVT-hanke
Sisältö: Oppilasagentit ovat koulun omia oppilaita, jotka auttavat toisiaan ja opettajiaan digitaalisten taitojen haltuunotossa. Oppilaat suunnittelevat ja toteuttavat koulutustuokioita, joissa opettajat oppivat uusien laitteiden tai sovellusten käyttöä.
www.oppiilasagentti.fi

YLE UUTISLUOKKA (2014-)

Tuottaja: Yle
Sisältö: Mediakasvatushankkeen tavoitteena on lisätä nuorten kiinnostusta yhteiskunnallisista ja ajankohtaisista asioista kohtaan. Uutislukka-toiminta muuttaa

koululuokan uutistoimitukseksi yhdessä Ylen toimittajien kanssa.

METKAN MATERIAALIT JA MEDIAMETKAA! -SARJA

Tuottaja: Mediakasvatuskeskus Metka

Sisältö: Käytännönläheiset, mediakasvatuksen vinkkejä tarjoavat materiaalit ovat sovellettavissa eri ikäryhmille, eri tilanteisiin ja eri sisältöihin aina varhaiskasvatusikäisistä aikuisiin mediametka.fi

PIENET LAPSET

KOOSTE MEDIAKASVATUKSESTA VARHAISKASVATUKSESSA (2015)

Tuottaja: Mediakasvatusseura
Sisältö: Käytännön oppaita, tehtäviä deoita ja tieteellistä tutkimusta sisältävä kooste on suunnattu mediakasvatustyön tueksi varhaiskasvattajille, ammattikasvattajille ja alle kouluikäisten lasten vanhemmille.

LAPSET JA MEDIA -SIVUSTO

Tuottaja: Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Sisältö: Sivustolle on koottu tietoa ja ideoita mm. sosiaalisesta mediasta, digitaalisesta pelaamisesta ja lapsille sopimattomista mediasisällöistä.
www.mll.fi

LASTEN MEDIAMAAILMA PÄHKINÄNKUORESSA (2016)

Tuottaja: Mediakasvatusseura, toim. Emmi Huh-tanen
Sisältö: Tiivistelmä kokoa viime vuosien tutkimustietoa 0–12-vuotiaiden lasten median käytön tavoista ja monimuotoisesta mediakulttuurista.

MEDIATEHTÄVIÄ VARHAISKASVATUKSEEN -OPAS (2018)

Tuottaja: Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Sisältö: Opas tukee varhaiskasvattajia lasten mediakulttuurin soveltamisessa ja osallisuuden vahvistamisessa osana varhaiskasvatuksen arkea. Opas sisältää runsaasti käytännöllisiä vinkkejä ja mediakasvatusharjoituksia lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemiseen.

MOI-MATERIAALIPANKKI (2017)

Tuottaja: Helsingin yliopiston Kasvatustieteellisen tiedekunnan Monilukutaitoa opitaan ilolla (MOI) -ohjelma
Sisältö: MOI-ohjelma kehittää ajankohtaiseen tutkimustietoon perustuvaa toimintaa 0–8-vuotiaiden lasten monilukutaidon kehittämiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja alkuopetuksessa. Ohjelman sivusto sisältää runsaasti sekä lapsille että kasvattajille suunnattua materiaalia arjen mediakasvatukseen.
www.monilukutaito.com

100 OIVALLUSTA MEDIAREPPUUN! (2017)

Tuottaja: Helsingin kaupungin Oivalluksia varhaiskasvatukseen! -hanke
Sisältö: Varhaiskasvatussuunnitelmaa noudattava materiaali sisältää sata oivallusta arjen oppimisesta, osallisuudesta ja digivälineiden käytön nivomisesta osaksi lapsiryhmän toimintaa.

JOURNALISTISET PERIAATTEET

KOULULEHTIKONE (2017)

Tuottaja: Aikakausmedia
Sisältö: Verkossa toimiva ilmainen ohjelma, jolla koululuokat voivat helposti suunnitella ja toteuttaa omia aikakauslehtiä opettajan ohjauksessa.
www.koululehtikone.fi

ONKO TÄMÄ TOTTA? (2016)

Tuottaja: Sanomalehtien liitto
Sisältö: Materiaalissa tarkastellaan mielipiteen ja faktan eron kaventumista, feikkiuutisia, netin keskustelukulttuuria ja trollitehtaita, mainonnan ja journalismin rajaa sekä kuvan totuutta. sanomalehtiopetuksessa.fi

PIIOLEIKKI-OPPIMATERIAALI (2018)

Tuottaja: Aikakausmedia
Sisältö: Materiaali antaa nuorille keinoja analysoida mainoksia sekä auttaa tunnistamaan niitä. Oppimateriaalissa on hyödynnetty lisätyn todellisuuden (AR) sovellusta, jonka kautta voi katsoa julkaisun videot.
www.aikakauslehdet.fi

EEVA KEMPPAINEN
Globaalikasvattaja

Medialukutaitoa vastamainoksista -opas suomeksi ja englanniksi: www.eetti.fi
Lisää Eevan blogissa: www.kuilutumpeen.fi

VASTAMAINONNAN AAKKOSET

KOHTAAMME kaupallista ja sponsoroitua viestintää jatkuvasti: mainoksiin ja brändeihin törmää sosiaalisessa mediassa, puhelinsovelluksissa, kaupassa, kadulla, elo-

kuissa ja peleissä, jopa koulussa.

Tasapainoa tuo vastamainonta eli mainosparodiat, jotka tuovat esiin kriittisiä viestejä. Mainoksen kuvaa, logoa ja kieltä muuntelemalla vastamainos kommentoi maailman-kauppaan ja kulutukseen liittyviä ongelmia, kuten tuotannon ympäristöhaittoja, ihmisoikeusloukkauksia tai kauneusihanteita.

Eettisen kaupan puolesta ry eli Eetti on kehittänyt työpajan, jossa tarkastellaan kulutusvalintoja, mainosten vaikutuskeinoja ja vastamainoksia sekä tehdään omia vastamainoksia. Opetuksessa kekseliäisyys ja huumori auttavat vakavien aiheiden käsittelyssä, ja vastamainonta tarjoaa tavan vastata mainon-

taan, osallistua keskusteluun ja vaikuttaa. Parhaimmillaan vastamainonta linkittyy opetuksessa osaksi arjen hyvinvointia, medialukutaitoa ja vastuullista kuluttamista yli oppiaineiden rajojen.

Työpajassa kiinnostava tai ärsyttävä mainos löytyy yleensä selaamalla lehdistä irrotettuja mainoksia ja keskustelemalla siitä, minkä yhteiskunnallisen ongelman ja ratkaisun haluaa nostaa esille. Nä-mä muun muassa eläintuotantoon ja kauneusihanteisiin liittyvät vastamainokset on toteutettu yksinkertaisesti ja tehokkaasti: leikkimällä tekstillä ja brändillä, piirtämällä, liioittelemalla, puhekuplilla ja yhdistelemällä elementtejä eri mainoksista.

OLE HIPPI, OSTA UUTENA.

PIDÄ SILMÄT AUKI – JUTUNTEKIJÄN OPAS (2017)
Tuottaja: Sanomalehtien liitto ja Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, Nuorten Ääni-toimitus
Sisältö: Oppaan ydin ovat käytännölliset harjoitukset, joiden avulla voi käydä läpi koko toimitusprosessin ideoinnista tiedonhankintaan, jutun rakentamiseen ja faktantarkistukseen sanomalehtiopetuksessa.fi

TUNNISTA VALEUUTINEN – INFOGRAAFI AVUKSI UUTISTENLUKUTAUTOON (2017)
Tuottaja: IFLA:n Information Society -jaosto, suomentanut Suomen kirjastoseura
Sisältö: Yksinkertainen ja havainnollistavan info-graafi ohjaa ja opastaa kriittiseen ajatteluun ja faktojen tarkistukseen. Julisteen voi tulostaa IFLA:n sivuilta mm. englanniksi ja arabiaksi.
www.mediakasvatus.fi

UTELIAAMMIN, ROHKEAMMIN, HAUSKEMMIN! – OSALLISTAVIA MEDIAKASVATUSMENETELMIÄ OPETUKSEEN JA NUORISOTYÖHÖN (2013)
Tuottaja: Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus
Sisältö: Kokoelma työmenetelmiä, jotka kutsuvat muuttamaan mediaa. Harjoituksissa opitaan toimittajan työtä: ajattelemista, havainnointia, haastattelemistä, kirjoittamista ja kuvaamista.
nuortenaani.munstadi.fi

VINKKEJÄ TOIMITTAJILLE (2016)
Tuottaja: Mediakasvatusseura, Pelastakaa lapset ry, Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry
Sisältö: Kattava vinkkilista toimittajille, jotka käsittelevät ja pohtivat lasten ja nuorten mediakulttuuriin liittyviä ilmiöitä, kuten pelikulttuuria ja lasten kuvaamista.

SANANVAPAAUS JA DEMOKRATIA-KASVATUS

DISINFORMAATIO, VIHAPUHE JA MEDIAKASVATUKSEN KEINOT – TYÖKALUJA TEEMOJEN KÄSITTELYYN (2017)
Tuottaja: Koulukino, Katri Schroderus
Sisältö: Materiaali on tarkoitettu yläkouluun ja toisen asteen opetukseen, minkä lisäksi sitä voi hyödyntää myös nuorisotyössä.
www.koulukino.fi

KUINKA KÄSITELLÄ KRIISEJÄ, KONFLIKTI-UUTISOINTIA JA VIHAPUHETTA LASTEN JA NUORTEN KANSSA? (2015)
Tuottaja: Koostanut Mediakasvatusseura
Sisältö: Materiaalipaketti keskittyy erityisesti pakolaiskysymyksen, konfliktiuutisoinnin, eriarvoisuuden ja vihapuheen käsittelemiseen lasten ja nuorten kanssa.

TESTAA SANANVAPAUDEN RAJOJA – MITÄ NETISSÄ SAA SANOA? (2016)
Tuottaja: Yle Oppiminen, Tapio Kantele
Sisältö: Mitä netissä saa sanoa, ja minkälaisen viestin jälkeen alkaa tulla nettipoliiseilta yhteydenottoja? Tee Yle Oppimisen testi.

VALHEENPALJASTAJA (2015–2017)
Tuottaja: Johanna Vehkoo, Yle oppiminen
Sisältö: Juttusarja tarjoaa tietoa ja työkaluja valeuutisten ja some-huijausten selvittämiseen.

VIHAPUHEESTA DIALOGIIN – KOULUTUS-MATERIAALI VIHAPUHEEN VASTAISILLE OPPITUNNEILLE (2017)
Tuottaja: Plan International Suomi
Sisältö: Tietoa ajankohtaisista kysymyksistä: Mitä on vihapuhe? Miksi se uhkaa sananvapautta? Materiaali on suunnattu ensisijaisesti yläkoulussa ja lukiossa tai toisella asteella toimiville kasvattajille.
www.globaalikoulu.fi

DEMOKRATIA-AVAIN (2011)
Tuottaja: Suomen nuorisoyhteistyö – Allianssi ry 2011
Sisältö: Valmiita oppituntimalleja ja projekti-ideoita demokratiakasvatuksen toteuttamiseen. Aineistoon kuuluu mm. mediaosio.

IHMISOIKEUDET.NET: MEDIA JA IHMISOIKEUDET
Tuottaja: Amnestyn Suomen osasto, Ihmisoikeusliitto, Suomen YK-liitto ja Maailma.net
Sisältö: Tietoa ihmisoikeuksista sekä aiheeseen liittyviä harjoitustehtäviä. Osassa tehtävistä on tarkasteltu median osuutta ihmisoikeuksien toteutumiseen.
www.ihmisoikeudet.net/

MIKSI DEMOKRATIA? (2013)
Tuottaja: Yle Oppiminen
Sisältö: Projektin lyhytelokuvat tarkastelevat demokratiaa eri maissa ja eri näkökulmista. Samaan pakettiin kuuluu kymmenen demokratiaan liittyvää kysymystä, joihin vaikuttajat eri puolilta maailmaa esittävät oman perustellun kantansa.

#EMMEVAIKENE : MITÄ ON VIHAPUHE JA MITEN SE LIITTYY SUKUPUOLEEN? (2017)
Tuottaja: THL, Tasa-arvotiedon keskus
Sisältö: Opas sisältää tietoa vihapuheesta ja sen vaikutuksista sukupuolinäkökulmasta. Oppaaseen on koottu ohjeita siitä, miten toimia kohdatessaan vihapuhetta sekä tahoja, joilta voi saada apua. Materiaali on suunnattu 13–18-vuotiaille nuorille.

LÄNTISEN TUOLLA PUOLEN
Tuottaja: Suomen Rauhanpuolustajat ja Rauhankasvatusinstituutti
Sisältö: Nettisivusto sisältää mediakasvatusmateriaalin, jonka kohderyhmänä ovat yläkoulun ja toi-

sen asteen oppilaat. Materiaali ohjaa arvioimaan kriittisesti länsimaisuuteen ja ei-länsimaisuuteen liitettyjä mielikuvia. Materiaalissa arvioidaan mediatekstejä ja -kuvia sekä viihdettä.

PELIKASVATUS

PELIKASVATTAJAN KÄSIKIRJA (2013)
Tuottaja: Pelikasvattajien verkosto
Sisältö: Kirja antaa asiantuntevaa, tutkimukseen ja kokemukseen pohjautuvaa tietoa siitä, mistä pelämisestä ja siihen liittyvistä ilmiöistä on kyse.
www.pelipaiva.fi

PELIKASVATUSKOOSTE (2017)
Tuottaja: Koostanut Mediakasvatusseura
Sisältö: Koosteeseen on poimittu positiivista pelikulttuuria edistäviä, vapaasti käytettävissä olevia materiaaleja, pelejä, menetelmiä, julkaisuja ja kirjoituksia.

ELOKUVA- JA TAIDEKASVATUS

ELOKUVAPOLKU (2013)
Tuottaja: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
Sisältö: Elokuvapolku on suunniteltu kouluissa tehtävän elokuvakasvatuksen tueksi, ja sen tehtävät tukevat koulussa tai koulunäytöksissä nähtävien elokuvien käsittelyä oppitunnilla.
elokuvapolku.kavi.fi/

KAIKKI KUVAA
Tuottaja: Tuotantoyhtiö Amazement
Sisältö: Kouluikäisille suunnattu elokuvakasvatustuvasto, joka opastaa oman elokuvan tekemisessä alusta loppuun. Sivuston oppimateriaali koostuu elokuvan eri osa-alueita käsittelevistä videotutoriaaleista. kaikkikuvaa.fi/

KELAAMO.FI-ELOKUVASIVUSTO NUORILTA NUORILLE
Tuottaja: Koulukino ry
Sisältö: Kelaamosta löytyy kootusti suomalaisten las-

ten ja nuorten tekemiä videoita ja elokuvia. Sivustolle voi lähettää oman elokuvansa.
www.kelaamo.fi/

KOULUKINON OPPIMATERIAALIT
Tuottaja: Koulukino ry.
Sisältö: Koulukino tuottaa opettajien elokuvakasvatustyön tueksi maksuttomia oppimateriaaleja elokuvateatterilevityksessä oleviin elokuviin.
www.koulukino.fi

MEDIA-AVAIN
Tuottaja: Koulukino ry
Sisältö: Maksuton palvelu, jonka avulla kasvattaja voi etsiä sopivia elokuvia esimerkiksi lapsen iän, ajankohtaisen teeman tai lajityypin perusteella. Asiantuntijaraati esikatselee ja arvioi teatterilevitykseen tulevat elokuvat kasvatuksen näkökulmasta.
www.media-avain.fi

SARJISKONE (2018)
Tuottaja: Aikakausmedia
Sisältö: Lapset ja nuoret pääsevät itse tekemään, tallentamaan ja jakamaan omia sarjakuviaan verkossa niin mobiililla, tabletilla kuin tietokoneellakin. Sarjiskone.fi on suunniteltu työkaluksi sekä oppimiseen, opettamiseen että mediatuottamiseen.
www.sarjiskone.fi

HYVINVOINTI JA MEDIAKASVATUS

MEDIAN SEKSISISÄLLÖT JA MEDIAKASVATUS (2016)
Tuottaja: Mediakasvatusseura, toim. Sanna Spisak
Sisältö: Tutkimustietoon pohjautuva, helppolukuisen opas on laadittu lasten ja nuorten parissa työskentelevien tueksi median seksiä ja seksuaalisuutta käsittelevien sisältöjen erittelyyn.

PULLOPOSTIA MEDIAMERESSÄ (2016)
Tuottaja: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Mediakasvatusseura, Suomen PEN, Mediakasvatuskeskus Metka, Yle Oppiminen & Yle Utisluokka
Sisältö: Miten media, empatia ja vuorovaikutustaidot liittyvät toisiinsa? Materiaali sisältää tietoa, tehtäviä ja toimintamallin vuorovaikutus- ja empatiataitojen kehittämiseksi.
mediataitokoulu.fi

KIELIVÄHEMMISTÖT JA ERITYISRYHMÄT

AIKA DIGITTÄÄ (2017)
Tuottaja: Sanna Lappalainen, Virva Korpinen ja Joonas Pokkinen
Sisältö: Julkaisu avaa erityisryhmien nuorten median käyttöä ja sitä, kuinka media voidaan valjastaa kaikkien nuorten vaikuttamiseen.

SAAMELAISEN MEDIAKASVATUKSEN MATERIAALIPANKKI
Tuottaja: Oulun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta – varhaiskasvatuksen tutkinto-ohjelman opiskelijat
Sisältö: Aineistokokonaisuus saamen kielen ja kulttuurin tukemiseksi mediakasvatuksellisin menetelmin. Jokainen materiaali sisältää myös lasten omaa mediatuottamista.

VIHAPUHE NETISSÄ -OPAS ARABIAXI JA SOMALIKSI (MYÖS RUOTSIKSI JA ENGLANNIKSI) (2016)
Alkuperäinen nimi: Hat och kränkningar på internet – en vägledning för föräldrar
Tuottaja: Statens medieråd, No hate speech movement (Ruotsi)
Sisältö: Opas netin vihapuheesta ja netissä tapahtuvasta häirinnästä ja hyväksikäytöstä. Opas on suunnattu vanhemmille ja lasten parissa työskenteleville ammattilaisille.
statensmedierad.se/publikationer/

RUOTSINKIELISET
MATERIAALIT

TOLKA OCH PRODUCERA - STÖD
FÖR ANALYS AV MEDIEINNEHÅLL
(2016)

Producerat av: Sällskapet för mediefostran
Innehåll: material som hjälper att utveckla mediekritisk tänkande och mediekunskaper. Materialet erbjuder medel för tolkning av medieinnehåll som andra har producerat samt för producerande av medieinnehåll.
www.mediakasvatus.fi

HATPRAT, YTTRANDEFRIHET
OCH ANONYMITET PÅ NÄTET
(2017)

Producerat av: Sällskapet för mediefostran
Innehåll: Här hittar du information om vad hatprat är, vad som är straffbart och vad nätets anonymitet hämtar med sig för möjligheter och utmaningar. Materialet innehåller också frågeställningar som hjälper dig att diskutera hatprat med unga eller bland kollegerna.
www.mediakasvatus.fi

DIGITRÄNING, KOMMUNIKATION
OCH MEDIEKUNSKAP

Producerat av: Yle Vetamix
Innehåll: Digiträningen ger många praktiska tips om användning av elektroniken och internet, t.ex. hur Snapchat används, vilka kortkommandon finns på datorer och vad molntjänster är.
svenska.yle.fi

MIK FÖR MIG

Producerat av: Statens medieråd (Sverige)
Innehåll: Ett digitalt verktyg, MIK för mig, fyllt med diskussionsfrågor, övningar och färdiga lektionspaket om källkritik, vinklade budskap och relationer på nätet. Materialet riktar sig till lärare i grundskolan och på gymnasiet samt till bibliotekarier.
statensmedierad.se

PROPAGANDA OCH BILDERS MAKT
-SKOLMATERIAL (2017)

Producerat av: Statens medieråd (Sverige)
Innehåll: Statens medieråd har tagit fram ett skolmaterial som ska stärka barns och ungas ”visuella läskunnighet”, värna demokratin och bidra till att förebygga våldsbejakande extremism. Materialet riktar sig till mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet.
statensmedierad.se

UNGA OCH SOCIALA
MEDIER (2017)
Producerat av: Sällskapet för mediefostran (Kajsa Hytönen och Stefanie Sirén-Heikel)

Innehåll: Publikation behandlar mediekritik, digitalt spelande och identitetsfrågor och välbe finande i medievärlden. Materialet är riktat till pedagoger, ungdomsarbetare, projektansvariga och personer som allmänt är intresserade av mediefostran.
mediekunskap.fi

UNGDOMARNA PÅ SPEL:
INFORMATION TILL FOSTRARE
OM DIGITALA SPEL OCH SPEL OM
PENGAR BLAND UNGDOMAR (2016)
Producerat av: Institutet för hälsa och välfärd (THL)

Innehåll: Materialet behandlar digitala spel och spel om pengar bland barn och ungdomar, spelrelaterade problem samt fostringsfrågor i samband med dessa. Materialet har avsetts till stöd för personer som arbetar med barn och unga samt föräldrar och närstående.

TUTKIMUKSET JA JULKAISUT

EU KIDS ONLINE

Tuottaja: Projektia koordinoi London School of Economics (LSE), Suomesta mukana ovat Tampereen yliopisto ja Aalto-yliopisto.
Sisältö: EU Kids Online -verkosto on tutkinut lasten internetin käyttöön liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia Euroopan tasolla vuodesta 2006 lähtien.

LASTEN JA NUORTEN MEDIAYMPÄRISTÖN
MUUTOS (2007-)

Tuottaja: Elina Noppari (Tampereen yliopisto)
Sisältö: Tutkimushankkeessa perehdytään mediaympäristöön ja sen muutoksiin kymmenen vuoden ajanjaksolla. Pitkittäistutkimuksessa on neljä tutkimuskautta, joista kolmesta on tuotettu julkaisut.

MONIMUOTOINEN MEDIAKASVATUS (2016)
Tuottaja: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, toim. Leo Pekkala, Saara Salomaa & Sanna Spišák

Sisältö: Artikkelikokoelma tarkastelee mediakasvatuksen ajankohtaisia kysymyksiä eri aloilla joko tutkimuksellisista tai tutkimukseen linkitetyistä käytännöllisistä näkökulmista.
kavi.fi

MONILUKUTAITO KAIKKI KAIKESSA (2015)

Tuottaja: Tampereen yliopisto, toim. Tapani Kaartinen
Sisältö: Julkaisu sisältää 13 artikkelia monilukutaidosta eri näkökulmista tarkasteltuna. Artikkelit ovat tulosta tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnasta, jota toteutetaan Tampereen yliopiston normaalikoulussa.

NUORET ESTRADILLE -HANKE

Tuottaja: Sirkku Kotilainen ja Mari Pienimäki (Tampereen yliopisto), Aikakaushetki, Sanoma-lehtien Liitto
Sisältö: Kolmivuotisessa tutkimushankkeessa on selvitetty, millaisia haasteita nuorilla on monilukutaidoissa. Oppimateriaalien tavoitteena on tarjota nuorisotyöhön ja muille nuorten parissa toimiville konkreettisia työkaluja kansalaiseksi kasvattamiseen, monilukutaidon ja itseilmaisun kehittämiseen.
www.aikakaushetki.fi

TRANSMEDIAALINEN LUKUTAITO UUDESSA
MEDIAEKOLOGIASSA (2018)

Tuottaja: Transmedia Literacy-konsortio
Sisältö: Tutkimusprojektin lähtökohtana on ollut uudenlainen tulkinta teini-ikäisten mediatodellisuudesta. Medialukutaidon lähtöoletuksia ei hylätä, vaan niitä täydennetään toisen tyyppisillä tutkimuskysymyksillä ja toimenpide-ehdotuksilla.

Edellä esitellyt materiaalit löytää parhaiten googlaamalla otsikon. Lisää tietoa mediakasvatustarjonnasta löydät parhaiten osoitteesta www.mediakasvatus.fi

TYÖTTÖMÄSTÄ MEDIATYÖLÄISEKSI

”**K**UN lopetin koulun kesken, en oikein keksinyt, mitä tehdä. Onneksi kuulin Mediakylpyläästä TE-toimiston kautta”, ääniryhmän työharjoittelija Noa kertoo tyytyväisenä.
Vuonna 1995 perustettu Mediakylpylä tarjoaa alle 29-vuotiaille työttömille helsinkiläisnuorille tekemisen kautta valmiuksia toimia media-alalla ja mahdollisuuden tutustua paremmin itseensä. Työpajoilla järjestetyt työkokeilujaksot kestävät keskimäärin viisi kuukautta, joiden

aikana nuorten on mahdollista osallistua multimedia-, ääni- ja videoryhmiin.
”On siistiä, että aloitin täällä kaiken käytännössä nollassa ja nyt pääsin osaksi isompaa videotuotantoa. Ollaan kuvattu porukalla, tehty äänityksiä ja valohommia. Lisäksi kaikki ohjelmistot ja laitteet on ihan viimeisen päälle laadukkaita”, kertoo innostuneena videoryhmän työharjoittelija Alexander.

MEDIAKYLPYLÄN käyneiden nuorten toivotaan pääsevän helpommin opiskelemaan, kiinni oppisopimuksiin tai

siirtymään suoraan palkkatoihin. Työpajoilla tehdään myös harjoitus- ja tilaustöitä, joiden päämääränä on kehittää nuorten sosiaalisia taitoja ja pärjäämistä työelämässä.
”Täällä on paljon ihmisiä eri taustoista ja lähtökohdista ja tosi hyvä ilmapiiri. Olen saanut helposti uusia kavereita, joista parista on tullut mulle läheisiäkin”, työharjoittelija Sini kertoo.
Työpajatoiminnan vaihtoehtoja kannattaa kysyä oman alueen TE-toimistosta tai etsiä Valtakunnallisen työpajajohdistuksen sivuilta. Media-alan toimintaa järjestetään

tällä hetkellä Helsingin ohella ainakin Porissa, Tampereella, Jyväskylässä, Kemissä ja Lahdessa.

TEKSTI TATU TISSARI
KUVA LAURA RAILAMAA

Lisätietoja:www.mediakylpyla.fi,
www.tpy.fi

PYSY KARTALLA

KOORDINAATTEJA TIEDON VALTATEILLE

TILAA MEDIAKASVATUS- AIHEISTA KIRJALLISUUTTA.

Tilaukset kauppa.voima.fi,
tilaukset@voima.fi tai 044 238 5109
Tilaukset sisältävät postikulut

20€

Karoliina Paappa, Leena Pukki,
Lari Lätti & Stina Riikonen:

ROUTE COUTURE

Route Couture on taideprojektin, jossa taiteilijat valmistavat vaatteita ja asusteita yliajettujen eläinten turkiksista. Kirja näyttää villieläimestä puolen, johon usein törmätään vain tiellä tai sen pientareella.

10€

Jari Tamminen:

HÄIRIKÖT - KULTTUURI- HÄIRINNÄN AAKKOSET

Häiriköt on runsaasti kuvitettu tietokirja ja ensimmäinen kulttuurihäirintää laajasti käsittelevä kotimainen teos. Se perkaa mainontaa ja tarjoaa ilmiöstä ainutlaatuisen läpileikkauksen.

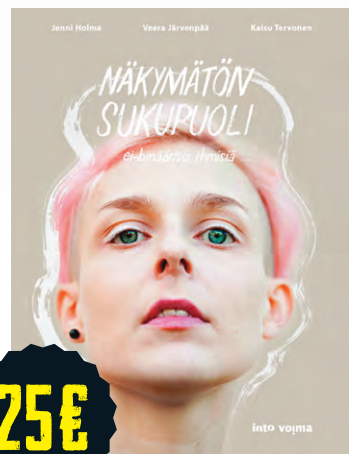

15€

Hannele Richard (toim.):

MITÄ SÄ TÄÄLLÄ TEET?

Tässä sarjakuva-antologiassa viisitoista eri puolilta maailmaa Suomeen tullutta eri-ikäistä ihmistä kertoo kokemuksestaan maahanmuuttajana.

25€

Jenni Holma, Veera Järvenpää,
& Kaisu Tervonen (toim.):

NÄKYMÄTÖN SUKUPUOLI

Ensimmäinen suomalainen tietokirja muunsukupuolisuudesta. Kaksijakoinen sukupuolijärjestelmä vaikuttaa siihen, millaista politiikkaa Suomessa tehdään ja miltä tuntuu kasvaa transihmisenä, muunsukupuolisena tai sukupuolettomana.

15€

Le Monde diplomatique:

1900-LUVUN ATLAS - KRIITTISEN HISTORIAN KÄSIKIRJA

1900-luvun Atlas - kriittisen historian käsikirja käy uusin silmin läpi historiaa teollisesta vallankumouksesta meidän päiviimme: teos selittää ja asettaa faktat perspektiiviin ja purkaa yleistyneitä virhekäsityksiä.

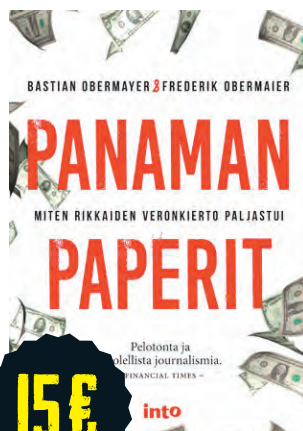

26€

Le Monde diplomatique:

MAAILMANTALouden KÄSIKIRJA

Visuaalisesti kunnianhimoinen ja kattava taloustieteen ja -politiikan perusopas, joka avaa kryptistä taloustieteellistä keskustelua kaikkien ymmärrettäväksi ja antaa eväitä arvioida kriittisesti vallitsevaa talouspuhetta.

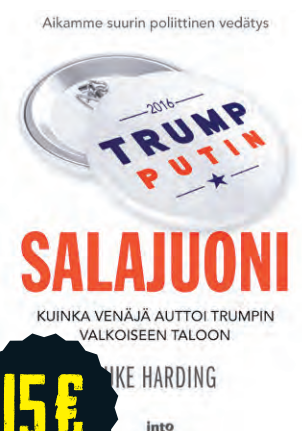

15€

Bastian Obermayer &
Frederik Obermaier:

PANAMAN PAPERIT

Panaman paperit on historiamme suurin tietovuoto jota neljäsataa tutkivaa toimittajaa yli 80 maasta tutki ja löysivät miljardeja piilotettua rahaa.

15€

Luke Harding:

SALAJUONI

The Guardian -lehden toimittajan tutkimukset osoittavat Donald Trumpin pitkäaikaiset yhteydet Venäjään. Paljastuu likaista rahaa, kiinteistökauppoja, offshore-pankkeja, hakkerointia, salaisia kokouksia, kuolleita vakoojia.

26€

Naomi Klein:

KUN EI EI RIITÄ - VASTAISKU SOKKIPOLITIIKALLE

Kansainvälisesti arvostettu toimittaja, aktivisti ja bestseller-kirjailija, kertoo meille, miten päädyimme tähän surrealistiseen ja vaaralliseen Donald Trumpin aikaan, kuinka pysäyttää alamäki ja miten voimme parantaa tilannetta.

KESKIAIKAINEN MAAILMANKARTTA

JO MUINAISESSA Aleksandriassa osattiin piirtää tarkkoja karttoja. Keskiajalla oli tarkkoja merikarttoja Välimeren alueesta, mutta silti suurelle yleisölle esiteltiin kristilliseen lähteisiin perustuvia alttarikarttoja, joissa Jerusalem oli maailman keskipiste. Herefordin alttarikartassa

Kristus on kuvattu ylhäällä siunaamassa kristittyä maailmaa. Maailman keskipiste on Jerusalem. Jerusalem ja Pyhä Maa ovat kooltaan liioiteltuja. Niilin eteläpuolelle Afrikkaan on kuvattu 14 eri hirviölajia.

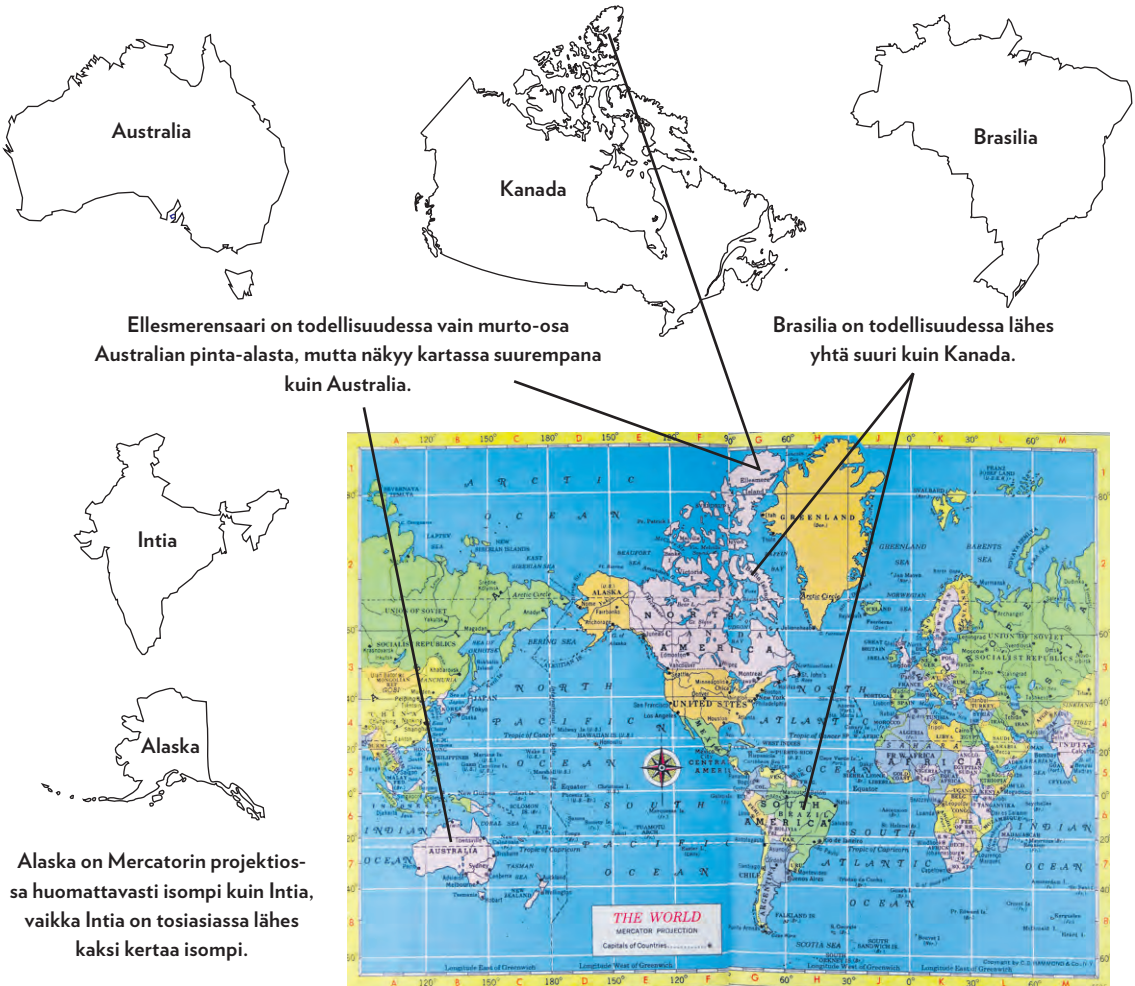
KESKUSTAN VALTAKUNTA

KIINALAISET TEKIVÄT TARKKOJA rannikkokarttoja jo 1000-luvulla, mutta maailmankartat olivat propagandaa. Vielä 1800-luvulle asti kiinalaiset eivät halunneet kuvata maailmankarttoissa muuta kuin omaa maataan. Perinteisen kiinalaisen maailmankuvan mukaan Kiinaa ympäröi neljä barbaarista kansaa pohjoisessa, etelässä, idässä ja lännessä. Keskellä sijaitsee Kiina, jota kiinalaiset kutsuvat nimellä Zhong Guo, Keskustan Valtakunta. Tämä tulee hyvin esille vuonna 1613 tehdyssä maailmankartassa, joka kuvaa lähinnä Kiinaa ja Intiaa. Perifeeriset saaret kuvaavat idässä Japania ja etelässä Jaavaa. Korea näkyy niemimaana idässä. Samanlaisena niemimaana näyttäytyy Bysantti – jo menneisyyteen kuuluva valtakunta – lännessä.

Kartan reuna-alueilla on kuvattu sellaiset paikat kuin ”Pitkäjalkaisten maa”, ”Pitkäkätisten maa” ja ”Pienten ihmisten maa”. ”Naisten maa” on saari lännessä Bysantin niemimaasta hieman etelään. Rooma (Daqin) on niemimaana heti etelään Naisten maasta. **KIINALAISET OLIVAT TIETOISIA** kartan omituisesti ja epätarkasta muodosta, mutta symboliikka oli tärkeämpää kuin maantieteellinen tarkkuus. Kun portugalilainen lähetyssaarnaaja **Matteo Ricci** esitteli eurooppalaisen maailmankartan Kiinan hoville, hänelle naureskeltiin, koska Eurooppa oli kartan keskellä ja Kiina näyttäytyi kovin pienenä maana tungettuna pohjoiseen.

MERCATORIN PROJEKTIO

YHDYSVALLOISSA, Kanadassa ja Euroopassa yleisin maailmankartoissa käytetty projektiio on Mercatorin projektiio, joka liioittelee pohjoisen pallonpuoliskon maa-alueita. Huolimatta maailmaa realistisemmin kuvaavien projektioiden olemassaolosta, Mercator on edelleen suosittu mediassa ja kouluissa. Se on myös käytössä navigaattorihjelmissä. Ensimmäisen matemaattisesti tarkan, navigointiin tarkoitetun maailmankartan, suunnitteli flaamilainen **Gerardus Mercator** vuonna 1569. Pituus- ja leveyspiirit näkyvät yhdensuuntaisina suorina. Tällöin ilmansuuntien väliset kulmat ovat kaikkialla todellisuuden mukaisia. Merenkulkijoille oli tärkeää, että muuttumatonta kurssia kulkevan aluksen reitti on kartalla suora. Siten pituuspiirien etäisyys toisistaan on Mercatorin projektiossa aina sama ja leveyspiirien etäisyys toisistaan kasvaa napoja kohti kuljettaessa. Mercatorin projektiio oli ja on edelleenkin erinomainen navigoimiseen, mutta poliittiseksi kartaksi se on keho. Se vääristää huomattavasti napal alueita ja liioittelee niiden kokoa. Nykyaikaisessa Mercator-projektiossa yli kaksi kolmannesta maa-alueista sijaitsee pohjoisilla leveysasteilla, koska Etelämannerta ei projektiossa kuvata lainkaan. Siksi Eurooppa näyttäytyy luonnottoman suurena. Syystäkin siitä tuli Euroopassa suosittu, koska kartta korostaa Euroopan ja muiden pohjoisten alueiden merkittävyyttä.

MAAILMANKUVAN VANKEINA

TEKSTI ARI TURUNEN

KARTTAA PIDETÄÄN yleensä totena ja harvoin se välittämä maailmankuva kyseenalaistetaan. Kartta kuitenkin heijastaa kulttuurin omaa käsitystä itsestään, sen arvoja ja poliittisia päämääriä.

Argentiinalaisessa kartassa Falklandin saaret ovat Islas Malvinas, ja ne kuuluvat Argentiinalle kuten myös osa Antarktista. Suomalaisessa kartassa saaret kuuluvat Britannialle, mutta Antarktiksien alueet eivät kuulu kenellekään. Kumpi kartta kertoo totuuden vai kertooko kumpikaan?

KARTTOJA KÄYTETÄÄN usein vallan ja propagandan välineenä. Rajat piirretään miten halutaan ja oma kulttuuri kuvataan kartan keskelle maailmannavaksi.

Kirjoittaja on tietokirjailija ja Suomen *Le Monde Diplomatique*n päätoimittaja. Hän on tehnyt lisensiaatintutkielmansa maailmankarttojen poliittisuudesta sekä kirjan maailmankartoista ja niiden välittämästä maailmankuvasta.

Ari Turunen: Maailman kuvat – eli mitä kartat kertovat meistä ja muista. 143 sivua, Into Kustannus 2013

AUSTRALIALAINEN MAAILMANKARTTA

AUSTRALIASSA MAAILMAA ei välttämättä nähdä siten, että siellä oltaisiin ”reunalla”. Australialaisessa maailmankartassa eteläinen pallonpuolisko on ylhäällä ja pohjoinen pallonpuolisko alhaalla. Australialaisten mielestä satojen vuosien kehityksen jälkeen eteläisillä mailla ei ole mitään syytä olla pohjoisen pallonpuoliskon maiden ”alapuolella”.

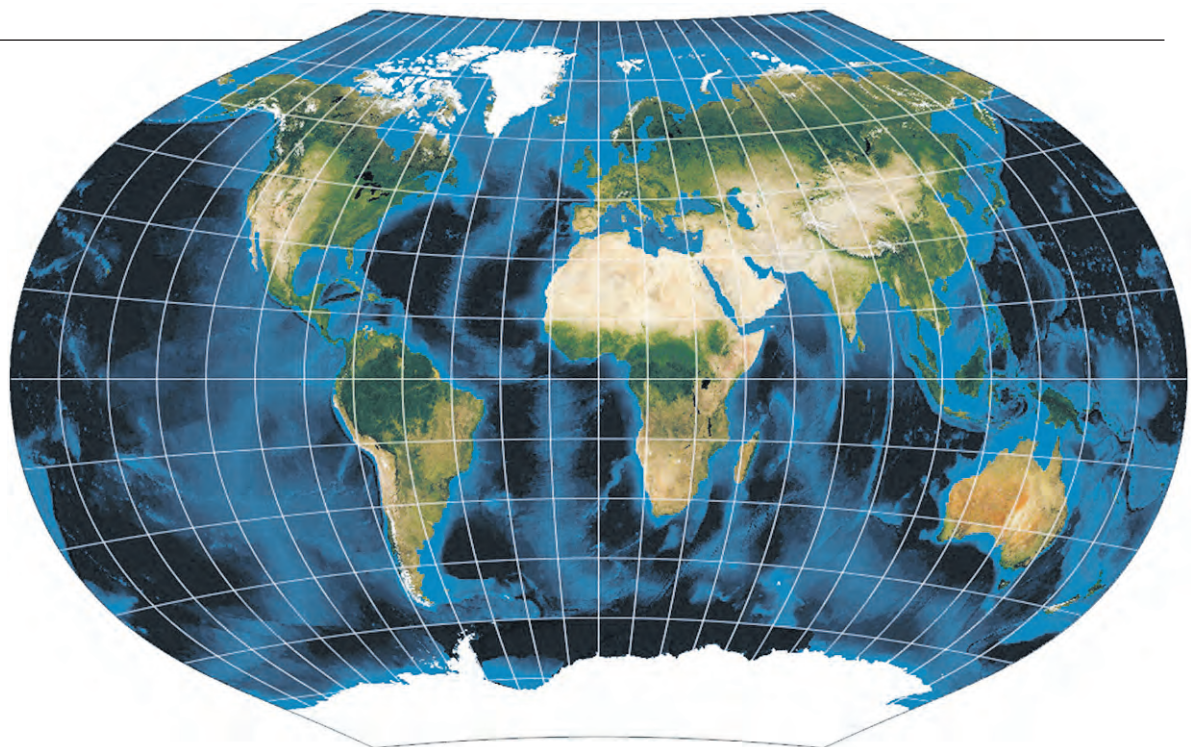
Australialaisia on pitkään ärsyttänyt brittien Australialle antama nimitys ”Down-Under”. Tässä kartassa Eurooppa, ei Australia, on alhaalla ja reunalla. Australialaiset ovat julkaisseet monia karttaprojektioita, joissa eteläinen pallonpuolisko on ylhäällä. Yhtenä projektiona on Hobo-Dyer, joka kuvaa maanosien pinta-alat oikeassa suhteessa toisiinsa.

LÄNSIMAINEN YLEISÖ on tottunut näkemään valtaisan Euroopan ja Grönlannin, jotka dominoivat pohjoista pallonpuoliskoa. Afrikka näyttyy yhtä suurena kuin Grönlanti, vaikka tosiasiasa on sitä 14 kertaa suurempi. Erityisesti Suomi esiintyy kartassa ”ylevänä”: pinta-alaltaan todellista isompana, keskellä karttaa ja ylhäällä. Kartassa Intia ja Suomi ovat lähes yhtä suuria, vaikka Intia on lähes 10 kertaa Suomea isompi.

Kanadan koko on valtaisesti liioiteltu. Se on lähes yhtä iso kuin muu Amerikan manner yhteensä, vaikka se on tosiasiasa vain Brasiliaa hieman suurempi.

Ellesmerensaari on kartassa lähes yhtä iso kuin Australia. Tosiasiasa Ellesmerensaari (196 236 km²) on vain murto-osa Australian pinta-alasta (7 741 220 km²).

Jos Mercatorin projektiossa kuvattaisiin myös Etelämannen, olisi se visuaalisesti yhtä iso kuin muu maailma yhteensä. Tosiasiasa Etelämannen pinta-ala on 14,1 miljoonaa neliökilometriä. Se on hieman pienempi kuin Etelä-Amerikka, jonka pinta-ala on 17,8 miljoonaa neliökilometriä.

PARAS MAAILMANKARTTA

KAIKKI KARTAT VÄÄRISTÄVÄT. Kun Maapallon pinta kuvataan litteälle tasolle, syntyy aina vääristymiä. Yli sadalla erilaisella karttaprojektioilla on yritetty kuvata maapalloa enemmän tai vähemmän onnistuneesti. Maan pinnan kuperuuden takia tasokartalle on mahdoton piirtää kartta, joka täysin vastaisi todellisuutta. Karttaprojektio valitaan yleensä käyttötarkoituksen pe-

rusteella. Mutta mikä näistä on paras projektio maailmankartaksi?

Tšekkiläinen karttatutkija **Richard Capek** valitsi venäläisen Ginzburg V -karttaprojektion parhaimeksi maailmankartaksi, koska se vääristää pinta-aloja ja muotoa kaikista projektioista vähiten. Se antaa myös vaikutelman Maan pallonmuotoisuudesta.

Vege Kallio

1
ekokauppa
EKOLO
luomua, kasvisruokaa,
monimuotoisuutta
Toinen linja 5, 00530 Hakaniemi | www.ekolo.fi

Seuraa meitä:

4
Vegekauppa
all vegan everything
Hämeentie 48, Helsinki • Aukioloajat: ma-pe 10-20, la 10-18
vegekauppa.fi   @VegekauppaHki

2
Fair Heluna shop
100% VEGAN
Vegaaninen
sekatavarakauppa
Kurvissa!
Vegaanikenkiä, kosmetiikkaa, kirjoja, kodinpuhdistusaineita, karkkia,
Reilun kaupan tuotteita ja paljon muuta!
Heluna Shop, Hämeentie 48, Helsinki. Ti-pe klo 12-18, la klo 12-16, ma suljettu.
www.helunanetti.com

5
GASTRONOMISET SALAATIT
Hämeentie 36 • ma-pe 11-18 ja la 12-17 • pupu.fi

3
KIND of GREEN
VEGAN STREETWEAR
DR. MARTENS BOHEMIA MUD JEANS MONKEE GENES THIC DEDICATED HOODLAMB
VAASANKATU 15 • 00500 HELSINKI • 040 4140059 • TI-PE 12-18, LA 12-16
WWW.KINDOFGREEN.FI • TUU IHMEESSÄ!

6
Soi Soi
KASVISRAVINTOLA
HERKULLISTA
KASVISRUOKAA NOPEASTI!
Soi Soi Kasviasravintola, Vaasankatu 9
auki ma-la 11-23 su 13-19
www.soisoi.fi

Sukupuolittunutta väkivaltaa vastaan

La Pazin anarkofeministit johtavat omaa radiokanavaansa, kulttuurihäiriköivät kaduilla ja hermostuttavat vallanpitäjiä.

TEKSTI KUKKA-MARIA AHOKAS KUVAT FIÓDOR RAMÍREZ

”**M**UNASARJOJEN neitsyt, suojele abortteja.” Seinnään maalattu graffiti näyttää ensivilkaisulla klassisen katolisen kuvaston neitsyeltä, mutta jotakin häiritsevää hänessä on. Antineitsyen pää pilkistää munasarjan sisältä, kruununa on saksien rivistö. Graffiti sijaitsee La Pazissa, Boliviassa, anarkofeministisen Mujeres Creando -ryhmän autonomisessa kulttuurikeskuksessa.

”Mujeres Creando (Luovat naiset) syntyi vuonna 1992, kun kyllästyimme kaikkeen: valkoisen eliitin feminismiin, Boliviaa runtelemaan neoliberalismiin ja sosialistisen liikkeen homofobiaan”, yksi perustajajäsenistä, liikkeen johtohahmo ja Bolivian ainoaksi julkilesboksi tituleerattu **Maria Galindo** kertoo. Hän aloitti aktivistiuransa sosialistipresidentti **Evo Moralesin** puolueessa, nykyisin hänet tunnetaan Moralesin kriitikkona.

Virgen de los Deseos -kulttuurikeskuksen ravintola- ja majoitustoiminnan tuloilla katetaan muut kulut. Keskus järjestää feministisiä opintopiirejä ja naisten itsepuolustuskursseja, mutta tärkein aktivismin muoto on matalan kynnyksen sosiaalitoimisto, josta naiset saavat ilmaiseksi juridisia neuvoja ja psykologista apua.

”Puheillemme tulee väkivaltaa kokeneita naisia”, ryhmän aktiivi,

lakiapua antava **Mayra Rojas** kertoo. Hänen mukaansa vanhoillisessa Boliviassa naisten murhat ovat yleisiä ja sukupuolittettu väkivalta institutionalisoitunut osaksi valtiota. Ryhmän tärkeimmät tavoitteet ovat väkivallan poistaminen ja sitä kokeneiden naisten konkreettinen auttaminen, sanoo keskuksen ravintolassa työskentelevä **Emiliana Quispe**.

MUJERES CREANDO järjestää julkisia tempauksia viestinsä läpi viemiseksi. Aktivistit maalaavat graffiteja julkisiin tiloihin. He pukeutuvat nunniksi ja häiritsevät paavi Franciscuksen vierailua kaupungissa. He hoivaavat vauvanukkeja kadulla ja tituleeraavat niitä presidentin aviottomiksi lapsiksi. Maria Galindo istuu tämän takia säännöllisesti putkassa. Miksi taideperformansseja?

Galindo tuhahtaa ja heittää ensi alkuun koko performanssin käsitteen roskakoriin: ”Taide ja luovuus ovat meissä kaikissa, eivät ne ole vain taiteilijoiden omaisuutta. Euroopassa taiteilijat viedään gallerioihin ja museoihin esittämään performansseja. Minulle nuo tilat ovat eliitin luomia, keinotekoisia ja epäpoliittisia, enkä ole niistä kiinnostunut.”

Katu on sen sijaan tärkeä tapahtumapaikka.

”Katu on tila, jossa latinalaisamerikkalaisten naisten elämä tapahtuu.

Naiset pitävät myyntikokujaan kadulla, nukkuvat päiväunensa kadulla, syövät kadulla ja ystävystyvät kadulla. Lapset palaavat koulusta äitiensä myyntikokkeille kadulla. Onko tämä *performanssia*? Ei, kyseessä on naisten toimeentulon muoto”, Galindo selittää.

”Lisäksi julkiset instituutiot ovat epäonnistuneet toteuttamaan yhteiskunnallista muutosta. Siksi merkittävät kansannousut ja poliittiset liikkeet ovat tapahtuneet kaduilla. Me seuraamme tätä traditiota.”

OMA RADIOKANAVA, La Pazissa kuuluva Radio Deseo (Radio Halu), on tehokas vaikuttamisväylä, jonka kautta ryhmä ajaa muun muassa abortin dekriminialisoinnista. **Carmen Cardeazabal** kertoo, että Boliviassa abortti on kielletty tietyin, tarkasti määritellyin poikkeuksin, mutta niitä tehdään silti vaihtelevissa olosuhteissa.

”Kuljimme La Pazissa klinikan ovelta toiselle kysymässä, tekevätkö ne abortteja. Jotkin terveydenhoitoyksiköt uhkaavat aborttia pyytävää naista vankilalla. Kerroimme radio-ohjelmassamme, mitkä klinikat toimivat näin ja missä puolestaan saa asiallista palvelua.”

Mayra Rojas jatkaa: ”Ylläpidämme myös ’vastuuttomien isien’ listaa. Sille joutuvat miehet, jotka eivät maksa lainmukaista elatusapua lastensa äideille. Listassa on miehen koko nimi ja

työpaikka, ja kuulutamme sitä tasaisin väliajoin eetteriin.”

Julkinen painostus toimii: ”Hyvin usein miehet tulevat tänne hoitamaan asian kuntoon päästäkseen listalta pois.”

RADIO-OHJELMISTO poikkeaa muutenkin totutusta. Esimerkiksi keski-ikäinen anti-imperialistinen uutiskatsaus raportoi Pohjoismaiden itsemurhista ja talouskriisin kurittaman Euroopan sosiaalisista ongelmista. Tämä herättää bolivialaisissa hilpeyttä, sillä tavallisesti Eurooppaa käsitellään latinalaisamerikkalaisissa medioissa ihannoivaan sävyyn.

Studiovieraaksi hyväksytään kuka tahansa, kunhan hän hyväksyy radion eettisen säännösten: ei sovinismia, ei rasismia, ei naisvihaa, ei homofobiaa, ei luokkasortoa. Lisäksi on kunnioitettava aborttioikeutta ja seksityön dekriminialisointia. ”Imperialismia edustavaa” Coca Cola Companya ei hyväksytä mainostajaksi missään olosuhteissa.

”Voimme sanoa, mitä haluamme, koska Radio Deseo on meidän, emme saa rahoitusta valtiolta tai yksityisiltä yrityksiltä. Meitä ei voisi vähempää kiinnostaa, hyväksyykö presidentti Evo meidät. Emme ole kenenkään kontrolloitavissa”, Mayra Rojas toteaa.

www.mujerescreando.org

TEKSTI JONNE ARJORANTA

THIS WAR OF MINE:
Marko hiippailee öisessä
Pogorenissa etsimässä
ruokaa ja muita
tarvikkeita.

KESTÄÄ YLI viikon ennen kuin ruoka loppuu. Taistelut ovat sulkeneet lähikadut. Lähellä oleva koulu on sortunut pommituksessa, mutta sen raunioissa asuu yhä ihmisiä. Marko varastaa heiltä ruokaa. Kun yksi heistä yrittää pysäyttää hänet, Marko lyö miehen maahan ja juoksee karkuun.

Tapahtumapaikkana on fiktiivinen Pogorenin kaupunki sotaa kuvaavassa pelissä *This War of Mine*. Marko on yksi pelin päähenkilöistä, mutta hän on kaukana tavanomaisista sankareista. Hän katu tekojaan niin pahasti, että masentuu loppuelämäkseen, joka ei sodantäyteisessä Pogorenissa ole pitkä. Seuraavana yönä Marko kuolee etsiessään ruokaa läheisestä talosta.

VIDEOPELIT ovat olleet ole-massa jo puoli vuosisataa. Se kuulostaa pitkältä ajalta, mutta suhteessa median historiaan ne ovat vasta alkutaipaleella: kirjoitustaito on hallittu vuosituhansia, ja elokuvaikin on tehty jo yli vuosisata.

Vie aikaa oppia ilmaise-maan asioita uudelle medialle sopivalla tavalla. Suurin osa videopelien historiasta on sankaritarnoina, mutta pelit ovat viime vuosina alkaneet löytää myös muita kertomisen arvoisia asioita.

Yksi tuollaisista tarinoista kertoo **Joel Greenistä**. Kun Joel oli yksivuotias, hänellä havaittiin harvinainen lapsuusiän aivokasvain. Hän aloitti raskaat hoidot, mutta niistä huolimatta kaksivuotiaana hänelle annettiin korkeintaan

neljä kuukautta elinaikaa. Hän kuoli yli kaksi vuotta myöhemmin.

Joelin isä ja äiti päättivät kertoa Joelin tarinan videopelin muodossa, pelissä *That Dragon, Cancer*. Peli on omaelämäkerrallinen ja symbolinen kertomus siitä, millaista on elää ”kuoleman varjossa”, kuten Joelin vanhemmat itse

misiä ei kohdata aseistettuna sankarina, vaan masennukseen tepsivät lähinnä terapia ja lääkitys. Keskeinen haaste pelissä onkin yrittää selvittää samaan aikaan työstä, ihmissuh-teista ja masennuksesta.

SAMAAN TAPAAN puolifiktiivisen omaelämäkerrallinen kertomus on **Nicky Casen** *Coming*

Videopelien kerronta ei kuitenkaan rajaudu tekijöiden elämäkertoihin. *Papers, Please* asettaa pelaajan fiktiivisen Arstotzkan valtion rajalla työskentelevän viranomaisen rooliin. Lähes koko pelin ajan pelaaja tuijottaa ulos koppinsa luukusta ja tarkistaa maahan saapuvien ihmisten papereita lyöden niihin

on valmis katsomaan vierestä vain, jotta oma perhe säästyy. Pelen kerronta onkin ehkä vahvimmissaan pakottaessaan pelaajan tekemään valintoja ja sitten elämään niiden valintojen seurausten kanssa.

TOINEN peleille ominainen tapa käsitellä asioita on pakottaa pelaaja kokemaan epäonnistumista. Epäonnistuminen ja uudelleen yrittäminen ovat olleet osa videopelien kokemusta kolikkokäyttöisistä peliautomaateista asti, mutta pelintekijät ovat myös keksineet tapoja käyttää epäonnistumista asioiden ilmaisemiseen.

Pelissä *September 12th* yritetään ampua terroristeja ohjuksilla. Terroristit kuljesivat kuitenkin viattomien ihmisten joukossa, ja käytössä olevat ohjukset ovat valitettavan epätarkkoja. Terroristit kuolevat, mutta niin kuolevat myös viattomat siviilitkin. Muut siviilit surevat hetken viattomia uhreja ennen kuin muuttuvat itse terroristeiksi. Keskeinen osa peliä, epäonnistuminen, kertoo pelaajalle, että terrorismia ei voi ratkaista ohjuksilla.

Muut mediat ovat alkaneet ottamaan oppia peleiltä. **Mike Pohjolan** tänä vuonna julkaistu kirja *Sinä vuonna 1918* koostuu useista haarautuvista tarinoista, joissa pääsee kokemaan vuoden 1918 sisällissodan eri näkökulmista. Jokainen lukijan tekemä valinta johdattaa tarinan erilaiselle polulle. Vähän niin kuin peleissä.

Kirjoittaja on pelitutkija.

PAPERS, PLEASE: Ensimmäinen päivä töissä Arstotzkan rajalla.

asian ilmaisevat. Jotkut muut olisivat ehkä kirjoittaneet kokemuksistaan kirjan, mutta heille peli on tapa käsitellä lapsen sairastumista. Se kuvaa Joelin elämää symbolisesti mutta myös arkisesti: harvassa pelissä pelaaja tuudittaa uneen kemoterapiahoitoja saavaa lasta.

That Dragon, Cancer ei ole ainoa omaelämäkerrallinen peli. *Depression Quest* ammentaa tekijänsä **Zoë Quinnin** kokemuksista ja kuvaa, millaista on elää masennuksen kanssa. Tässäkään pelissä vastoinikä-

Out Simulator 2014. Peli kuvaa iltaa, jolloin pelin päähenkilö paljastaa konservatiivisille vanhemmilleen olevansa biseksuaalinen ja kertoo poikaystävästään Jackista. Ilta ei pääty hyvin, mutta tarinalla on silti jokseenkin onnellinen loppu.

Pelit ovat ehkä omiaan kertomaan omaelämäkerrallisia tarinoita. Muissa mediamuodoissa on vaikea saavuttaa sitä lamaannuttavaa tunnetta, kun yrittää valita, onko nyt oikea aika kertoa äidille poikaystävästä.

joko hyväksyvän tai hylkäävän leiman. Päästääkö maahan vain toisen uutta alkua tavoittelevasta avioparista, kun toisen passin merkinnät ovat puutteelliset? Totalitaarisen Arstotzkan kansalaisena ei ole paljon aikaa miettiä, sillä jos ei suorita työtään riittävän nopeasti, ei ole varaa ruokkia perhettään.

Papers, Please ei tarjoa helppoa voimafantasiaa, jossa totalitaarinen hallinto syrjäytettäisiin nousemalla sankariksi pahaa vastaan. Sen sijaan peli pakottaa miettimään, mitä

Isäkausi

Kevään menestyneimmässä PS4-pelissä sotajumala yrittää suoriutua toksisen maskuliinisuutensa kanssa.

TEKSTI PONTUS PUROKURU

PELINTEKIJÄT vanhenevat ja saavat lapsia samalla, kun pelaajien keski-ikä nousee. Videopelit muuttuvat isällisemmiksi.

The Walking Dead (2012), *Dishonored* (2012), *The Last of Us* (2013), *The Witcher 3* (2015) ja *Yakuza*-sarja (2005–2016) ovat esimerkkejä peleistä, joissa pelaaja omaksuu isän roolin ja suojelee tyttärahmoa. Isän ja lapsen suhde mahdollistaa tunteiden ja hoivan käsittelyn tarinoissa, jotka muuten pursuavat zombeja, maailmanloppua ja järjestäytyntä rikollisuutta. Samalla sen avulla on päivitetty pelien uhkakuvastoa.

Terrorisminvastaisen sodan aikana valtavirran peleissä taisteltiin rodullis-

tettuja hyökkääjiä vastaan. Talouskriisien ja uuskonservatismien kaudella peleissä puolustetaan heteroseksuaalisen ydinperheen jäänteitä.

KEVÄÄN 2018 ehkä suurin pelijulkaisu, Sonyn Santa Monica -studion arvostelumenestys *God of War* (PS4), jatkaa vanhemmuustrendiä. Tällä kertaa isä on muinaiskreikkalainen sodan jumala ja lapsi vanhempiensa taustasta tietämätön pseudojeesus.

Aikaisemmissa *God of War* -peleissä spartalainen soturi Kratos kosti perheensä kuoleman antiikin Kreikan jumalille ja nousi heidän joukkoonsa, kunnes välienselvittely ylijumala Zeuksen kanssa tuhosi kaiken. Kratos nilkutti piiloon skandinaavisen myto-

logian Midgårdiin, jonne suurin osa uudesta *God of Warista* sijoittuu.

Peli alkaa Kratoksen puolison hautaisista. Kratos ja hänen poikansa Atreus lähtevät viemään äidin tuhkia yhdeksän valtakunnan korkeimmalle huipulle.

VÄKIVALTA on videopelien universaali kieli ja elokuvamaisuus suuren budjetin pelien tunnusmerkki. *God of War* syleilee molempia hienoisesti uudistavalla otteella. Yhdellä otolla ilman leikkauksia kuvattu peli on intensiivinen seikkailu, jossa taistellaan esinorjalaisten jumalien ja peikkojen kanssa järvillä, metsissä ja vuorilla.

Skandinaaviset tarinat olivat viihdetä aikansa ihmisille, aivan kuten vi-

deopelit ovat meille. Jo metsänoidan asuttaman kilpikonnapuun ja maailmankäärme Jörmungandrin kauneus tekevät pelistä kokemisen arvoisen.

Mytologian lisäksi *God of War* kertoo toksisesta maskuliinisuudesta. Sarjan edelliset pelit olivat heteromiehille tehtyjä valtafantasioita, jotka mässäilivät brutaaliudella, seksillä ja seksismillä. Nyt sekä pelintekijät että päähenkilö pohtivat, kuinka katkaista miehisen väkivallan kierre ja kasvattaa jälkeläiset toisin.

Olisikohan liikaa toivottu, että peleissä päästäisiin vielä käsittelemään myös äitiyden teemoja.

★★★★

PUBLICS

SPRING

PROGRAM

○ 9 May
EVENT & PERFORMANCE:
Eduardo Padilha & Harold Offeh

○ 30 May
TALK: Gediminas Urbonas
EVENT: PUBLICS Library launch

○ 31 May
EVENT: Jussi Parikka &
Shannon Mattern with FCINY
+ guests

○ 6 June
EVENT: Russian Bar: Why Relocate?
with TOK

○ 13 June
TALK: Nora Sternfeld &
Bassam El Baroni

○ 15 June
EVENT & PERFORMANCE:
Bonaventure (Soraya Lutangu)

Sturenkatu 37-41 4b
00550 Helsinki
publics.fi

MOPPI
EI OLE ASE.

sask[®]
REILU MAAILMA
TYÖN ALLA

Ainoa toimiva ase maailman
miljoonien kotiapulaisten
taistelussa väkivaltaa ja
hyväksikäyttöä vastaan on
ihmisoikeudet.

LAHJOITA!
www.kotiorjat.fi

Mediataide lyö säröjä median pintaan

TEKSTI SUSANNA RUOTSALAINEN

Mediataiteilija toimii taidemaailman, digitaalisen populaari- ja viihdekulttuurin, mediateknologian, liikemaailman ja mediapedagogiikan keskiössä.

MEDIATAITEELLA tarkoitetaan esimerkiksi mediateknologiaa, digitaalisia työvälineitä ja -ympäristöjä hyödyntävää, jatkuvasti kehittyvää ja muuttuvaa nykyaikaisen muotoa, jonka erilaisia ilmentymiä esimerkiksi videotaide, interaktiiviset taideteokset ja virtuaaliteokset ovat.

Mediataide tuottaa luontevasti sisältöjä myös viihdekulttuuri- ja liiketoimintakenttään teknologiapainottuneena taidemuotona.

Digitaalisesta kulttuurista on tullut merkittävä osa elämistodellisuuttamme; arkiset mediat tarjoavat paitsi viihdettä, myös aineksia identiteetin rakentamiseen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen. Median esitykset todellisuudesta muokkaavat käsityksiämme maailmasta, itsestämme ja toisistamme.

MEDIATAITEEN yhtenä tavoitteena on tarkastella digitaalista kulttuuria ja mediateollisuutta, tutkia mediasuhdettamme ja medialukutaitojamme, sekä kommentoida vastaanottamisen ja tulkitsemisen taitoja.

Esimerkiksi Irakilais-suomalaisen

Adel Abidinin teos *Jihad* (2006) kommentoi terroristien uhkailuvideoita, joita mediat länsimaissakin esittävät. Kun naamioitu "terroristi" esittää folkklassikon *This Land Is My Land*, hänen sylissään on aseensa sijaan kitara. Teoksen tarkoituksena on alleviivata sitä, miten eri toimijat käyttävät täysin samaa kuvastoa eri päämäärien toteuttamiseen; kuka käyttää mediakuvastoa ja mihin?

Toisten luomien esitysten kokemuksellinen - ja usein myös kriittinen - tulkinta on merkittävä osa mediataidetta, joten sisällöntuottaminen on olennainen osa tapahtuvaa vuorovaikutusta. Perinteinen jako tuottajaan ja tulkitseen (kuluttajaan) ei ole enää riittävä, vaan kaikki ovat sekä sisällöntuottajia että -tulkitsojia.

MEDIATAITEELLINEN toiminta on ilmaisu (media)kulttuurin tuottamasta kokemuksesta, eräänlaista taiteen kautta tapahtuvaa kommentointia. Tulkinnan tasot ovat ensisijaisesti katsoja- ja kokemuskohdaisia: Nykyaide voidaan kokea vieraana, jopa vieraannuttavana, ja outouden kokemukselle kaivataan selitystä, tulkintaa. Osin nykyaikaisen etäisyyden kokemukset johtuvat asenteista, joita taiteeseen

ylipäättään liittyy. Mediataiteen nykyaikainen kokemus voi olla spontaanimpi ja asenteista vapaampi.

Mediataiteen rooli on kaksijakoinen ja ristiriitainen: Toisaalta mediataiteesta voidaan ammentaa uudenlaisia muotoja ja lähestymistapoja populaariin, toisaalta taiteen autonomia ja tekijäkeskeisyys sekä traditiiona että trendinä pyrkivät tietoisesti vieraannuttamaan.

Kun vallitsevan tavan kritisoimisesta tulee mediataiteessa tietoinen prosessi, teos alkaa väistämättä käsitellä myös omia ilmaisukeinojaan ja käyttämänsä kieltä. Myös nykyaikaisen käytäntöjen kyseenalaistaminen ja kokemuksen vastaanottaminen sellaisenaan voidaan nähdä yhtenä mediataiteen tehtävänä.

MEDIATAIDEKAAN ei ole vapaa valtarakenteista, sillä haastaessaan taidemaailman konventioita mahdollisuudet teosten esittämiseen institutionaalisen taidemaailman fuorumeilla voivat kaventua. Vallitsevasta ajattelukulttuurista ja ehdollistuneesta kokemuksesta vapautuminen voi kuitenkin olla perustelu mediataiteen keskeisemmälle roolille kollektiivisessä mediakuvastossamme.

Jakaessaan populaarin kulttuurin välineitä ja toimintatapoja mediataide tavoittaa uudenlaisia yleisöjä ja luo perinteisestä poikkeavia mahdollisuuksia nykyaikaisen kohtaamiseen: Yleisön omaehtoisesti valitsemat arkiset välineet, sovellukset ja palvelut voivat toimia kuvataiteen välittäjinä ja auttaa ymmärtämään, että mediasisältö on aina rakennettu esitys todellisuudesta. Mediataide herättää kysymään, kuka on rakentanut ja miksi?

Mediateoksen arvo ei pääsääntöisesti ole sen kyvyssä esittää selkeitä, argumentoituja ja yleistajuisia ideoita tai viihteellistä kokemusta. Mediateoksen arvo on teoksessa itsessään, riippumatta siitä pystyykö sen kokija yksiselitteiseen tulkintaan; Mediataiteessa välineestä itsestään tulee viesti.

Kokeellisen mahdollisuus vedota määrittelemättömään ja selittämättömään osaan ihmisyyttämme, sekä sen potentiaali paljastaa jotakin uutta ihmisen ulottuvuuksista eräänlaisena ennakoivana järjestelmänä, on se lisäarvo, mikä erottaa mediataiteen mediakulttuurin muista sisällöistä.

Kirjoittaja on kuvataiteilija.

URB18 -festivaali Stoassa

Double bill

NOD & Sensum: Parallels

pe 8.6. klo 19 ja la 9.6. klo 16, liput 15/12 €

NOD on pohjoismaisen taiteilijoiden yhteistyöprojekti, joka leikittelee katutanssikulttuurin liikemotiivien, asenteiden ja ajatusmallien suhteilla. Teos pohtii nykyhetken kulttuurisia ristiriitaisuuksia.

Työryhmä: Viktor Fröjd, koreografi/ esiintyjä, Christine Nypan, koreografi/esintyjä, Marika Peura, koreografi/esintyjä, Anton Andersson, valosuunnittelu

Sensum: Parallels -esitys tutkii, miten eri näkökulmat vaikuttavat nykyhetken kokemiseen. Se pitää kiinni house-tanssille ominaisen sosiaalisen ja improvisaation kulttuurin ytimistä. Parallels on sekoitus leikkisää tutkimista sekä syvemmän yhteyden löytämistä nykyhetkestä ja musiikista.

Työryhmä: Linda Ilves, Jenni Heikkinen, Heidi Hartzell, Tuure Kaukua, Ita Puusepp

Stoa, Turunlinnantie 1, stoa.fi
Lipunmyynti kiasma.fi/liput
sekä Kiasman info

Helsinki

ROSEBUD

**Maailma ei ole valmis.
Tarvitaan enemmän kirjoja.**

**Suomen laajin valikoima.
Nämä ja yli 20 000 kirjaa ja
pokkaria sekä lähes 4 000
elokuva. Kahdessa tilassa
700 neliötä kirjoja, elokuvia,
kortteja ja kalentereita.
Ajattomia klassikoita
ja uusinta uutta.**

**Tiedekulman Rosebud-kauppa
Yliopistokadulla on nyt auki!
Vahva kattaus väkevää sanomaa.**

Tule ja koe kirjamaailma, josta et ole osannut edes uneksia.

Kirjakauppa Rosebud CityCenter • Lastenkirjakauppa Rosebud Mini • Kaisa-talo
Kaa-pelin kauppa • Rosebud Tiedekulma • Rosebud Kuopio • www.rosebud.fi

RB

Amerikkalainen ikoni

Bisnesguru Ruth Handler pyrki pitämään naisten rinnat röyhistettyinä.

TEKSTI JANNE SIIRONEN

1 900-LUVUN alkupuolella **Horatio Algerin** luoma myytti työnteon ja luonteenlujuuden avulla rikkauksiin nousevista sankareista ajoi Yhdysvaltoja eteenpäin. Moni uskoi unelmaan, mutta harva onnistui sen toteuttamisessa. Juuri siksi Mattelin perustajien **Ruth ja Elliot Handlerin** tarinaa lukee kuin libertaarien lempi-iltasatua.

Handlerit perustivat Mattel-yrityksen liikekumppani **Harold "Matt" Matsonin** kanssa vuonna 1945. Handlerien autotallissa Los Angelesin esikaupungissa sijainnut yritys oli erikoistunut valokuvaraameihin ja niiden ylijäämäpaloista valmistettuihin nukkekodin huonekaluihin. Vaikka yrityksen nimi muodostui Elliotin ja Mattin nimistä, oli sen liikkeellepainevoima tosiasiaa Ruth.

Harold Matson jätti yrityksen jo 1947, ja Elliot oli sosiaalisesti ujo introvertti. Ruth oli miehensä täydellinen vastakohta: tilaa vievä nainen, jota piiskasi eteenpäin melkein mielipuolinen halu menestyä.

Aikana, jolloin naiset työskentelivät kodin ulkopuolella vain pakon sanelemana, Ruth oli bisnesmaailmassa totaalin outolintu. Kun hän vuonna 1957 yritti paikata koulutuksen puutettaan ottamalla Kalifornian yliopistossa toimitusjohtajille suunnatun bisneskursin, Ruthin ryhmässä oli 50 opiskelijaa, kaikki muut miehiä paitsi hän.

Mattelin suuri läpimurto tapahtui 1955, kun Ruth neuvotteli ensimmäisenä lelutehtailijana Mattelille ympärivuotisen tv-mainonnan *The Mickey Mouse Club* -sarjan yhteyteen. Aiemmin sesonkiluonteinen lelubisnes muuttui Mattelin vetämänä nyt ympärivuotiseksi. Ja kun Mattel tajusi markkinoida leluja suoraan lapsille, muut seurasivat pian perässä.

MATTELIN LEGENDAARISIN tuote Barbie-nukke syntyi Ruthin huomiosta, että tämän tytär Barbara tykkäsi leikkiä paperinukeillaan "aikuisia". Ruth oivalsi että "pienet tytöt haluavat vain olla isoja tyttöjä".

Barbie oli viimeinen amerikkalainen ikoni, jonka Andy Warhol maalasi. Kuten Coca-Cola tai Campbellin keitto myös Barbie on miljardin kappaleen myyntimäärällään enemmän kuin superbrändi – se on ikoni jostain arkitodellisuuden yläpuolelta, unelmien ja toiveiden viettelevästä maailmasta. Kasvot Warholin Barbie-maalaukselle lainasi muotisuunnittelija/taiteilija BillyBoy*, jonka Warhol nimesi muusakseen.

Ruth suunnitteli Barbie-nuken yhdessä muotoilija-suunnittelija **Jack Ryanin** kanssa. Mallina käytettiin saksalaista Bild Lilli -nukkea, jonka Ruth oli löytänyt perheen Saksan-lomalla.

Barbiesta tehtiin muotinukke, joka heijasteli ajan kauneusihanteita. Samalla nukke oli tavallaan tabula rasa, tyhjä taulu, johon sen omistaja heijastaisi oman persoonansa. Ruth Handler oli tiukka sen suhteen, että Barbielle ei anneta valmista "luonnetta". Barbien täytyi olla jokatyttö.

Yhdysvalloissa myytiin 50-luvun lopulla lähinnä vauvanukkeja, koska pienten tyttöjen ajateltiin haluavan leikkiä äitiyttä ja kotia. Barbie taas oli seikkailijatar: kaunotar jolle maailma oli avoin leikkikenttä. 150 eri ammattistaan huolimatta Barbieta ei ole koskaan nähty äitinä tai vaimona.

Ehkäpä Ruth projisoiikin nukkeen myös hippusen omia salattuja unelmiaan?

VUOTEEN 1965 MENNESSÄ Mattel oli Yhdysvaltojen ylivoimaisesti suurin leluhtiö 100 miljoonan dollarin myyntimäärällä. Kaikki päätökset kulkivat kuitenkin edelleen Ruthin kautta.

Ruthille missio bisnesmaailmassa ei oikeastaan edes ollut valinta: hän eli vastuusta ja vallasta, jonka suuryrityksen luotsaaminen toi mukanaan. Odottaessaan Keniä Ruth oli niin masentunut kotiäitiyden tylsyydestä, että päätyi ajelemaan erityisen kuoppaiselle bussilinjalle saadakseen synnytyksen käynnistymään.

Omistautuminen Mattelille sai monet kyseenalaistamaan Ruthin äitinä ja puolisona. Ruthin omat lapset **Barbara** (Barbie) ja tämän veli **Kenneth** eli Ken olivat vaivaantuneita kuuluisista kaimoistaan.

1970-luku oli Handlerille armoston. Ruth sairastui rintasyöpään samaan aikaan, kun Mattel ajautui talousongelmiin. Tappioihin reagoitiin

talon sisällä epämääräisillä bisnesjärjestelyillä. Ruth Handleria syytettiin muiden mukana muun muassa asiakirjojen väärennöksestä ja petoksesta.

Ruth selvisi niukin naukin sakoilla ja yhdyskuntapalvelulla. Nöyryytettynä hän käänsi energiansa uuteen ideaan: rintasyöpöpotilaille keinorintoja valmistavaan Nearly Me -yritykseensä. Markkinoiden rintaproteesit olivat poikkeuksetta miesten suunnittelema: kömpelöitä ja rumasti muotoiltuja.

Nearly Me oli naisten pyörittämä yritys, jonka johtaminen avasi ystävällömäksi jääneelle Ruthille ensimmäistä kertaa naisten solidaarisuuden ja ystävyyden maailman. Yli 60-vuotiaana Ruth koki jonkinlaisen feministisen herätyksen.

UUSI MIELENRAUHA auttoi Ruthia kohtaamaan myös elämänsä pahimman tragedian. Perheellinen Ken oli salannut bi-seksuaalisuutensa ja kertoi asiasta lähipiirilleen vasta saatuaan HIV-tartunnan. Ken menehtyi AIDSin aiheuttamiin komplikaatioihin vuonna 1994.

Julmana ironiana Mattel oli tuonut juuri markkinoille uuden, tahattoman koomisen "Earring Magic Kenin".

Nukke oli yritys päivittää Ken hahmoa trendikkäämmäksi, mutta sen look oli vahingossa lainattu suoraan underground-homoklubien maailmasta. "Homo-Kenistä" tuli Mattelin kaikkien aikojen myydyin Ken-nukke, vaikka se vedettiin markkinoilta vain kuudessa viikossa.

Ruth kiersi vielä yli 70 vuoden iässä markkinoimassa Nearly Metä ja pitämässä voimaannuttavia puheita naisille, jotka olivat kasvaneet barbinuken kanssa. Ruthilta itseltäänkään ei jäänyt huomaamatta ironia, kuinka nainen, joka oli antanut nukeille rinnat, jakeli niitä nyt todellisille naisille. Eräässä haastattelussa Ruth tokaisi, että hän halusi vain naisten voivan "röyhistää rintaansa" – oli heille tehty rinnanpoistoleikkaus tai ei.

Näyttely vai mainos?

Museot kuvaavat ja kategorisoivat todellisuutta, mutta kenen äänellä museot puhuvat?

TEKSTI JARI TAMMINEN

”MUSEOTOIMINNAN tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään”, määritteli museo-laissa.

Sen lisäksi, että museoiden tehtävä on tärkeä, se perustuu myös luottamukseen. Yleisön pitää uskoa, että se, mitä meille esitetään, on a) oleellista ja b) riippumatonta.

KULUTUSHYÖDYKKEET, viihdeteollisuus ja mainokset ovat erottamaton osa elämäntapaamme ja ne heijastelevat kansalaisille pedattuja rooleja – jopa rakentavat niitä. Esimerkiksi pojille suunnatut lelut usein varaavat miehille sotivan ja taistelevan roolin, kun taas tytöille markkinoidaan Barbie-nukkeja, joissa nimihenkilön rooli rajautuu usein luksuselämän viettäminen ja muotiluomusten täyttämänä vaatenaulakkona oleminen.

Tämän keskeisen aseman takia on tärkeää, että niitä tutkitaan myös museoissa. Näitä aiheita käsitellessä on kuitenkin erityisen tärkeä pohtia, onko käsillä näyttely vai mainos.

Vuonna 2015 Kansallisgalleriaan kuuluva Sinebrychoffin taidemuseo esitteli yhteistyössä Sinebrychoff-panimon kanssa Coca-Cola-teemaisia teoksia. Sinebrychoff valmistaa Cokista lisenssillä Suomessa. Näyttelyn teokset olivat nimekkäiden taiteilijoiden tekemiä, mutta Coca-Colan tilaamia. Yhtiön itsensä tilaamat ja sen brändiä rakentavat teokset ovat ehkä kuitenkin enemmän mainoksia kuin taideteoksia.

Ihan kuivin jaloin ei selviä toinen Kansallisgalleriaan kuuluva taidemuseokaan: Ateneum esitteli talvella 2017–18 yhteistyössä kustantaja Sanoma Media Finlandin kanssa Aku Ankka -teoksia. Oli ko kyseessä taidenäyttely vai mainosnäyttely taidemuseossa?

Kansallismuseossa parhaillaan esillä oleva Bar-

bie – *The Icon* -näyttely on puolestaan koostettu yhteistyössä leluvalmistaja Mattelin kanssa. Jälleen pitää pohtia, onko kyseessä näyttely vai mainos.

LELUJA JA MAINOSKUVASTOA on tietenkin mahdollista tarkastella museaalisessa kontekstissa myös ilman yhteistyökuvioita. Yksi ajankohtainen esimerkki tästä on Vantaan taidemuseo Artsissa esillä olevat brittiläisen **Darren Cullenin** *Action Man: Battlefield Casualties* -teokset.

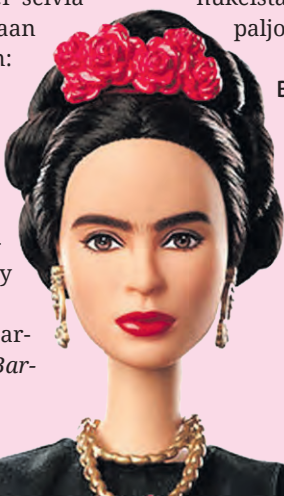
Cullen on korjannut leluja hieman realistisemmiksi ja hänen teoksissaan sotilasnuket ovat henkisesti ja fyysisesti vammautuneita ja rampoja, jopa kuolleita. Cullen ei olisi ikinä olisi voinut tehdä teoksiaan yhteistyössä valmistajan kanssa. Itsenäinen taiteilija pystyi kommentoimaan nukkeja ja niiden edustamaa maailmankuvaa vapaasti ja rajoituksetta.

BARBIE – THE ICON -näyttelyssä kyllä esitellään Barbie-nuken tarina ja historia kiitettävän tarkasti ja kerrotaan, että tämä ikoninen nukke on aina heijastellut aikaansa. Tätä aikansa kuvaa ei kuitenkaan missään kohdassa aseteta kriittisen tarkastelun kohteeksi. Ikävät asiat on siivottu pois ja esimerkiksi näyttelyssä nähtävä olevan **Frida Kahlo** -Barbien kohdalla ei vahingosakaan mainita Kahlon perikunnan Mattelin kanssa käymää oikeustaistelua, jonka seurauksena kyseisen nukken myynti kiellettiin Meksikossa.

Barbie-näyttelyssä ei myöskään pohdita esimerkiksi sitä, mitä aikansa ilmiöitä nuket ovat jättäneet kuvastamatta. Tällaisena näyttely kyllä kertoo nukeista paljon, muttei maailmasta paljoakaan.

Barbie – The Icon
Kansallismuseossa 26.8. asti.

PAX – Puhutaan rauhasta
Artsissa 29.7. asti.

RAKKAUS EI TUNNE SÄÄNTÖJÄ

”KAUNIS.
Rachel McAdams on ilmestys”

-Indiewire

”Rachel Weisz on
ILMIÖMÄINEN”

-Screendaily

OSCAR-PALKITUN SEBASTIAN LELION UUSI ELOKUVA

TOTTELEMATTOMUUS

RACHEL WEISZ
RACHEL MCADAMS
ALESSANDRO NIVOLA

STAGE 6 FILMS PRESENTS IN ASSOCIATION WITH FILM4 AND FILMATION ENTERTAINMENT AN ELEMENT PICTURES / LCB PRODUCTIONS / BRAVEN FILMS PRODUCTION "DISOBEDIENCE"
A FILM BY SEBASTIAN LELIO. RACHEL WEISZ, RACHEL MCADAMS, ALESSANDRO NIVOLA. WRITTEN BY NADIM ALDERMAN. DIRECTED BY SEBASTIAN LELIO. CASTING BY NATALIE NUGENT. COSTUME DESIGNER MATTHEW HERBERT.
PRODUCTION DESIGNER RICHARD DOUGLAS. EXECUTIVE PRODUCERS MIKE ADAMS, JEFFREY NORD. PRODUCED BY SEBASTIAN LELIO. WRITTEN BY NADIM ALDERMAN. DIRECTED BY SEBASTIAN LELIO. CASTING BY NATALIE NUGENT. COSTUME DESIGNER MATTHEW HERBERT.
PRODUCTION DESIGNER RICHARD DOUGLAS. EXECUTIVE PRODUCERS MIKE ADAMS, JEFFREY NORD. PRODUCED BY SEBASTIAN LELIO. WRITTEN BY NADIM ALDERMAN. DIRECTED BY SEBASTIAN LELIO. CASTING BY NATALIE NUGENT. COSTUME DESIGNER MATTHEW HERBERT.

ELOKUVATEATTEREISSA
18.5.18

FILM4 FILMATION SELMER MEDIA DISOBEDIENCE.MOVIE LCB PRODUCTIONS BRAVEN FILMS

SEKSIKKÄÄT ASEKAUPPIAAT

Viihdeteollisuus yhdistää kauneuden ja kuoleman. Myös asekauppiat haluavat osansa tästä.

JOS TARKISTAT Internet Movie Databasesta viime vuoden kymmenen suosituinta elokuvaa, niin huomaat, että niissä kaikissa käytettiin aseita. Yleisöllä näyttää olevan kyltymätön nälkä nähdä väkivaltaa ja ennen kaikkea aseita”, taiteilija **Samps**a selittää.

Samps haluaa tehdä uusimmassa näyttelyssään elokuvien piilo-opetusohjelman näkyväksi.

Elokuvien, sarjojen, musiikkivideoiden ja pelien tuotesijoittelusta puhutaan varsin avoimesti. Limutölkki elokuvan sankarin kädessä ei ole siinä sattumalta, vaan sen valintaa ovat edeltäneet neuvottelut rahasta. Tuotesijoittelu on helppo tunnistaa, mutta elämäntapaa ja syviä arvoja ohjaava vaikuttaminen saattaa olla vaikeammin hahmotettavaa.

”Sota on rahaa, eikä raha tunnusta uskontoja, etnisyyttä tai kansallisuutta. Ja sitä meille myydään näiden leffojen kylkiäisenä.”

Yhdysvaltain asevoimien eri haaroilla on ollut vuosikausia omat yhdysupseerinsa esimerkiksi Hollywoodissa, jossa heidän tehtävänä on huolehtia armeijan viestinnällisistä eduista. Yhdysupseeri tarkastaa elokuvakäsikirjoituksia, ja mikäli tarina tukee armeijan viestinnällisiä tavoitteita, tuotantoyhtiön käyttöön tarjotaan kalustoa ja miehistöä. Käytännössä monet isot elokuvat olisi mahdoton toteuttaa ilman tätä yhteistyötä. Osa tätä yhteistyötä on myös ideologian myyminen yleisölle.

Viime vuonna julkistettujen asiakirjojen mukaan Yhdysvaltain puolustusministeriön ja keskustiedustelupalvelu CIA:n edustajat ovat osallistuneet yli 800 elokuvan ja yli tuhannen televisiosarjan jakson tuotantoon niin, että käsikirjoitusta on tarvittaessa korjattu mieluisaksi.

Myös viime vuonna ensi-iltansa saanut *Tuntematon sotilas* toteutettiin yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

UNELMATEHDAS jos mikä osaa väkivallan estetisoinnin ja seksillä myy-

misen. Sampsan uudessa teossarjassa kolme Hollywood-tähteä myy aseita omalla fyysisellä vetovoimallaan. Toimintatähden prototyyppi ja sittemmin meemiainekseksi muuttunut **Chuck Norris** tihkuu miehistä uhoa tutussa poseerauksessa Micro Uzi -konepistoolit käsissään. Sarjan muissa kuvissa **Jessica Alba** ja **Salma Hayek** poseeraavat rynnäkkökiväärien kera.

Muotokielensä nämä spraymaalilla ja sapluunoilla toteutetut teokset ovat lainanneet perinteisiltä baseball-korteilta. Korteille ominaiseen tapaan teoksista löytyy myös kääntöpuoli, jossa esitellään kunkin sankarin tilastiatikkaa. Tiesittekö, että Chuck Norris on tappanut 641 ihmistä leffoissa ja telkkarissa? Eikä tuota tappamista tosiaan ole aina hoidettu sattumanvaraisella aseella.

”Vuonna 1983 markkinoille tullut Micro Uzi on israelilainen ase ja Norris puolestaan esiintyi useissa israelilaisomisteisen Cannon Film -yhtiön tuottamissa elokuvissa. Vuonna 1985 ensi-iltaan tullut *Invasion U.S.A.* -elokuva on ensisijaisesti Uzi-mainos. Seuraavina vuosina tuo sama ase nähtiin lukuisissa muissa elokuvissa.”

Eikä Uzi ole ainoa esimerkki tästä.

SAMPSA NÄKEE ristiriitoja elokuva-näyttelijöiden julistamien arvojen ja näiden elokuvien välillä.

”Esimerkiksi Salma Hayek tunnetaan hyväntekeväisyystyöstään ja naisten oikeuksien edistämisestä. Miten ihmeessä hän voi tehdä esimerkiksi *Everlynin* tapaisen elokuvan, jossa hän murhaa puolialastomana 28 ihmistä?”

Jessica Alba on puhunut ja työskennellyt eettisen kuluttamisen puolesta. Hän myös tappoi 11 ihmistä *Sin City – A Dame To Kill For* -elokuvassa. Kaikki ymmärrämme, että näyttelijät eivät ole esittämiään roolihenkilöitä, mutta he myös valitsevat, mitä myyvät rooleillaan.

Sampsan I'd Rather Go Naked Zetterberg Galleryssa Helsingissä toukokuussa

IHME-nykytaidefestivaali

Hyönteisnäkökulmaa Korjaamolla 25.-26.2018 Myyrmäen IHME 1.-10.6.2018

ihmefestival.fi

#IHME2018

#THEBEETLE

VAPAA
PÄÄSY

ANNIKIN RUNOFESTIVAALI

ANNIKKI POETRY FESTIVAL "ON ROADS LESS TRAVELED"

"VAPAA ON VAIN UMPIHANKI!" 9.6.2018 TAMPERE

JOELLE TAYLOR (UK), DJAMI SEZOSTRE (BR) & VERNERI POHJOLA, JAYNE FENTON KEANE (AU), KÄTLIN KALDMAA (EE), JAAN MALIN (EE), ASA, ARJA TIAINEN, MIREL WAGNER, SUSINUKKE KOSOLA, MARI LAAKSONEN, JYRKI PELLINEN & JUHANI 'JUNNU' AALTONEN, FAARAO PIRTTIKANGAS, ROSA LIKSOM, OSSI NYMAN, EMMA KANTANEN & PAULI TAPIO

#ANNIKINRUNOFESTIVAALI HANKI LIPUT: LIPPU.FI

Suvi af Hällström / Myra Henriksson / Lotta Hurnanen
Minerva Juolahti / Antti Pietiläinen / Jenni Valaranta

Taidekoulu MAA:n
lopputyönäyttely

VÄLÄ
19/5 - 3/6/18
ma-su 12-18
Avajaiset 18/5

TILA

Asbestos Art Space / Mäkelänkatu 45
MAA-tila / Pääskylänrinne 10
www.valitila.tumblr.com

→ → TAIDEKOULU MAA

INSPIROIVA KESÄ. KESÄYLIOPISTOSSA.

Yli 750 innostavaa ja ajatusta herättävää kurssia. Löydä omasi.

Haluaisitko kirjoittaa draamaa tai tanssia argentiinalaista tangoa? Opettelisitko uutta kieltä, vaikkapa espanjaa, hindiä, iiriä tai persiaa? Pohtisitko budjetoinnin haasteita? Tutustuisitko tuotekehitykseen, kuosi- ja värisuunnitteluun tai muinaisegyptiläiseen kuolemankäsitteeseen? Perehtyisitkö runolauluun, työoikeuteen tai taiteen johtamiseen? Kiinnostaisiko Sinua fyysinen teatteri, valokuvakollaasi tai tulkkaus? Ohjelma kirjastoissa, kirjakaupoissa ja verkossa. Ilmoittautuminen: www.kesayliopistohki.fi käynnissä NYT.

www.kesayliopistohki.fi

Kesäyliopisto
on avoin sinulle,
minulle, meille
kaikille.

Avointa yliopistollista opetusta

Egyptologia • Fyysinen teatterityö • Historia • Hoitotiede • Informaatiotutkimus • Kasvatuspsykologia
Lasten ja nuorten psyykinen hyvinvointi • Liikuntalääketiede • Lääketiede • Musiikki • Palvelumuotoilu
Taiteen johtaminen ja yrittäjyys (Arts Management)

Tanssi ja kehonhuolto • Tanssipedagogiikka
Teatteri ja kasvatus • Teatteri- ja näyttämötaide
Tulevaisuudentutkimus • Tuotantotalous • Työ- ja organisaatiopsykologia • Valokuvaus • Viestintä

Ohjelmassa myös

Avointa amk-opetusta • Abikursseja • Avoimia yleisötilaisuuksia • Eritasoisia kielikursseja 36 eri kieltä ja Suomi toisena/vieraana kielenä • Taideaineita
Tieto- ja viestintätekniikka • Täydennyskoulutusta

MARIA MOZHDAH

ADIL HUSSAIN

IRAM HAQIN ELOKUVA

MITÄ MEISTÄ PUHUTAAN

ROHKEUS TUO VAPAUDEN

ELOKUVATEATTEREISSA 18.5.

OFFICIAL SELECTION

tiff
TORONTO INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL 2017

WINNER AUDIENCE AWARD GÖTEBORG FILM FESTIVAL

WINNER AUDIENCE AWARD LES ARCS EUROPEAN FILM FESTIVAL

WINNER AUDIENCE AWARD AFI FEST LOS ANGELES

WINNER AUDIENCE AWARD NORDIC FILM DAYS LÜBECK

THI-POST REPUBLIC GATE COLUMBIAN SIKIYA (snow globe) nordmedia FFA- medienboard

arte ZDF Film (Voll) B/PLAN mer FILM

Ei pelkkiä satuja

Eurooppalainen pitkä animaatioelokuva suuntautuu yhä useammin aikuisille.

TEKSTI HEIKKI JOKINEN

ANIMAATIOSTA on moneksi. Eurooppalaiset animaationtekijät eivät kaihda yhteiskunnallisia aiheita tai historian ja nykypäivän kipeitä kysymyksiä. Tämä kävi ilmi myös maaliskuussa järjestetyssä eurooppalaisen pitkän animaatioelokuvan yhteistuotantotapahtumassa Cartoon Movieissa.

Bordeaux'ssa järjestetyssä tapahtumassa ammattilaisyleisölle esiteltiin 60 tekeillä olevaa elokuvahanketta. Niiden aiheet ulottuvat Angolan sisällissodasta Luis Buñuelin poliittiseen heräämiseen ja lapsisotilaisiin Liberian sisällissodassa. Elokuvien visuaalinen asu ja käytetty animaatiotekniikka vaihtelevat suuresti.

PIAN VALMISTUVA puolalais-espanjalainen *Another Day of Life* pohjautuu puolalaisen reportterin ja kirjailijan **Ryszard Kapuściński**n samannimiseen kirjaan, joka ilmestyi vuonna 1976 ja joka kertoo Angolan sisällissodasta. Komean uran tehneeltä Kapuścińskilta (1932–2007) on suomennettu kolme kirjaa: *Keisari*, *Eebenpuu* ja *Imperiumi*.

Piirrosanimaatio *Another Day of Life* on visuaalisesti hämmästyttävä teos, joka yhdistää sisällissodan realistista kuvausta houreenomaisiin unijaksoihin ja Afrikan komeisiin maisemiin. Yksi neljäsosa elokuvasta koostuu vanhoista dokumenttielokuvista ja uusista, elokuvaa varten tehdyistä haastattelusta. Ne istuvat hyvin

kokonaisuuteen.

Kapuściński lähtee elokuvassa maan eteläosiin, joissa sota riehuu armottomimmin. Hän etsii sankareita mutta kohtaa kuolemaa ja julmuutta sekä kokee oman voimattomuutensa.

Vahvoista kuvista välittyy sodan mielettömyys. ”Kun olet nähnyt sodan, et koskaan unohda sitä”, toisen maailmansodan lapsena kokenut Kapuściński sanoi työstään.

Elokuvan ohjaavat espanjalainen **Raúl de la Fuente** ja puolalainen **Damian Nenow**. Jälkimmäinen tunetaan elokuvafestivaaleja ahkerasti kiertäneestä ilmataisteluanimaatiostaan *Paths of Hate* (2010).

”Kapuściński sanoi, että elämän tarkoitus on rajojen ylittäminen. Sitä tämäkin hanke on”, sanoo Raúl de la Fuente.

”Angola muutti Kapuścińskin ainaseksi. Hän lähti Puolasta reportterina, mutta palasi sinne kirjailijana”, tuottajat kertovat.

ESPAÑJALAINEN ELOKUVA *Buñuel en el laberinto de las tortugas* kertoo, miten Buñuelista tuli Buñuel.

Espanjalaisen elokuvaohjaajan Luis Buñuelin (1900–1983) surrealistinen elokuva *Kulta-aika* aiheutti Pariisissa skandaalin vuonna 1930, ja se kiellettiin. Buñuel oli rahaton ja vailla työtä. Hänen ystävänsä, kuvanveistäjä **Ramón Acín** lupasi, että jos hän voittaa arpajaisissa, rahat käytetään Buñuelin seuraavaan elokuvaan. Acín voitti, ja Buñuel lähti Espanjan köyhimmälle seudulle ohjaamaan dokumenttielokuvaa *Las Hurdes – Maa ilman leipää* (1933).

”Tämän elokuvan tarkoitus oli muuttaa maailmaa, mutta elokuva muuttikin hänet. Buñuel siirtyi surrealismista realismiin”, sanoi elokuvan ohjaaja **Salvador Simó**.

Buñuel en el laberinto de las tortugas näyttää, kuinka Buñuel elokuvaa tehdessään kohtasi köyhyyden, takapajuisuuden ja toivottomuuden. Hänen

ymmärryksensä maailmasta laajenee ja muuttuu.

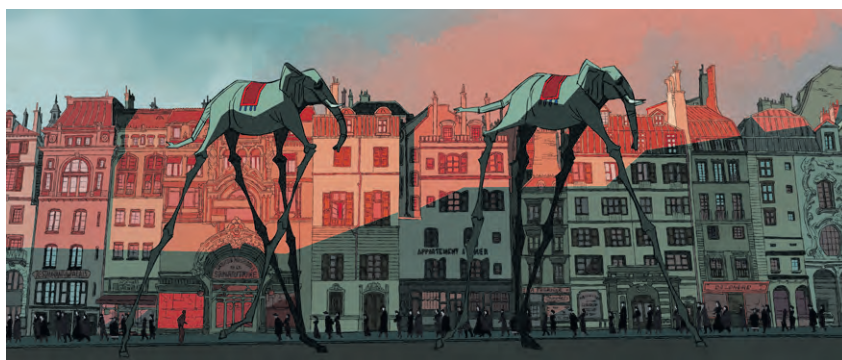
Elokuva perustuu espanjalaisen **Fermín Solís**in sarjakuvaan ja on tehty perinteisenä piirrosanimaationa. Realististen piirrosten lomassa on surrealistisia jaksoja sekä muistumia lapsuudesta. Värit on sovitettu erityisen huolella aikaan ja paikkaan.

”Animaatio on vain tekniikka. Tämä on festivaali- ja art house -elokuva, joka sattuu olemaan animaatio”, sanoi tuottaja **Manuel Cristobal**. Animaatio taipuu kaikkiin elokuvan lajeihin sekä muotoihin.

”Tämä ei ole historiallinen elokuva vaan tätä päivää”, kertoi elokuvan hollantilainen osatuottaja **Bruno Felix**. ”Se puhuu taiteilijoista, jotka ottavat kantaa ja seuraavat yhteiskuntaa, peilaavat taiteen ja yhteiskunnan suhdetta.”

MANUEL CRISTOBAL ja Salvador Simó esittelivät Bordeauxissa toisenkin hankkeensa *Gabo: Memorias de una vida mágica*. Vielä kehittelyvaiheessa oleva elokuva kertoo kolumbialaisesta kirjailijasta **Gabriel García Márquezista** (1927–2014). Elokuvassa hän on lomamatkalla Acapulcoon perheensä kanssa vuonna 1965.

Yhtäkkiä hänen päähänsä tulee vuosia kaivattu virke, jolla aloittaa kirjailijan maineeseen noston romaani *Sadan vuoden yksinäisyys*. García Márquez alkaa kirjoittaa maanisesti, kun hänen vaimonsa **Mercedes** huolehtii arjesta. He myyvät autonsa ja ystävät tuovat ruokaa, jotta kirja valmistuisi.

SURREALISMIN PALUU. Salvador Simón Bunuel-elokuvaan mahtuu myös Dali-vaikutteisia jaksoja.

Elokuvan ydin on puolisoien suhde ja luova työ.

Tarina perustuu kolumbialaisen **Oscar Pantojan** sarjakuvaan, jota on myyty 150 000 albumia 25 maassa. Pantoja on iloinen elokuva-hankkeesta, hänestä animaatio on puhdasta maagista realismia.

Tällä hän viittaa García Márquezin kirjalliseen tyyliin, joka sekoittaa yhteen todellisuutta ja maagisia aineksia.

VIIME VUODEN Cartoon Movieissa esiteltiin toinen Kolumbiaan liittyvä elokuvahanke: *The Red Jungle*. Vuonna 2008 Kolumbian armeija tappoi viidakossa kommunistisen FARC-sissiliikkeen kakkosmiehen **Raúl Reyesin** (1948–2008). Armeija löysi hänen tietokoneensa, joilla oli tuhansia sähköposteja ja muita tekstejä.

”Aineisto on ainutlaatuista”, sanoi elokuvan tuottaja **Juan Lozano**. ”Ja kaikki on aitoa.”

Elokuva rakentuu Reyesin henkilön ympärille ja luotaa hänen ajatuksiaan vuosista viidakossa. ”Me näemme kaiken hänen silmillään. Olemme hänen ihonsa alla, olemme hänen kanssaan ja ympärillä on sodan kovettamia sotilaita”, Lozano sanoo.

Elokuva kuvataan ensin näyttelijöillä ja animoidaan maalaamalla sen pohjalta. Näin saadaan haluttu realistinen tulos, ohjaaja **Zoltan Horvath** kertoi.

”Animaatio on paras tapa kertoa, kuinka kerran suojaa tarjonnut viidakko muuttuu tuhoavaksi ja vainoavaksi.”

RANSKALAINEN ELOKUVA *Allah n'est pas obligé* sijoittuu Liberian sisällissodan vuoteen 1997. Kymmenvuotias Birahima jää orvoksi ja ajautuu lapsisotilaaksi. Hän näkee julmuutta, kuolemaa ja hulluutta, mutta kykenee jotenkin säilyttämään järkensä.

Elokuva perustuu norsunluuranikkolaisen **Ahmadou Kourouman** suomeksikin käännettyyn kirjaan *Ei Allahin tarte*.

Vahvasti tyyliteltyt kuvat, kirkkaat värit ja Afrikan valo luovat elokuvan hengen. Ohjaaja **Zaven Najjarin** mukaan animaatio on hyvä tapa ker-

LAPSI SOTILAAN TARINA.
Zaven Najjarin elokuva nojaa pelkistettyyn piirrostyyliin.

toa kirjan väkevä henkilökohtainen tarina.

”Keskityn hahmojen tunteisiin, mutta myös siihen, mitä he näkevät ympärillään. Tarinassa on yleismaailmallinen toive paremmasta elämästä. Mutta meillä on kovin erilaisia todellisuuksia.”

Najjar uskoo, että tällaisille elokuville on paikkansa. Hän suuntaa elokuvansa aikuisille ja teini-ikäisille.

”Yleisö ei halua nähdä vain *Star Warsia* ja muita jättielokuvia.”

CARTOON MOVIE järjestävän, eurooppalaisen animaation asiaa ajavan Cartoonin johtaja **Marc Vandeweyer** sanoi, että Euroopassa melko paljon yhteiskunnallista animaatiota.

”Yleisö on vielä houkuteltava mukaan. Tarvitsemme yhden ison menestyselokuvan. Kun sellainen tulee, se avaa ovia muillekin.”

Israelilaisen sotakuvauksen *Waltz With Bashirin* (2008) kaltaiset aikuiset animaatiohitit ovat toistaiseksi poikkeus.

”Aikuisille suunnattujen animaatioelokuvien yleisö ei mene usein elokuviin. Kun se menee, se haluaa olla varma laadusta.”

Tämä antaa etulyöntiaseman Yhdysvaltojen ison budjetin tuotannoille. Euroopassa animaatioelokuviissa näkyy moninaisia visuaalisia ajatuksia, tekniikoita ja aiheita. Animaatiossa kaikki on mahdollista – mutta Suomen levitys harvinaista.

museo

designmuseum

designmuseum

Grafian 85-vuotisnäyttelyn keskiössä ovat graafiset suunnittelijat, vaihtelevat työskentelyolosuhteet sekä yhteenliittymisen ja keskustelun tarve ennen ja nyt.

23.3. – 27.5.

Korkeavuoren
ipso
Puhetta
graafisesta
suunnittelusta

Designmuseum Korkeavuorenkatu 23, 00130 Helsinki
Aukioloajat ti 11-20, ke-su 11-18, ma suljettu
Liput 12/10/6/0/museokortti
www.designmuseum.fi

museo

designmuseum

designmuseum

Mikä on Cartoon Movie?

CARTOON MOVIE on vuonna 1999 käynnistetty vuosittainen eurooppalaisen pitkän animaatioelokuvan yhteistuotantotapahtuma. Siellä tuottajat esittelevät uusia elokuvahankkeitaan rahoittajille, elokuvien levittäjille ja tv-ohjelmien ostajille.

Tänä vuonna Bordeaux'n tapahtumaan saapui yli 900 alan ammattilaista 41 maasta. He näkivät 60 elokuvahanketta 22 maasta. Hankkeet ovat eri vaiheessa tuotantoa hahmotelmista valmiisiin elokuviin. Aikuisille tai nuorille aikuisille tarkoitettuja elokuvia niistä on noin kolmasosa.

Kaikki esitellyt elokuvahankkeet eivät valmistu, sillä ne eivät löydä tarvittavaa rahoitusta. Tavanomainen pitkän eurooppalaisen animaatioelokuvan budjetti on 3,5–4,5 miljoonaa euroa.

Cartoon Movieissa vuodesta 1999 saakka esitellyistä animaatioelokuvista yli 300 on saanut rahoituksen ja valmistunut. Niistä Suomessa on nähty vain pieni osa.

Cartoon Movien elokuvahankkeiden trailerit löytyvät [vimeo.com-sivujen](http://vimeo.com/sivujen) kanavalta cartoonmovie.fi.

Ratikkaprinssessa

Laulaja-lauluntekijä Sirja Rihu luo musiikon uraa netissä ja kadulla.

TEKSTI JA KUVA LAURA RAILAMAA

VIDEOILLA farkku-rotsiin ja baskeriin pukeutunut nuori nainen laulaa kaljakuppilassa. Ääni on puhdas ja heleä mutta samalla rokahtavan vahva. Sointujen melodisuus nosta kylmiä väreitä. Beatles-hihnassa roikkuva kitara soi kauniisti, ja kappaleesta huokuvat maanläheinen vireys ja varmuus omaan tekemiseen. Edes kuppilan hälinä ei häntä hetkauta.

Kappaleen nimi on *Sporaprinssi*, ja se kertoo raitiovaunulla kertojan luota katoavasta miehestä.

Suljen YouTuben, mutta hetken päästä päätän katsoa videon vielä uudestaan.

NYT 18-VUOTIAS Sirja Rihu istuu helsinkiläisessä lounaspaikassa ja kertoo nettiin tekemistään videoista. Instagramissa neljälle videolle on kullekin kertynyt katsomiskertoja 500–600.

”Sitä on kyllä vaikea käsittää, koska eihän sitä itse näe niitä ihmisiä eikä tiedä mitään siitä, mitä he ajattelevat. Mutta on se mahtavaa. Nettilevitys on jokaiselle muusikolle välttämätöntä pohjatyötä. Harvemminhan sitä tullaan kotiovelle ehdottamaan levyn te-

koa”, nauraa Rihu.

Hän näkee aktiivisen netissä toimimisen myös uran kehittämisen kannalta tärkeänä verkostoitumisena.

Kiinnostus musiikin tekemiseen juontaa juurensa Rihun lapsuuteen Kuusankoskella. Taiteilijoita ja muusikoita löytyy suvusta paljon. Maailaistytölle on laulettu pienestä pitäen klassikoita Beatlesista **Rauli Baddingiin**. Tämä kuuluu läpi omassakin musiikissa.

”En kuuntele juurikaan folkia, lukuun ottamatta **Lou-don Wainwrightia**. Hänen kappaleensa ovat tehneet muhun suuren vaikutuksen.

Niissä on vahvaa itseironiaa ja kaunistakielenkäyttöä. Itse en edes tiennyt, että oma musiikkini on folkia, ennen kuin joku tuli kertomaan sen mulle.”

Rihu kuuntelee itse eniten rockia ja punkkia, mutta hän tunnustaa pitävänsä myös jazzista ja bluesista.

”Siskoni on jazzsaksofonisti, ja hänen kanssaan asuessani altistuinkin tällaiselle musiikille”.

RIHU ALKOI TEHDÄ musiikkia vuonna 2016. Hänen ensimmäinen varsinainen esiintymisensä oli eräässä helsinkiläisessä ravintolassa järjestetyssä Open Mic -illassa. Siellä aloittelijakin voi uskaltautua lavalle konkareiden keskelle. Sitä ennen hän tosin debytoi katusoitajana.

”Open Mic -keikkaan piti treenata jotenkin. Ajattelin, että katusoitto on siitä hyvä, että ihmiset kävelevät ohitse ja vaihtuvat koko ajan.”

Rihu esiintyi jo 2016 Kouvolan Jätömaa-festivaaleilla, mutta hän soittaa edelleen kehittyäkseen myös kaduilla, toisinaan jopa

päivittäin.

”Siinä voin itse päättää työaikani ja mennä ja tulla, miten tykkään. Kadulla soittaessani keskityn vain musiikin ulosantiin, jolloin keikkatilanteessa läsnäoleva show-aspekti väistyy.”

Manageri **Pablo Tognet** bongasi hänet viime vuonna ravintola Kolmen Kaisan jameissa ja kiinnitti Sofar Sounds -yhtiöönsä, joka järjestää kerran kuussa sokkokeikkoja salai-

sisso paikoissa. Tällä hetkellä Rihu työskentelee Sofar Soundsille myös keikkabuukkaajana.

HEO KANSANOPISTOSSA laulun tekemistä opiskeleva Rihu sanoittaa ja säveltää itse omat kappaleensa. Ne perustuvat sekä fiktiivisiin että todellisiin tapahtumiin. Tekeillä on myös yhteiskunnallisesti kantaaottavia biisejä.

”Nimenomaan sellaista musiikkia haluan maailman minulta kuulevan.”

Positiivista palautetta on tullut paljon. Ikävämpään hän on törmännyt lähinnä vain joskus kadulla soittaessaan.

”Sellaista huutelua, että 'hirveitä sanoituksia ja taidotonta soittoa, täällä sitä kerätään vain rahaa eikä käydä oikeissa töissä’”, Rihu huokaa.

Kommentit eivät musiikkia ole lannistaneet vaan päinvastoin. Oman musiikkinsa työstäminen ja laulujen kirjoittaminen ovat menneet kaiken muun edelle.

”Älkää lopettako uskomista itseenne. Usko itseänne johtaa niihin paikkoihin ja tilanteisiin, joihin haluaa. *Peace and love!*”

Sirja Rihu esiintyy 9. –15.7. Kaustinen Folk Music Festivaaleilla. Kesällä hän soittaa myös Berliinin, Brysselin ja Pariisin kaduilla.

Rap-jutustelua

TEKSTI JARI TAMMINEN

Laineen Kasperi:
Vihapuheita ja rakkauslauluja
Monsp Records 2018
★★★★★

YHDYSVALLOISSA ALKUNSA saanut rap soveltuu formaat-
tina mainiosti tarinanker-
rontaan. Vauhdilla pajatettua tekstiä
mahtuu yhteen rap-biisiin poplevyn
verran, ja yleisö on myös tottunut sii-
hen, että sanoituksissa käsitellään
muutakin kuin rakkautta. Rap on ot-
tanut meilläkin paikkansa musiikin-
lajina, jonka puitteissa yhteiskunnan
kommentoiminen tuntuu luontealta.
Suomessa runolauluperinne on verrat-
tomasti vanhempi kuin kirjoitettu kie-
li. Esimerkiksi Kalevalan tarinat ovat

osa jatkumoa, joka alkoi kauan ennen
Elias Lönnrotin laulumaille suuntau-
tuneita seikkailuja. Perinteen voi sa-
noa elävän tänäkin päivänä – aikaan-
sa mukautuneena – esimerkiksi juuri
rap-musiikissa.

Kasperi Laine lokahtaa mainiosti
näihin jatkumoihin. Taiteilijanimellä
Laineen Kasperi tunnettu lappeenran-
talaishänkeinen rap-muusikko on hyvä
tarinaniskijä, välillä flow muistuttaa
jopa kuiskaten käydystä jutustelusta.
Kappaleissaan Laine tarkastelee ja ha-
vainnoi ympäröivää yhteiskuntaa oi-
valtavasti, harvemmin kuitenkaan ju-
listavasti. "Rukous"-kappaleessa hän
esittää kainon toiveen: "Anna meille
älyä, älä pelkkiä älypuhelimia."

Artisti on ilmoittanut, että *Vihapu-
heita ja rakkauslauluja* saattaa jäädä
viimeiseksi Laineen Kasperi -albumik-
si. Näin en soisi käyvän, mutta mikäli
tämä on kohtalo, voi hänen todeta lo-
pettavan (ainakin tämän osan uraan-
sa) huipulla. Oikeastaan ainoa poik-
kipuolinen sana levystä löytyy sen
välisoitoista, skiteistä, jotka ovat sna-
disti omituisia tarinatuokioita. Nämä
lyhyet ja kakofoniset tarinat ovat ta-
vallaan hauskoja, mutta sotkevat levyn
svengiä. Ilmankin olisi pärjännyt.

Autotallirockin paluu

TEKSTI ANTTI KURKO

Itä-Hollola Installaatio:
Pelko paremmasta tulevaisuudesta
Svart Records 2018.
★★★★★

ITÄ-HOLLOLA INSTALLAATION
maaliskuun lopulla ilmestynyt toi-
nen albumi on jatkumoa sille mi-
hin parin vuoden takainen *Elävien
aalloilla* -levy jäi. Bändi soittaa yhä
vahvan omaleimaista rockmusiikkia
jossa yhtyeen kitaristi-laulaja **Robert
Niemistön** monialainen ja persoonal-
linen lauluääni on keskeisessä roolis-
sa. Levyn soundimaailma ammentaa
paljon 90-luvun garage-rockista ja on
omalla tunkkaisella tavalla hyvin rai-
kasta kuunneltavaa junnaavine kitara-
riffeineen.

Niemistön sanoitukset ovat henkilö-
kohtaisia ja tummanpuhuvia. Mones-
sa kappaleessa käsitellään niin ihmis-
suhteiden vaikeutta, masennusta sekä
aloilleen asettumista ja siitä kumpua-
vaa ahdistusta. Levyn nimikkokappale
"Pelko paremmasta tulevaisuudesta"
käsittelee aikuistumisesta johtuvaa
ikäväystymistä sekä omassa huonossa
olossa rypemistä.

SUURIN MUUTOS edelliseen levyyn
verrattuna on se, että tällä kertaa kuul-
laan myös basistin **Saara Kolehmai-
sen** ääntä. Toinen näistä Kolehmais-
en laulamista kappaleista, **Aki Kauris-
mäen** elokuvasta nimensä lainannut,
"Pidä huivista kii Tatjana" on myös le-
vyn svengaavin biisi.

Itä-Hollola Installaatio edustaa suomen
kielellä laulettua rockin uutta aal-
toa. *Pelko paremmasta tulevaisuudesta*
-levy on tarkoin mietitty kokonaisuus
jossa on paljon tarttumapintaa. Välil-
lä maalaillaan tunnelmaa herkemmi-
lä indiesoundeilla, kun taas toisinaan
painetaan kunnon jytää punk-ase-
teella. Pieni vaara levyssä kuitenkin
piilee sillä, se uhkaa jumittua pitkäksi
aikaa levysoittimeen pyörimään.

STADIN SUVIVIRSI

YHTEISLAULUA NARINKKATORILLA
TIISTAINA 29.5. KLO 17 JA 19

Artistivieraana **OSMO IKONEN**
Laulattajina **DUO KUUNKUISKAAJAT**

Laulamalla keräämme varoja nepalilaisten lasten
ja nuorten koulutukseen Kirkon Ulkomaanavun
kautta.

VAPAA PÄÄSY

Suvivirsi raikaa myös Helsingin kirkoissa
SUVIVIRREN SUNNUNTAINA 27.5.2018
Messutiedot ja -paikat: www.kirkkohelsinki.fi

SUVIVIRRELLÄ KESÄ KÄYNTIIN

TIEDONYÄLITYSTÄ LAVALLA.

Huhtikuussa Kansallisteatterissa nähdystä Juha Mustanojan Atlantiksessa Leea Klemola esitti suurmaaja Alvista, joka annostelee pomottamiensa kääpiöiden muusta maailmasta saamaa tietoa. Tällä tiellä sivilisaatio päätyy tietenkin tuhoon.

Teatterikin on media

Käsikirjoittaja-ohjaaja-näyttelijä Leea Klemola ei siedä manipulaatiota

TEKSTI TUOMAS RANTANEN

”**T**EATTERI on yhteisöllistä. Se on myös kehollista, koska kaikki me lavalla ja katsomossa kuollaan. Kun teatteria näytetään televisiossa, siitä katoaa nimenomaan se teatteri, siis se tila, missä sitä esitetään, ja yleisö, joka sen tilassa kokee”, määrittelee **Leea Klemola**.

Teatterissa, elokuviissa ja televisiossa näytellyt Klemola on ohjannut omien ja muiden tekemien näytelmien ohella kuunnelman, kaksi oopperaa ja televisiosarjan.

”Haaveilin pienenä etologin ammattista. Minuun teki valtavan vaikutuksen **Jane van Lawick-Goodallin** kirja *Ystäväni simpanssit*, jossa tutkija käyttää empatiaa työvälineenä samalla, kun hän havainnoi simpanssien tunne-elämää. Eläinten tunteet liittyvät ikuisen keskusteluun siitä, mikä erottaa ihmiset eläimistä”, kertoo toissään ihmisen tunne-elämän ja itseymmärryksen palikoista paljon ammentava Klemola.

Klemolan omissa näytelmissä rooli-hahmot puntaroivat usein ääneen seksuaalisuuttaan. Toisaalta rooli-hahmojen ja näyttelijöiden sukupuoli voi mennä ristiin.

”Ohjatessani yritän etsiä näyttelijästä erilaisia kerroksia. Mieleen voi esimerkiksi tulla, että näyttelijässä on jotain ankkaa. Toisaalta meissä kaikissa on sekaisin maskuliinia ja feminiiniä, ja näitä tasoja voi hyödyntää roolien ja niiden välisen dynamiikan rakentamisessa.”

Klemolan mielestä ohjaajalla pitää olla intohimoa ja visio siitä, mitä ollaan tekemässä.

”Pahinta on, jos ryhtyy esittämään ohjaajaa näyttelijöille peittääkseen sen, ettei tiedä, mistä on kyse”.

KLEMOLAN ENSIMMÄINEN iso televisio-ohjaus oli viime syksynä Ylellä esitetty *Myrskyn jälkeen*. Hänen yhdessä **Kaarina Hazardin** kanssa kirjoittamassa sarjassa järjestyspoliisi Rauni Kolehmainen (Hazard) yrittää ratkaista vertauskuvallisen luonnonmullistuksen erityisesti miehille aiheuttamia tunnekiirejä.

”Yksi ohjauksen lähtökohdista oli virheellisuuden estetiikka, siis se, että päärooleissa eivät pyöri kauniit ja rohkeat, vaan ihmiset näyttävät ihmisiltä ja kodit kodeilta eikä IKEA-kuvastoilta. En tiennyt televisio-ohjaamisesta mitään, ja siihen ryhtyminen oli iso harkinnan paikka. Silti ajateltiin yhdessä, että se on pienempi riski kuin että joku muu ohjaa sen päin vittua.”

Klemolan mukaan teatteri voi olla näyttelijän kannalta taiteenajattelu, lähinnä kopioidaan muualla tehtyä. *Myrskyn jälkeen* -sarjan kohdalla meillä oli tärkeää taistella mahdollisimman paljon aikaa näyttelemisen hioamiseen. Samalla oli vapauttavaa, ettei meillä ollut pyrkimystä hakea astinlau-

taa, että jos vaikka päästäisiin seuraavaksi tekemään pitkää elokuvaa. Siksi voitiin ajatella, että jos ei saada tilaa taiteelle, voidaan jättää koko homma tekemättä.”

KLEMOLAN TUOREIN teatteriohjaus on hänen yhdessä **Miko Kivisen** kanssa porilaiselle Rakastajat-teatterille kirjoittamansa *Viettelysten asuntovaunu*. Se toteutettiin **Tennessee Williamsin** *Viettelysten vaunun* (1947) päälekirjoituksena. Alkuteos tunnetaan myös **Elia Kazanin** samannimisestä elokuvasta.

Pinnaltaan komedialliseksi muokatussa melodraamassa hyödynnetään alkuperäistä henkilöasetelmaa, mutta tarina karkaa nopeasti omille teilleen: se käsittelee nyky-Suomen sukupuolirooleihin, seksuaalitraumoihin, työpaikkojen katoamiseen, syrjäytymiseen, yrittämiseen, mielen järkkymiseen ja kulttuurisiin ennakkoluuloihin liittyviä teemoja.

”Päällekirjoituksessa otimme aiheeksi ihmisen, joka on tippunut kahden aikakauden väliin. Seurapiirikau-

nottareksi kasvatettu Blanche muuntui sitten taksikuskiksi, joka on menettänyt työnsä. Tutkimme työn luonteen kautta maskuliinisuuden kriisiä. Kaikki nuo muut teemat ovat tämän päälle kasattua materiaalina”, hymähtää Klemola.

VIETTELKSEN ASUNTOVAUNU -esityksen sisäistä ääntä kannattelee suurelta osin ex-tangoprinsessa Meritan romanitaustainen rooli-hahmo. Häntä esittää **Kai Tanner**, mies, jolla on itselläänkin romanijuuria. Roolitus liittyy myös keskusteluun siitä, kuka saa pu-

hua kenenkin suulla. ”Näyttelemineen on aina toiseen eläyty-

mistä, toiseksi ryhtymistä. On absurdi ajatus, että esimerkiksi minä en saisi esittää vaikka miestä tai lintua.”

Klemola muistuttaa, että alistettujen kansojen esittämisessä vaaditaan silti herkkyyttä.

”Oleellisempaa on kuitenkin se, että mitä tahansa tekee, se pitää tehdä hyvin eikä vain toistaen ensimmäisiä omia mielikuvia. Poliisin ja hävittäjälentäjänkin voi tehdä kliseisesti. *Baikal Brothers* -näytelmään oli kirjoitettu burjattitaustainen shamaani, mutta aikapulan takia emme ehtineet tutkia asiaa tarpeeksi, ja siitä olisi tullut keho-

no stereotypia. Siksi hahmon tausta muutettiin ruotsalaiseksi, mikä oli samalla hauskaa.”

Mitä on poliittinen teatteri tänään? ”Jos politiikalla tarkoitetaan neuvot-

telua siitä, millä arvoilla täällä eletään, kaikki on väistämättä poliittista. Itse pyrin tekemään teatteriesityksiä tästä aikakaudesta, sillä minusta ajankoh- taista ei ole se mitä päivälehdessä lukee, vaan se miten elämä koetaan. Minulle tulee tynpeä olo, jos teatterista tulee liian ajankohtaista. Esimerkiksi *Kohti kylmempää* -näytelmää tehtäessä olin kauhuissani, kun juuri samaan aikaan ilmaston lämpenemisestä ryhdyttiin puhumaan kaikkialla faktana.”

Klemola ei myöskään halua tehdä esityksiä kysymyksistä, joiden vastauksen tietää etukäteen.

”Voin kyllä tehdä ehdotuksen toisenlaisesta maailmasta ja tarjota esityksissä toisenlaisen katseen mahdollisuuden, mutta yritän välttää manipuloinnin tuntua, koska itse en kestä manipulaatiota yhtään!”

Emme ole yksin

TEKSTI TUOMAS RANTANEN

KALLIOLEIKKAUKSEN kyljestä johtaa käytävä maan alta löytyvään luolamaiseen esitystilaan. Rennosti juttelevalaisääni ohjaa yleisön istumaan tuoleista ja valaistusta kaiuttimesta rakennetun nuotiopiirin ääreen.

Varsinainen esitys alkaa, kun sen ainoa esiintyjä saapuu paikalle – hieman yllättäen – autolla. Juoksupyrähdyksillä ja ahdistuneella huohutuksellaan mieshahmo kehollistaa läpi esityksen enemmän elämisen stressiä kuin aistikasta tanssiliikehdintää.

Tilan seinille heijastuu videokuvaa muun muassa ihmisen silmistä ja pyörivästä linnunradasta.

Esityksen kuluessa katsojat siirtyvät tuoleineen leiripaikaltaan seuraaville, saavat luvan koskea kärsivää esiintyjää ja lopulta huomaavat tulleen si-

nuiksi koko esitystilan ja siellä yhdessä olemisen kanssa.

Kontakti-improvisaatiosta toukokuussa väittelevän **Mirva Mäkisen** ohjaus ja koreografia, **Kim Saarisen** videotaide, **Jaana Kurttilan** visuaalinen suunnittelu ja **Jaakko Aution** rakentama äänimaailma luovat yhdessä tanssi- ja **Tuomas Juntusen** liikehdinnän kanssa installaatiomaisen kokonaisuuden.

Valituilla keinoilla yleisön alunperin merkityksiltään tyhjäksi mieltävät epätila ja epätanssi löytävät tarkoituksensa. Teoksen kantava idea taas kirkastuu viimeistään tietoisuuksien yhteisyyttä kaihoisasti luotaavassa loppulaulussa.

Mirva Mäkinen ja työryhmä:
Ajan ja Paikan Ulottumattomissa
Helsingissä Vapaan Taiteen Tilassa 10.–12.5.
www.tsuumi.com

Duetto ex-minän kanssa

TEKSTI TUOMAS RANTANEN

VIIIME AIKOINA on vihdoinkin ollut yleisemminkin esillä, että sukupuoli on monimutkainen asia, Pelkkä jako miehiin ja naisiin ulkoisten merkkien perusteella ei riitä. **Axel** on omakohtainen dokumentti-teatteriesitys, jossa oman tarinansa jakaa hormonihoitojen kautta sukupuolensa mieheksi korjannut kertoja.

Heidi Junkkaalan ohjaamassa ja yhdessä **Axelin** kanssa kirjoittamassa esityksessä hyödynnetään Lavaklubin intiimiä tilaa. Tarina on niin vahva, että välillä jopa esityksen niukka rekvisiitta ja näyttämötilan suunnitelmallinen käyttö tuntuvat turhilta lisukkeilta.

Esityksessä välittyy hyvin väärän kehon tuottama kumuloiva ahdistus

kantajalleen, mutta siinä avautuvat myös itse valitun muutoksen eri puolet niin ulkoisissa odotuksissa kuin sisäisessä mielenmaisemassa.

Axelin itsensä suurimmaksi haasteeksi paljastuu hänen jo ennakkoon pelkäämänsä muutos minäkuvansa kannalta hyvin tärkeänä pitämässään lauluäänessä. Kun äänenmurroksen kokenut Axel ryhtyy laulamaan surumielistä duettoa nauhoitetun entisen naisäänen kanssa, myötäelävällä katsojalla on tunteissaan pitelemistä.

Heini Junkkaala & Axel:
Axel – soolo miesäänelle
Kansallisteatterin Lavaklubi
23.5, 24.5. ja 30.5.

Villivihannekset

Käenkaalin

eli ketunleivän lehden kirpeä
maku on monelle tuttu. Tiesitkö,
että myös sen sievät valkoiset
kukat ovat syötäviä?

Mobiilisovellus ladattavissa IOS- (3,49 €),
Android- ja Windows-puhelimiin (2,99 €).
Sovelluksen tuotto käytetään kotimaiseen
luonnonsuojelutyöhön.

30 kasvia
&
90 reseptiä!

Kotkalainen Joutomaa Fest on tällä hetkellä yksi Suomen kiinnostavimmista kulttuuritapahtumista.

TEKSTI ANTTI KURKO KUVA LAURA RAILAMAA

”TÄÄLLÄKIN on täl-
laista toimistotilaa,
jossa on mahdoli-
sesti ollut jotain
kuulusteluja, jois-
sa ollaan tivattu, et
'mitäs siä oot oi-
kein tehny, nyt kerrot
meille!’”. Näin
hehkuttaa **Ekaterina Kosonen**.

Kierrämme tyhjillään olevaa van-
haa poliisiasemaa Joutomaa Festin jär-
jestämisessä mukana olevan Kososen,
Udi Salmiaitan ja **Suvi Silvalan** kans-
sa. Kosonen on taidemaalari, Salmi-
aitta taiteilija ja opiskelija ja Silvala
kaupunkiaktivisti.

Seinillä on vielä vanhoja muistitau-
luja, ja osa vanhoista toimistokalus-
teista on jäänyt paikalleen.

”Onhan tämä mielenkiintoinen
paikka järjestää tapahtumaa, vaika
selleihin ei valitettavasti päästä
sisäilmaongelmien vuoksi. Alapihal-
la olisi tarkoitus myös järjestää
jotakin.”

Salmiaitta keskeyttää Kososen tila-
esittelyn ja päättää sittenkin varata yh-
den tyhjillään olevan huoneen pop up
-galleriaa varten. Näin ne tapahtumat
syntyvät.

FESTIVAALIN IDEANA on hyvästel-
lä tyhjillään olevat paikat ja herättää
ne henkiin vielä yhden päivän ajaksi.
Ensimmäisen kerran festivaali järjes-
tettiin viime kesänä Katariinan teolli-
suusalueen vanhoissa kalkkisiiloissa ja
marraskuussa eräässä purkutuomion
saaneessa rakennuksessa sataman lä-
heisyydessä. Festivaali syntyy vahval-
la tee se itse -asenteella, ja se on maksu-
ton ja ikärajaton.

”Usein tapahtuman järjestäminen
kaatuu siihen, että kaikki on maksul-
lista eikä ole oikein tiloja järjestää, mi-
tä haluaisi. Samaan aikaan meillä on
hirveästi tyhjillään olevia tiloja. Mik-
si ei siis otettaisi uudelleen käyttöön
sellaista, mikä on toisessa yhteydessä
kuollut?” Salmiaitta pohtii.

Mutta hetkinen. Eikö tämä nyt ihan
nimensäkin puolesta ole todella lähel-
lä Kouvolassa järjestettyä Jättömaata?
Äkkiseltään vaikuttaa hieman siltä, et-
tä festivaali on vain ajelehtinut Kymi-
joen virran mukana Kouvolasta naa-
purikaupunki Kotkaan.

Ekaterina Kososen mukaan nimen
valitseminen on täysin harkittua ja

eräänlainen kunnianosoitus Jättö-
maalle, jota ei enää järjestetä. Tapah-
tuma onkin saanut siitä valtavasti
inspiraatiota.

”Tietenkin osa ihmisistä on kysynyt,
onko meiltä loppuneet ideat kesken,
kun on samanlainen nimikin. Ei myä
olla haluttu patentoida tätä konseptia
vaan mielellään nähtäisiin vastaavaa
vaikka jossain Ivalossa”, Salmiaitta
täydentää.

MIELIKUVAT KOTKASTA eivät välttä-
mättä aina ole mairittelevia. Satamas-
ta ja teollisuudesta elävän kaupungin
työttömyysprosentti oli työ- ja elinkei-
noministeriön mukaan helmikuussa
15,7 prosenttia, kun se koko maassa oli
10,5 prosenttia. Vaikka kaupungissa on
paljon taloudellisia ja sosiaalisia ongel-
mia, Joutomaa on osoitus siitä, että itse
tekemällä voi muuttaa omaa asuin-
aluetta miellyttävämpään suuntaan. Myös
kaupunki on tajunnut tämän ja ryhty-
nyt rahoittamaan ruohonjuuritason
toimijoita.

”Kun asuin täällä aiemmin, tää kau-
punki oli mulle kaikkein ahdistavin
paikka – täällä ei ollut mitään. Mutta
sen jälkeen kun muutin takaisin, ym-
päriillä on yhtäkkiä tosi paljon mah-
dollisuuksia tehdä. Ei tuu mitenkään
sellainen olo, että pitäisi olla muual-
la. Tää miä pystyn toteuttamaan it-

seäni tosi monialaisesti”, Salmiaitta
hehkuttaa.

Pienessä kaupungissa monet asiat
hoituvat paljon helpommin kuin isom-
missa, joissa organisaatiot voivat olla
kankeita. Muutama sopivassa paikas-
sa oleva myötämielinen virkamies on
mahdollistanut sellaisen ilmapiirin
muotoutumisen, että nyt on sallittua
tehdä asioita. Ruohonjuuritason tapah-
tumista on kaupungille hyötyä positiiv-
isen imagon luomisessa.

”Tää on niin siistiä, kun voi men-
nä kaupungin tilapalvelu-ukolle sano-
maan, että meillä olisi tällainen idea,
jota vois kehittää eteenpäin, ja sit
hommat lähtee pyörimään”, Kosonen
kehuu.

FESTIVAALILLE on ollut tilausta, sillä
monet ovat halunneet ottaa osaa ta-
pahtuman järjestelyyn tavalla tai toi-
sella. Musiikkiohjelma täyttyi lähes
hetkessä, ja luvassa on myös esittävää
ja kuvataidetta sekä indie-elokuvia.

”Miä luulen, et ihmisillä on helpom-
pi lähteä mukaan, kun voi tulla tekee
sinne käytännössä ihan mitä vaan eikä
vaan täyttämään jotain pientä aukkoa,
mikä on vapaana”, Silvala toteaa.

Joutomaa Fest 12.5.

Kotkan vanhalla poliisiasemalla
(Ruukinkatu 6) fb.com/joutomaafest

KOEN VANMECHELEN

IT'S ABOUT TIME 19.5.–16.9.

Koen Vanmechelen, Meduusa, 2015. Kuva: Stoffel Hias.

SERLACHIUS
MUSEOT

GÖSTA | MÄNTTÄ | SERLACHIUS.FI | SERLACHIUS-
BUSSILLA TAMPEREELTA SUORAAN MUSEOIHIN!

Antirasistinen ja interkulttuurinen tapahtuma-alusta

#STOP HATRED NOW!

14.–17.5.

Kiasma, Caisa, Lavaklubi &
Ateneum

www.urpanapa.fi

Sonya Lindfors:

COSMIC LATTE

11.–30.5. @ PANNUHALLI,
KAAPELITEHDAS

www.zodiak.fi

www.tiketti.fi

Maaailma kylässä -festivaali

26.–27.5.2018 | La 11–21 Su 11–19
Kaisaniemen puisto & Rautatienpuisto, Helsinki

Oikeudenmukaisen maailman puolesta

Freshlyground (ZAF)
Dobet Gnaboré (CIV/FRA)
Abou Diarra (MLI/FRA)
Jupiter & Okwess (COD)
Raappana ja sata muuta esitystä
Musiikkia ja dokumentteja
Puhetta ja toimintaa
Kansalaisjärjestöjä ja katukeittiöitä

Vapaa pääsy!

maailmakylassa.fi | #maailmakylässä

Tapahtuman
järjestää:

kepa
KEHITYSYHTEISTYÖN
KATTOJÄRJESTÖ

VICTOR FRANKOWSKI

47SOUL (JOR/PSE/GBR)

La 26.5. klo 20 Kaisaniemen puisto

Pääpartnerit:

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Tapahtumaa tukee: Helsingin kulttuurikeskus ja Taiteen edistämiskeskus.

Ihminen ja sota

Arkistoista löytyneet tarinat sisällissodasta saivat uuden elämän sarjakuvataiteilijoiden käsissä.

TEKSTI JARI TAMMINEN

VUODEN 1918 sisällissodan teemoista on julkaistu tänä vuonna kiitettävän paljon kirjoja, tutkimuksia, artikkeleita, teatteriesityksiä ja ohjelmia. Painotukset vaihtelevat kirjoittajien ja tekijöiden mukaan. Näkemys esimerkiksi siitä, oliko kyse vapaussodasta vai noususta sortoa vastaan, riippuu pitkälti siitä, kuka kulloinkin on äänessä.

Ehkä tekee hyvää hyväksyä, että tästäkään asiasta emme koskaan saa vain yhtä totuutta, sillä yhtä totuutta ei ole olemassakaan. On parempi tutustua aiheeseen eri kanteilta ja pyrkiä ymmärtämään sotaan osallistuneiden motiiveja – ja tapahtunutta kommentoivien ajatuksia.

Kansan Arkiston tutkija, sarjakuvataiteilija **Reetta Laitinen** päätti osallistua keskusteluun ja hahmottaa sarjakuvan keinoin naisten ja lasten kohtaloita sisällissodan keskellä. Laitinen keräsi Kansan Arkistosta ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistosta aikalaisten omakohtaisia kertomuksia elämästä keskellä konflikteja. Tarinoissa kohtaloistaan kertovat sekä punaisten että valkoisten puolella jakolinjaa eläneet naiset.

Sisaret 1918 -teoksessa kymmenen taiteilijaa esittää omat tulkintansa näistä aikalaiskertomuksista.

ALBUMIN jokaisella sarjakuvataiteilijalla on oma tyylinsä, joka korostaa sitä, että myös tarinat ja niiden kertojat ovat omanlaisiaan. Yksilöitä kaikki. Kaiken sisällissotarummutuksen keskellä nämä henkilökohtaiset tarinat muistuttavat yksilön asemasta lastuna laineilla, kun historian isoja linjoja runnetaan läpi.

Sisaret 1918 ei edes yritä antaa suurta selitystä sodasta tai sen syistä. Se kuvaa ihmisiä ja ihmiskohtaloita keskellä tapahtumia, joiden suuret linjat suunnitellaan tavallisesti sivistyneesti strategiapöytien ääressä. Albumi muistuttaa, että jokainen ääni on tärkeä ja että jokaisen äänen takaa löytyy ihminen.

Vaikka teoksen tarinoista ei ole pyritty tekemään korostetun tunteellisia, ihmisten kohtaloista sodan keskellä on vaikea lukea ilman, että pala nousisi

kurkkuun ja kyynel vierähtäisi silmäkulmasta. Toisaalta, ei haittaa vaikka nousisi ja vierähtäisi. Tekee hyvää muistaa, että se on sama elämä meissä kaikissa – punaisessa, valkoisessa ja jokaisessa.

Reetta Laitinen (toim.): *Sisaret 1918*
Arktinen Banaani 2018, 112 s.

KUN AIKUISET nimesivät punakaartilaiset piruiksi, sellaisina lapsi heidät myös näki.
Kuva: Reetta Niemensivu

VOIKO OIKEUDENKÄYNTI olla reilu ja riippumaton, jos toisen osapuolen edustajat tuomitsevat toisia? Jos tasapuolisuudesta ei ole tietoaakaan, ei ole myöskään halua ymmärtää. Kuva: Tiitu Takalo

Kapina alkaa

TEKSTI IIDA SIMES

Naomi Klein
Kun ei riitä – Vastaisku sokkipolitiikalle
Into 2018, 348 s. (käännös Kirsimarja Tiainen)

VIELÄ VAALIPÄIVÄNÄ Donald Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi näytti epätodennäköiseltä.

Vaan Trump pelasikin uutta peliä ja voitti – vaikka keräsi 2,9 miljoonaa ääntä pienemmän saaliin kuin ehdokas Clinton.

Tämän poliittisen sadun sankari näyttäytyy antisankarina: typeränä öykkärinä. Entiset valtiopiirit – jopa Trumpin puolueessa republikaaneissa – haukkovat henkeään, kun Trumpille kumpuaa kannatusta.

Jotta voitaisiin miettiä, miten rakentaa parempaa tulevaisuutta, olisi ymmärrettävä, miten Trumpin valtaannousu tapahtui. Brändipohjainen, ylikaupallinen maailmanjärjestys on jo pitkään perustunut valheelle, ja juuri tämän Trump oivalsi käyttäen sitä nerokkaasti hyväkseen, pohtii Naomi Klein kirjassaan.

Populistisista sloganeistaan huolimatta Trump ei ole kansan vaan yritysmailman presidentti. Tämä on Trumpin heikkous, muistuttaa Klein. Trumpin valtaistuimalla musertuu, kun sekä yritykset että äänestäjät ymmärtävät, ettei johtaja olekaan taitava suurliikemies vaan epätoivoinen brändiään myyvä pikkukauppias.

Muutokset ovat käynnissä. Poliittisia massaliikkeitä syntyy, ja ne vahvistuvat vaatien oikeudenmukaisempaa ja ekologisempaa yhteiskuntaa.

Medioituneiden parisuhteiden syövereissä

TEKSTI TUOMAS RANTANEN

Henriikka Rönkkönen:
Bikimirajatapaus ja muita sinkkuelämän iloja
Atena 2018, 176 s.

SUOSITTUA SINKKUBLOGIA pitävän Henriikka Rönkkösen Mielikuvituspoikaystävää (2016) on myyty yli 40 000 kappaletta, Bikimirajatapaus jatkaa samassa aihepiirissä: kirjoittaja tutkailee itseironisen sinkkunaisen näkökulmasta seurusteluun ja pitempiin suhteisiin liittyviä odotuksia ja niiden toteutumatta jäämisen tuskaa.

Seksistä, ruumiin karvoista ja intiimieritteistä rempseän vapautuneesti kertoileva minähenkilö uskaltaa paljastaa lukijalleen myös sekä itsekeskeisiä piirteitään että aitoa murhetta epäonnistumistensa äärellä.

Hauskojen sattumusten kautta käsitellyksi tulevat esimerkiksi fyysisen läheisyyden ja oman elämän jakamisen tarpeiden monimutkaiset yhteydet ja erot. Toisaalta kiinnostava havainto on se, että vaikka citykulttuurissamme sinkkuus on kaikkea muuta kuin outo ilmiö, silti sinkkunaisiin kohdistuu erilaisia ennakkoluuloja kuin sinkkumiehiin.

BIKIMIRAJATAUKSEN erityisen kiinnostava piirre liittyy tutustumisen, pariutumisen, suhteiden hoidon ja niiden päättämisen näkymiseen sosiaalisessa

mediassa. Rönkkönen kuvaa millaisia tekniikoita parisuhdetta etsivä ikisinkku käyttää vaikkapa Tinderissä, miten hän selvittää Instagramissa ja Facebookissa kiinnostuksensa kohteen taustoja ja miten hän säätelee kommunikaatiotaan välillä juonikkaasti ja välillä harkitsemattomasti tunteella milloin milloinkin sosiaalisen median alustalla.

Bikimirajatapaus on rennosti ja hauskaasti kirjoitettu autofiktio-lajityypin teos. Sen kirjoittaja ei pyri syvälliseen analyysiin, mutta liioittelevan töräytelyn alta kuultaa kirjoittajan feministin halu tukea netissä ja tosielämässä itseään ilmaisevien naisten itsetuntoa. Kirjan pääviesti sopii toki kaikille sukupuolille: mieluummin sinkkuna kuin paskassa suhteessa.

KALI
GRAPHICS

ninni@kaligraphics.fi / www.kaligraphics.fi

IMARHAN Tavastia to 2.8.2018

Liput Tiketti alk. 20,50 €

FULLSTEAM
WWW.FULLSTEAM.FI

tiketti

RADIO
HELSINKI
98,5

voima

FINNCON 2018 14.-15.7. TURKU

SUOMEN SUURIN SCIENCE FICTION- JA
FANTASIAKIRJALLISUUSTAPAHTUMA

KUNNIAVIERAINA:

LAUREN BEUKES
MARIA TURTSCHANINOFF
MERJA POLVINEN

2018.FINNCON.ORG

VAPAA PÄÄSY

KIRJAT JA KAPINAHENKI

LA klo 18:00

Zinaida Lindén:
RAKKAUS KOLMEEN
APPELSIINIIN

LA klo 18:30

Polina Kapylova ja Jelena Tšizova:
SANANVAPAAUS PUTININ
VENÄJÄLLÄ

SU klo 14:00

Jelena Tšizova:
NAISTEN AIKA

LA klo 14:20

Esko Seppänen
ja Hannu Taanila:
RAHAN GEOPOLITIikka

into

www.intokustannus.fi

MAAILMAN KIRJAT
Helsingin Rautatientorilla 26.-27.5.

Anni Rannikko:
KAMPPAILUA KUNNIOITUKSESTA
Vaihtoehtoliikunnan alakulttuurien
moraaliset järjestykset

Skeittauksen, roller derbyn, parkourin ja muiden uusien liikuntalajien ympärille muodostuu nuorisokulttuureita, joissa vastustetaan syrjintää. Näitä lajeja harrastavat nuoret pyrkivät kohti yhdenvertaista, yhä useammalle avointa ja moninaisuutta kunnioittavaa liikuntakulttuuria. Muutos heijastuu myös muualle yhteiskuntaan.

28 €

• Anni Rannikkoa haastattelee
Marita Karvinen lauantaina klo 12.15.

Mona Kalpala:
**LUONNONMUKAINEN
KAUPUNKIPUUTARHA**

Kirjassa opastetaan käytännön vinkkien kautta luomaan pihoja, jotka toimivat luonnon ehdoilla kaupungissakin.
Maaailma Kylässä
tarjoushinta 30€ (38€)

Anton Monti & Pontus Purokuru:
SUORAA TOIMINTAA!

Aktivismin ansiosta eläinten oikeuksista, kaupunkikulttuurista, siirtolaiskeskustelusta, perustulo-vaatimuksesta ja uudesta luokkapuheesta tuli valtavirtaa. Aktivismi mullisti politiikan lisäksi puolueet ja mainostoimistot. Kirja on tämän "skenen" perintö tuleville toimijoille.

• Anton Monti & Pontus Purokuru
sunnuntaina klo 16.50.

Saara Henriksson & Aino-Maija Leinonen: **RAILAKAS RAHAKIRJA**

Railakas rahakirja opastaa oman talouden saloihin, auttaa tasapainottamaan tulot ja menot ja tarjoaa neuvot parempaan arkeen ilman häpeää – hyvä arki kun ei vaadi sisustusblogien näköistä elämää eikä selkeälinjaisia tanskalaisia huonekaluja. Niitäkin voi tinkiä, jos hoitaa taloutensa hyvin.

• Saara Henriksson & Kati Peltola
keskustelevat lauantaina aiheesta
"Taloutta jokaiselle" klo 14.00

Elli Keisteri-Sipilä:
METROLLA METSÄÄN

Luonto on lähellä ja metro on nopein ja helpoin reitti metsään! Kaikki metroasemat saavat kirjassa omat luontokohteensa ja retkiehdotuksensa.
Maaailma Kylässä
tarjoushinta 25 € (32 €)

Hanna Nikkanen & työryhmä:
HYVÄN SÄÄN AIKANA

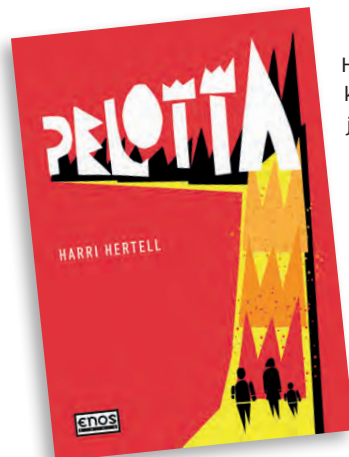

Mitä Suomi voi tehdä, kun ilmasto muuttaa maailman? Hyvän sään aikana tutkii Suomea keskellä ihmiskunnan historian jännittävintä käännettä. Kun luonnonvoimat uhkaavat karata ihmisen hallinnasta ja

mullistavat talouden ja politiikan, pieni maa yrittää keksiä itsensä uudelleen.

• Lauantaina klo 19.00 Kaarina Kolle, Markku Ollikainen ja Kimmo Tiilikainen
Silja Annilan ja Sanna Pekkosen vieraana.

Harri Hertell: **PELOTTA**

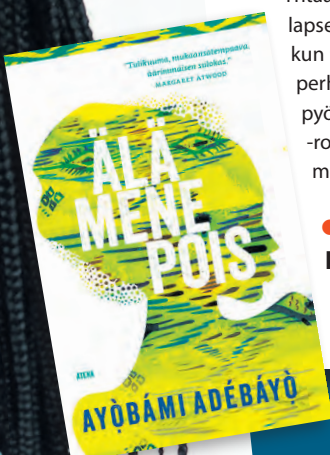

Harri Hertellin viides kokoelma Pelotta ja muuta hyvää lukemista. Enostone kustannus, mukana Maailman kirjat -tapahtumassa

AYOBAMI ADEBAYO: ÄLÄ MENE POIS

Yhtäaikaan eksoottinen ja universaali tarina lapsettomuudesta ja aviollisen rakkauden hauraudesta, kun modernin parin haaveet taipuvat perinteisten perhekasityksien edessä. Nigerian sosiaaliset ja poliittiset pyörteet väriytyvät Ayobami Adebayon Älä mene pois -romaanin väkeillä äänillä ja kietoutuvat yllättävään, mehevään juoneen. atena.fi

• Kirjailija Ayobami Adebayo vierailee Maailman kirjat tapahtuman Amazon-lavalla sunnuntaina 27.5. klo 13.30-14.00.

Propagandan perisynti

Joonas Pörstin paneutuva tietokirja muistuttaa, ettei demokratia suojaa vaikuttamisyrityksiltä.

TEKSTI TUOMAS RANTANEN

PROPAGANDALLA tarkoitetaan yleensä kansalaisiin kohdistuvaa valtiollista aivopesua, joka näyttäytyy etenkin valheina, vääristelynä ja lavastuksina. Toimittaja **Joonas Pörstin** tietokirjan *Propagandan lumo* mukaan tähän näkemykseen liitetään usein virheellinen tulkinta siitä, että propagandaa tekisivät vain autoritaariset hallitsijat ja totalitaariset valtiot.

Viimeisen sadan vuoden historia osoittaa, että kansalaisten mielipiteiden manipulaatioita on harjoitettu paljon myös demokratioissa.

Propagandaa voi luokitella esimerkiksi niin, että valkoisessa propagandassa

lähettäjän viesti on selvillä toisin kuin harmaassa, jossa propagandisti ujuttaa viestinsä julkiseen keskusteluun välikäsien – kuten esimerkiksi riippumattoman median – kautta. Musta propaganda taas levitetään röyhkeästi vastapuolen nimissä.

Propaganda nojaa usein olemassa oleviin ennakkoluuloihin ja tunnistetaviin stereotypioihin. Valtakulttuurin yhtenäisyyttä pönkittävässä propagandassa toistuukin usein pyrkimys yllyttää ihmisiä vihaamaan kansanryhmiä, joihin ennestään liitetään torjuntaa.

Inhimillistä on, että kun vastaanottajat jakavat osan propagandaan liitetystä arvoista, he voivat tiedostamattaan hyväksyä hyvin räikeääkin valehtelua.

PROPAGANDAN LUMON aikajana alkaa ensimmäisen maailmansodan osapuolien viestinnästä sekä Neuvostoliiton ja natsi-Saksan propaganda-koneistojen analyyseistä. Viime vuosikymmenien ajan keskeinen muutos liittyy siihen, miten kylmän sodan pitkän propagandistisen asemasotavaiheen asetelmat ovat muuttuneet uusia viholliskuvia pönkittäväksi puheeksi

terrorismin vastaisesta sodasta. Toisaalta samaan aikaan niin suuret kuin pienet valtiot ovat ottaneet käyttöön paljon uutta kansalaistensa seurantaa ja manipulointia mahdollistavaa viestintäteknologiaa.

Tämän ajan propagandan tärkeänä esimerkkinä Pörsti kuvaa, miten Yhdysvaltojen presidentti **George W. Bush** ja Britannian pääministeri **Tony Blair** veivät maansa Irakin sotaan väärennettyjen dokumenttien ja häpeämättömän mediasumutuksen avulla. Erityisen kiinnostavaa tässä on se, miten laatumediatkin harhautuivat sodan käynnistämisvaiheessa tämän poliittisen propagandan välittäjiksi.

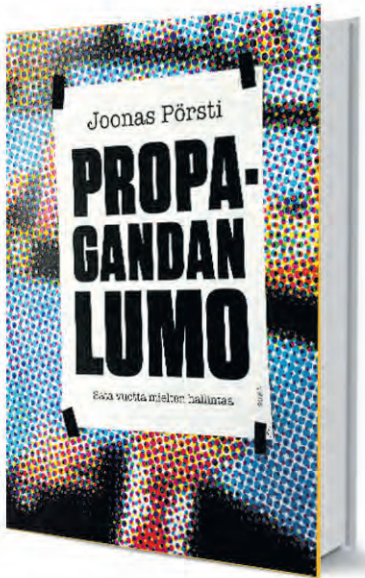
Kirjassa kerrotaan myös, kuinka **Vladimir Putinin** valtakaudella Venäjän johto on rakentanut mustavalkoisia viholliskuvia, kaventanut itsenäisen median toimintatilaa ja kehittänyt Kremlin kulisseyssä dramaturgisia ideoita, joiden avulla keskusvallan asemaa on vahvistettu tuottamalla yhteiskunnalliseen keskusteluun keksittyjä toimijoita ja kaaosta.

Viimein ”Musta kalifaatti” -luvussa Pörsti purkaa sitä, miten Isis onnistui propaganda-aseillaan houkuttelemaan kymmeniä tuhansia vierasmaalaisia taistelijoita sotatoimialueilleen ja tekemään terroritekoja omissa maissaan.

Sisällöllisesti painavan ja sujuvasti kulkevan teoksensa loppupäätelmässä Pörsti vetoaa vielä demokraattisten valtioiden johtajiin siinä, etteivät he kiihkeänkään viestintäsodan keskellä unohtaisi demokratian keskeisiä arvoja, avoimuutta ja tasa-arvoa.

Oman kansan sumuttamisen tie johtaa aina turmioon.

Joonas Pörsti:
Propagandan lumo.
Sata vuotta mielten hallintaa.
Teos 2017, 416 s.

Kuva: Erno Bärnlund

Outi-Ilkka Parviainen

Yksityiskielen aistikkaita kuvia

TEKSTI MARKO LAIHINEN

Onko runo paras väline intensiivisen rakastamisen kuvaamiseen?

Yksi parhaista, menee samalle viivalle musiikin kanssa. Musiikki on suoraa tunnetta ja ylittää kielirajat. Musiikin ja kielen yhdistelmä on *ultimatum*.

Mitä runojen kirjoittaminen sinulle merkitsee?

Sanoilla on minulle suuri merkitys, sitä faktaa en ole kyennyt pakenemaan. Vaikka eka ammattini on kuvantekijä, koen että sanat ovat silti sitä terävintä aluetta. Kuvan maailmaan verrattuna kieli on enemmän omassa hallinnassa, ja se on yksityisempää.

Olet valokuvaaja ja graafikko, millaista mediavaltaa visuaalisuudella on?

Visuaalisuudella on niin vahva valta, että sen kanssa pitäisi olla tarkkana. Silppua ja sälää on paljon, ja se puurouttaa röörejämme. Toki helmiä on myös joukossa. Positiivista on se, että suuressa tulvassa kuvanlukutaito kehittyy lapsilla varhemmin ja vanhemmilla nopeammin.

Olet Helsinki Poetry Connectionin puheenjohtaja. Kerron HPC:stä kolme huippujuttua?

Yhteisöllisyys. Tervetuloa mukaan -asenne. Toiminnan kautta saavutamme sellaista yleisöä, jota ei muutoin saavutettaisi.

Miksi lavarunouden suosio edelleen kasvaa?

Ihmiset ovat tottuneempia esilläoloon, oma ääni ei nolota. Ja runous on oiva keino käsitellä yhteiskunnallisia ristiriitoja lähtien omista yksityisistä jutuista ja ulottuen poliittiseen. Lavarunous tarjoaa ihan mahtavan paikan kohdata toisia ihmisiä. Sanataiteen näkeminen ja kuuleminen livenä virittää näkemään kaiken toisella tavalla.

Mitkä kaksi neuvoa antaisit ensimmäistä lavarunoesiintymistään suunnittelevalle?

Mene lavalle, ja sen jälkeen mene sinne uudestaan. Esiintyminen auttaa tekstin kypsyttyä, ja samalla näkee itseään vähän ulkopuolelta.

Mitkä uudistukset tekisit taide- ja kulttuuripolitiikkaan?

Massia lisää. Apurahasysteemiä uudistaisin siten, että uransa alkuvaiheessa olevat taiteilijat saisivat enemmän tukea. Laittaisin paukkuja lasten ja nuorten kulttuuriin ja lisäisin taideyhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa.

Runoilijan oma kysymys ja vastaus siihen?

Mikä on seuraava haasteesi lavarunoilijana?
Opetella esiintymään ruotsiksi.

Muutamat valitut sanat

Sinä sanot, että tämä oli elämäsi paras matka, otat käteni omaasi, sen viivoihin kertyy suolaista vettä, ja otat omasi pois vain koska haluat tarttua käteeni uudelleen, jaloissa on painotonta iloa ja katsot minua kuin somiste, kiedomme sanamme toisiinsa kuin huulet teekupin reunan yli ja kun puhe lakkaa ja olemme suojattomat, minä nojaan vihdoin sinun olkapäähäsi uskaltamatta katsoa, mitä siitä ajattelet, emme vedä henkeäkään, kaikki pysähtyy, olemme lämpimät siinä paikassa, sinä, siinä.

Mediakasvatus auttaa
suhteuttamaan elokuvien
esittelemiä ilmiöitä.

TEKSTI MARJO KOVANEN

MYÖTÄELÄMISTÄ JA ANALYYYSIÄ

RAM HAQIN ohjaama ja käsikirjoittama draama *Mitä meistä puhutaan* herättää katsojassa ristitiiraisia tunteita. Vahva elokuva perustuu Haqin mukaan osittain hänen omiin kokemuksiinsa. Samalla se on kertomus naisiin kohdistuvasta rakenteellisesta väkivallasta.

Mitä meistä puhutaan kuvaa rankkaa väkivaltaa, mutta se myös peilaa Haqin *I Am Yours* -esikoiselokuvan tavoin kahden kulttuurin välisiä ristiriitoja nimenomaan naisena olemisen kautta. Haqin elokuva ottaa tärkeän yhteiskunnallisen roolin tuomalla rodullistetun naisen puheenvuoron mukaan ajankohtaiseen keskusteluun.

Elokuvan päähenkilö, 16-vuotias oslolainen Nisha (**Maria Mozhdah**), tasapainoilee vanhempiensa edustaman pakistanilaisen kulttuurin vaatimusten ja pohjoismaisen liberaalin elämäntavan välillä. Nishan vapaa norjalaisteinin elämä kokee voimakaimman törmäyksen kotikulttuurin kanssa, kun isä (**Adil Hussain**) löytää pojan Nishan huoneesta. Isää näennäisesti velvoittavien kunniasäädösten seurauksena Nisha viedään vasten omaa tahtoaan vanhempiensa kotimaahan uudelleenkoulutukseen.

Nisha kokee isänsä ja veljensä taholta rankkaa henkistä ja fyysistäkin väkivaltaa. Kontrollointi, eristäminen ja jopa kidnappaaminen ovat keinoja pelastaa perheen kunnia. Sosiaaliviranomaisetkin ovat voimattomia, kun tytär kokee ristiriitaa oman itsemääräämisoikeuden, vapaudenkaipuun ja velvollisuudentunteen välillä. Rakkaus perheeseen saa tytön myös suojelemaan heitä.

Myös isä on roolinsa vanki. Elokuvan ansio on se, että se ei syytä henkilöiden käytöksestä heidän persoonal-

lisuuspiirteitään vaan rooleja, jotka asettavat heidät tiettyihin asetelmiin.

Elokuva pitäytyy kuitenkin tiukasti Nishan näkökulmassa. Nisha ei tyydy uhrin osaan, hän on toimija, ja hänen toimijuutensa kuljettaa elokuvaa.

IHMISOIKEUSLIITON pääsihteerin **Kaari Mattilan** mukaan elokuva kuvaa osuvasti tilanteen kompleksisuutta, perheen sisäisiä lojaliteetteja ja uhrin sisäisiä ristiriitoja. Mattila huomauttaa myös, että vaikka katsojalle Nishan käytös saattaa näyttäytyä teinille tyypillisenä rajojen koettelemisena, tytön kannalta kyseessä on todellinen uhkatilanne. Todellisuudessaakin väkivalta saattaa alkaa lievänä rajoittamisena siveellisyiden ja kunnian nimissä. Mattilan mielestä elokuva kuvaakin realistisesti kunniaan liittyvän väkivallan ilmiötä: rajoittamista, väkivaltaa ja sillä uhkailua sekä avioliittoon pakottamista.

Mitä meistä puhutaan -elokuvan kaltaiset tarinat, jotka paljastavat rakenteita yksilötarinoiden kautta, ovat tärkeitä elokuva- ja ihmisoikeuskasvatuksen työkaluja. Parhaimmillaan molemmat voivat toimia sortavien rakenteiden paljastajana ja purkajana.

On tärkeää pitää huolta siitä, ettei epäkohtien ja rakenteellisen väkivallan esiin nostaminen vahvasta vahingollisista kulttuurisista stereotypioista.

”Riski negatiivisten stereotyyppien vahvistamiseen on aina olemassa, mutta rasismien pelon takia ei pidä jättää puhumatta vakavasta väkivallasta. Tarinoiden pitäisikin olla todella taiten tehtyjä”, toteaa Kaari Mattila ja peräänkuuluttaa myös uutismedian vastuuta ymmärtää tarpeeksi hyvin ilmiöt, joista kirjoittaa. Hänen vinkkinsä vastuulliseen viestintään on tarjota asiallista tietoa, suhteuttaa se valta-

kulttuurissa ilmenevään väkivaltaan ja ihmisoikeusrikkomuksiin sekä ymmärtää väkivalta jatkumona.

”Suomessakin hyvin yleinen lähi-suhdeväkivalta on mekanismeiltaan monella tapaa samanlaista. Erona niin kutsutun kunniaan liittyvän väkivallan osalta on väkivallan yhteisöllinen luonne.”

Kun elokuvaa katsotaan esimerkiksi koulukinonäytöksessä, se voi parhaimmillaan toimia toiseuttamisen purkajana, kun katsomiskokemus käsitellään huolellisesti ja elokuvan herättämiä tunnekokemuksia analysoidaan eri näkökulmista.

ELOKUVA HERÄTTÄÄ pohtimaan myös elokuvakasvatusta. Tunteisiin voimakkaasti vetoava elokuva vie ajatukset elokuvakasvatukseen ytimeen, empatiaan ja tunnetaitoihin. Empatia voi olla tehokas oppimisen väline, ja sitä pitäisi hyödyntää elokuvakasvatuksessa tietoisesti.

Elokuva- ja mediakasvatuksen rooli on myös tarjota käsiteltävästä aiheesta faktatietoa, johon tunnekokemukset voi suhteuttaa. Tunne-elämyksen herättämä empatia ja sen tietopohjainen erittely ovat avaimia elokuvan teemojen monipuoliseen ymmärtämiseen. Elokuvan kuvaamat tapahtumat hokuttelevat myötäelämään, mutta rakenteellisen väkivallan kuvaaminen ei oikeuta yhteisön ja kulttuurin yksipuolista tuomitsemista.

Teemoja päästäänkin kunnolla purkamaan vasta, kun pohditaan sukupuolittunutta, rakenteellista väkivaltaa laajemmin, myös pohjoismaisen valtakulttuurin kontekstissa. Olisi kiinnostavaa nähdä jatko-osa, jossa ruoditaan pohjoismaisen yhteiskunnan rakenteellisen väkivallan ongelmia.

ELOKUVAN DRAMATURGIA rakentuu pitkälti Nishan kaksoiselämän kautta nähdylle vastakkainasettelulle, mikä on paikoin ongelmallista. Esimerkiksi pakistanilaisnaiset, jotka eivät vielä ole länsimaisen elämäntavan ”vapauttamia”, ovat vain osa sortavaa rakennetta, ilman omaa ääntä. Elokuvan ainoat itsenäiset, kompleksiset ja moniulotteiset hahmot ovat Nisha ja hänen isänsä, joiden väliselle suhteelle elokuvan konflikti ja sen ratkaisu lopulta rakentuvat.

Elokuva mahdollistaa myös tapahtumien monisyisen tarkastelun. Vaikka näkökulma on vahvasti Nishan, myös isä käy omat kamppailunsa vahvasti velvoittavien perinteiden sekä vanhemman rakkauden välillä. Lopulta elokuva osoittaa hienovaraisesti, miten patriarkaatti – esiintyipä se minkä kulttuurin kaavussa tahansa – vahingoittaa lopulta myös miehiä. Sovittelevalle otteelle on vastineensa myös tosielämässä: Iram Haq ehti sopia välit isänsä kanssa ennen tämän kuolemaa.

NORJASSA ELOKUVA oli yleisömenestys. Toivottavasti tulevaisuudessa nähdään yhä enemmän yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuvia nais-tekijöiden elokuvia.

Mitä meistä puhutaan Espoo Ciné -elokuvalifestivaalilla 5.5.
Elokvateattereissa 18.5. alkaen.

Kirjoittaja toimii tuottajana valtakunnallisessa elokuvakasvatussyhdistyksessä Koulukinossa, joka tukee koulujen elokuva- ja mediakasvatustyötä. *Mitä meistä puhutaan* -elokuvan oppimateriaali julkaistaan touko-kesäkuussa osoitteessa www.koulukino.fi.

EI MUOVISELLE BARBIMAILMALLE

Girls Film! -työpajan osallistujat haluavat nähdä elokuvia oikeasta elämästä.

TEKSTI VALENTINA MÄNTYLÄ & RIITTA RYHTÄ

Elokvantekijät Aino Niiranen ja Aileen Melinda kuvattuna Suvilahden skeittiparkissa.

VIIME KESÄNÄ Hel-singissä järjestettiin Suomen ensimmäinen Girls Film! -elokuvatyöpaja. Tytöksi itsensä mieltävät 13–17-vuotiaat nuoret tekivät viikon aikana lyhytelokuvia, opettelivat elokuvanteon perusteita ja pohivat naisten ja tyttöjen rooleja niin valkokankaalla kuin elokuva-alalla ylipäänsä.

Työpajaan osallistuneet 16-vuotiaat **Aino Niiranen** ja **Aileen Melinda** kertovat kumpikin muistavansa, kuinka he lapsena saivat käsiinsä kameras. Siitä lähtien molemmat ovat valokuvanneet, ja pikkuhiljaa kiinnostus myös elokuvaa kohtaan on kasva-

nut. Niiranen toteaa, että kun kuvaa enemmän itse, alkaa nähdä onnistumiset muunakin kuin onnekkaina sattumina.

”Siitä lähtien olen katsonut muiden ihmisten kuvia ja elokuvia paljon tutkivammin. Mä en enää vaan katso, vaan analysoin”, hän toteaa.

TYÖPAJAAN osallistumisessa myös tyttösuuntauksella oli vaikutusta. Melinda kertoo asetelman olleen helpotava, sillä hän on vierastanut koulunsa poikavoittoiseen av-tiimiin liittymistä. Niiranen arvelee, että itse elokuvanteon lisäksi elokuva-alan miehisuus ja halu tehdä asialle jotain olivat monen osallistujan kiinnostuksen taustalla:

”Aika yleinen mielipide siellä oli, et-

tä naisten aseman elokuva-alalla pitäisi olla suurempi, ja heille pitäisi antaa enemmän mahdollisuuksia.”

Niiranen kertoo alkaneensa työpajan myötä miettiä, läpäisevätkö hänen katsomansa elokuvat Bechdelin testin. Testissä tutkitaan, onko elokuvassa vähintään kaksi nimettyä naista, jotka käyvät vuoropuhelun keskenään jostain muusta aiheesta kuin miehistä. Suurin osa elokuvista ei testä läpäise. Hän puuskahtaa, kuinka ”mä olen niin pettynyt koko elokuva-tuotantoon!”.

NAISHAHMOT näyttäytyvät elokuva-kerronnassa harmittavan usein stereotyyppisen hahmogallerian kautta, ja varsinkin amerikkalaisten

elokuvien äitihahmo saa tytöiltä kyytiä. Niiranen miettii, miksi elokuva-äidin keskeisin tehtävä on tehdä ruokaa, täyttää tiskikonetta ja komentaa lapset kouluun? ”Muovisen barbimailman” vastakohtaksi tytöt toivoisivat näkevänsä elokuvia, jossa hahmot olisivat realistisempia ja eläisivät maailmassa, jossa erilaisuudesta ei tehdä numeroa.

”Siitä tulisi orgaanisempi fiilis, ja se tuntuisi aidommalta”, pohtii Melinda.

Yksi tapa lisätä tavallisia naishahmoja on lisätä naisia myös tekijöinä. Tätä toivovat myös haastateltavat.

Euphoria Borealis ry. järjestää Girls Film! -elokuvatyöpajan 4.–8. kesäkuuta. girlsfilmsuomi.wordpress.com

Avarru MIELIPITEILLÄ, sivisty KULTTUURILLA, usko FAKTOJA.

Rosebudin kaupoista löydät kaikki Suomessa ilmestyvät mielipide-, kulttuuri- ja tiedelehdet. Laajimmin julkaisut ovat esillä Rosebudin Kaisa-talon Kirja & Kahvissa, yliopiston opiskelijakirjastolla. Kaikissa muissa kaupoissamme on myös edustava ja jatkuvasti uusiutuva lehtivalikoima.

Tervetuloa!

Uutisia ja kuvia myös facebookissa, www.facebook.com/RosebudBooks. Ollaan myös instassa, twitterissä ja mestoissa, joista et osaa edes uneksia.

Kirjakauppa Rosebud CityCenter • Lastenkirjakauppa Rosebud Mini • Kaisa-talo Kaapelin kauppa • Rosebud Tiedekulma • Rosebud Kuopio

ROSEBUD

www.rosebud.fi

ELOKUVAT

Jupiterin kuu
1.6.

Kornél Mundruczó
JUPITERIN KUU

Ensi-ilta 1.6.

Kansallismielisen oikeiston johtamassa Unkarissa on viime vuosina kohdeltu kaltoin kansalaisoikeuksia, vapaata tiedonvälitystä, oman maan vähemmistöjä ja etenkin pakolaisia.

Unkarilainen Kornél Mundruczó käsitteli *White Godissaan* (2014) Budapestin kaduilla elävien kodittomien koirien kovan kohtelun muodossa maan sisäistä romanikysymystä. *Jupiterin kuussa* hän kuvaa Unkarin kautta Eurooppaan pyrkivien turvapaikanhakijoiden kohtaamaa rasistista kohtelua viranomaisten ja tavallisten kansalaisten tahoilta.

Elokuvan alussa nuori syyrialainen Aryan

(Zsombor Jégeron) pyrkii isänsä ja muiden kohtalotovereidensa kanssa Serbiasta Unkariin kumiveneillä ja juoksemalla. Monien hukkuessa virtaan Aryanin ampuu rajalla julma poliisi László.

Ilmeisen kuoleman sijaan Aryan huomaakin pystyvänsä leijumaan ilmassa samaan tapaan kuin Paul Austerin *Mr. Vertigo* -romaanin nuori Walt. Ulkopuolisista ensimmäiseksi tämän kyvyn huomaa pakolaisleirin korruptoitunut lääkäri Gabor, joka yrittää tehdä Aryanin avulla itselleen rahaa. He saavat peräänsä rikostaan peittelemään pyrkivän Lászlón.

Ilmeellisessä lentokyvyyssä on vertauskuvallista enkelimäisyyttä, jonka kautta Aryanin kiusaajat kokevat myös synnintuntoa.

TUOMAS RANTANEN ★★★★★

Minä,
Simon
4.5.

Greg Berlanti
MINÄ, SIMON

Ensi-ilta 4.5.

Minä, Simon on sympaattinen teos nuoruuden kiemuroiden ja rakastumisen vaikeuksista. Teini-ikäinen Simon (Nick Robinson) elää tavallista elämää, mutta häpeää seksuaalista suuntautumistaan.

Elokuva pureutuu seksuaalisen identiteetin ja oman minäkuvan hyväksymisen tuomiin vaikeuksiin. Missä kulkee näkymätön raja henkilökohtaisen ja julkisen tiedon välillä? Voiko kaapista tulla ulos? Onko olemassa näkymättömtä rajaa mikä pitäisi ylittää, ollakseen toisten silmissä hyväksytty?

Lukas Moodyssonin esikoisohjauksessa *Fucking Åmål* (1998) kaksi teini-ikäistä tyttöä etsivät ja löysivät identiteettiään ruotsalaisessa pikkukaupungissa. Vaikka homoseksuaalisuutta pidetään vielä 2000-luvullakin rikoksena kymmenissä maailman maissa, on aiheen käsittely nykyään luontevampaa kuin aikaisemmin. Arkoja asioita nostetaan pinnalle, mikä on edesauttanut sovaitsevaisuutta ja yksilönvapautta. *Minä, Simon* perustuu Becky Albertallin menestysromaaniiin *Minä, Simon, Homo Sapiens*. Elokuvan ohjaaja Greg Berlanti tunnetaan myös DC Comicsin supersankarihahmoihin perustuvista televisiosarjoista kuten *Legends Of Tomorrow*, *Arrow* ja *The Flash*.

LAURA RAILAMAA ★★★★★

Anthony & Joe Russo
AVENGERS: INFINITY WAR

Elokuvateattereissa nyt

Kymmenen vuotta sitten Marvelin sarjakuviin perustuva *Iron Man* -elokuva menestyi paremmin kuin kukaan osasi odottaa ja tuli puolivahingossa käynnistäneeksi Marvel Cinematic Universe -elokuvasarjan. Nyt sarjan 19. osa *Avengers: Infinity War* aloittaa välitilinpäätöksen. Ensi vuonna tuo välitilinpäätös huipentuu seuraavassa *Avengers*-elokuvasarjassa.

Tuon *Iron Man* -elokuvan jälkeen Disney on ostanut Marvel-kustantamon ja rakentanut touthusta määrätietoisesti isompaa ja komeampaa ja samalla tuottoisampaa. Spektakkelielokuvis- ta on tullut suurempia spektakkeleita, ja niitä tehdään enemmän. Ja miksi ei tehtäisi – sarjan

yhteenlasketut lipputulot ylittivät jo 15 miljardia dollaria. Kyseessä on käytännössä lupa painaa rahaa.

Onkin ymmärrettävää, että kaikki Hollywoodin elokuvastudiot unelmoivat omista elokuvasarjoistaan. Yksikään ei kuitenkaan ole pärjännyt Disneylle, jolla on plakkarissa myös *Star Wars* -elokuvat.

Onko tämä pitkälle tuotteistettu ja tiukan formatisoitu tuotantotapa sitten huono? Ei välttämättä. Sekä Marvel- että *Star Wars* -elokuvien joukossa on ollut genressään erinomaisia, jopa loistavia teoksia. Uusin *Avengers* ei toimi itsenäisenä elokuvana ollenkaan, mutta sen paikka onkin parinkymmenen elokuvan mittaisen draaman kaaren lopussa.

JARI TAMMINEN ★★★★★

Arytmia
11.5.

Boris Hlebnikov
ARYTMIA

Ensi-ilta 11.5.

Venäjällä eletään jo sotepesteytysten painajaista: kuoleman kielissä olevalta asiakkaalta tivataan maksukykyä ennen kuin ensihoitajat suostuvat roudaamaan uhrinsa kulmakunnan parhaimpaan sairaalaan – siihen ainoaan, joka kykenee potilaan hoitamaan. Samantapaista systeemeistä olemme saaneet jo vuosien ajan vihiä yhdysvaltalaisista sairaalasarjoista, ja nyt solidaarisuuden tuhoaminen on muotia kaikkialla!

Arytmian ytimessä on lääkäriparikunta Oleg ja Katja. Heidän töittensä ongelmat heijastuvat myrskyisään avioliittoon. Päivät ja yöt raatava Katja on koko ajan puoliuunessa, kun taas

raskaita taakkoja ambulanssissaan kantava Oleg viettää vapaa-aikansa kännissä.

Parisuhteen kuvaus kompastuttaa elokuvan pahasti. Avioliiton kiemuroita avataan kliseisesti, vaikka olisihan se fantsua, jos seksin avulla voisi uskottavasti esittää paikattavan avioliiton syviä ongelmia. Sitä paitsi, hyvin konservatiivisessa venäläisessä pintakulttuurissa akti tiskipöydällä saattaa olla poikkeuksellisen raju veto, mutta muu maailma on nähnyt sen jo monasti.

Sivusuarooleissa nähdään briljantti kavalkadi näyttelijöitä esittämässä kylmänviileitä hoitajia, sydänsairaita mummoja, sivuun sysättäviä lapsia ja nilkkimäisiä pomoja. *Arytmia* on parhaimmillaan ambulanssin ja sairaalan raastavan arjen sykkeessä.

IIDA SIMES ★★★★★

KOONNUT TUOMAS RANTANEN

Ruutu Plus: Keisari Aarnio (Suomi 2018)
JP Siilin ja Taavi Vartian ohjaama draamasarja huumepoliisin entisestä päälliköstä Jari Aarniosta perustuu *Helsingin Sanomien* tutkivien toimittajien Minna Passin ja Susanna Reinbothin samannimiseen kirjaan. Sarja tarjoaa näkökulman myös mediataloilla tyypilliseen sisällölliseen ristiinmarkkinointiin: samalla kun maksukanavalla esitettävästä televisiosarjasta on kirjoitettu aktiivisesti ennakkoon saman mediakonsernin lehdissä, kuvatussa tarinassa promotaan estoitta *Helsingin Sanomien* toimituksen työtä. Eettisenä ongelmana voi nähdä senkin, että sarjassa dramatisoidaan samaan aikaan hovioikeudessa käsitellyssä olevien rikosten kiistanalaisia tapahtumasarjoja.

mediavaikuttamisen ja edustuksellisen demokratian kentillä.

8.5. Hero: The Bling Ring (USA/Britannia/Ranska/Saksa/Japani 2013)
Sofia Coppolan persoonallisessa tragikomediasa todelliset tapahtumat, viihdeteollisuuden unelmatehtailu ja median tapa käsitellä nuoria törmäyksiä, kun Hollywood-säihkettä fanittavien rikkaiden teinien kaveriporukka ryhtyy tekemään murtokeikkoja Los Angelesissa supertähtien tyhjiä oleviin koteihin ja jakamaan niistä glamourin palasia itselleen.

14.5. Yle TV1 Dokumenttiprojekti: Aktivisti (Suomi 2018)
Petteri Saaron kirjoittama, ohjaama ja kuvaama dokumentti kertoo sodankyläläisen Riikka Karppisen taistosta yhtä maailman suurinta kaivosjättiä Anglo Americania vastaan. Luontoarvoiltaan Lapin tärkeimpiin lukeutuvan Viiankaavan aapasuon puolustamisen ohella puntaroidaan valtion monella muullakin tavalla ongelmallista kaivospolitiikkaa, paikallisten asukkaiden oikeutta omaan ympäristöönsä ja erityisesti sitä, miten sinnikäs ja osaava nuori voi saada äänensä kuuluviin

12.5. Yle TV1: Käskey (Suomi 2008)
Mediakeskustelu ohjaaja Aku Louhimiehen työmetodeista käynnistyi osaltaan tämän Leena Landerin sisällissotaa käsittelevään romaaniin perustuvan elokuvan kuvauksiin liittyvästä jälkikritiikistä. Omassa ulostulossaan näyttelijä Pihla Viitala katsoi joutuneensa aloittelevana naisnäyttelijänä ohjaajan kohtuuttoman vallankäytön kohteeksi. Kaikesta huolimatta Viitala tekee hyvän suorituksen kohtalon heittelemänä punakaartilaisena, ja elokuva välittää sinänsä huomionarvoisen kuvan sisällissodan kenttöoikeuksien mielivallasta ja muutenkin julmasta jälkinäytöksestä.

Netflix: Black Mirror (Englanti 2011–)
Charlie Brookerin dystooppisen sarjan 19 itsenäisessä tv-novellissa käsitellään tämän päivän mediateknologiaan pesiytyneitä uhkia. Sarjassa puretaan muun muassa skandaalijournalismin, poliittisen imagoarvokkeen, reality-viihteen, Idols-formaattien, Facebookin, Pokémonin, Tinderin, nettitiristelyn ja monien hyväankin pyrkivien valvontalaitteiden pilottotalitaristista ihmiskuvaa. Samalla varoitellaan orwellilaisista seurauksista, jos esimerkiksi ihmisten päähän asennettavien mikrosirujen avulla voitaisiin mahdollistaa yksilön kaiken näkemän ja kuullun tallentaminen, jakaminen ja manipulointi. Lisäksi profetoidaan, miten ihmisen tietoisuus voidaan siirtää ikuisesti elävään muotoon tietokonepelien tai muiden virtuaalimaailmojen sisuksiin.

Veitsen terällä.

Joka minuutti kuusi tyttöä on
vaarassa joutua sukuelinten
silpomisen uhriksi.

Pysäytä kello.

www.silpomaton.fi

Silpomaton
YHDESSÄ JOKAISEN TYTÖN PUOLESTA.

 Solidaarisuus

SAUNA

ARLA

PESEE KAIKKI
VUODESTA 1929

14/12€ AUKI KE-PE 15-21.30
LA-SU 14-21.30

KAARLENKATU 15 ☎ 09 719218

WWW.ARLANSAUNA.NET

euphoriaborealis.net
Kino Euphoria

open short film workshop
July 5-14, 2018
register now!

URB 18
7.-14.6.2018
www.urb.fi

TULE VÄENTAPAAMISEEN
PYHÄJOELLE 7.-10.6.2018

kaivokset, metsät, eläimet, yhteiskunta, energia, yhdessäoloa

Maan ystävät
Friends of the Earth Finland

Katso lisätiedot ja ilmoittaudu 31.5. mennessä
maanystavat.fi/tapaamiset

SE TUNNE KUN HALLITUS HYÖKKÄÄ

TYÖSKENTELETKÖ PIENESSÄ YRITYKSESSÄ?

Juha Sipilän hallituksen mielestä sinua saa
sen vuoksi kohdella muita huonommin.

OLETKO ALLE 30-VUOTIAS?

Juha Sipilän hallituksen mielestä sinua saa
sen vuoksi kohdella muita huonommin.

OLETKO TYÖTÖN?

Juha Sipilän hallituksen mielestä
sinua saa sen vuoksi rangaista.

HALUATKO OLLA VASTAAN?

Lue lisää: www.pam.fi/onkoreilua

ONKO REILUA?

@pamliitto #onkoreilua

Palvelualojen
ammattiliitto
Servicefacket